

revista economică

27 4•VII
1975

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE
Institutul Central de Cercetări Economice

UN PROCES COMPLEX:
RECRUTAREA
ȘI
PREGĂTIREA
FORȚEI DE MUNCĂ

589356

COVASNA

Situat în arcul Carpaților, județul Covasna a cunoscut o dezvoltare intensă în anii socialismului, o evoluție fără precedent sub toate aspectele. Prefacerile profunde care au avut loc au contribuit la crearea condițiilor favorabile pentru atragerea în circuitul economic și punerea în valoare a noi resurse naturale, pentru creșterea și diversificarea producției industriale și agricole.

Dacă în trecut profilul economic al județului era determinat de producția agricolă, în ultimii ani aici a fost depistat și pus în valoare un însemnat potențial de resurse ale solului și subsolului. Este elocvent de subliniat că în timp ce volumul investițiilor afectat în perioada 1966—1970 a fost de 900 milioane lei, în actualul cincinal acesta s-a ridicat la peste 3 miliarde lei. Pe această bază, numai în perioada celor 4 ani care au trecut din acest cincinal au fost puse în funcțiune 26 noi capacități de producție, concomitent cu dezvoltarea și modernizarea vechilor unități existente. Dezvoltarea industrială, apariția de noi subramuri au determinat și lărgirea nomenclatorului de fabricație. În prezent, județul realizează un număr însemnat de produse noi (aparataj electric, echipament de bord auto, șuruburi, articole de sport, amidon), iar altele, cum sînt: cărbunile, materialele de construcții, confecțiile, exploatarea și prelucrarea lemnului — înregistrează creșteri considerabile de producție.

Rezultate de seamă s-au obținut și în agricultură. Pe suprafața de 178813 ha teren agricol (din care arabil 87 782 ha) se practică o agricultură intensivă, ca urmare a creșterii continue a gradului de mecanizare, chimizare, a irigațiilor și desecărilor efectuate, a specializării și profilării unităților pe cultura cartofului, sfecele de zahăr, pe alte plante tehnice, iar în zootehnie pe lapte și carne. Deși suprafața agricolă a județului este relativ redusă, prin fertilizarea și utilizarea ei intensivă se realizează circa 1,5% din producția agricolă a României. Contribuția județului la crearea fondului de stat este importantă, mai ales la producția de cartofi, lapte de vacă, carne etc.

Insemnate succese au fost obținute și în direcția satisfacerii mai bune a cerințelor social-culturale: au fost construite și date în folosință în primii 4 ani din actualul cincinal mai bine de 6000 apartamente, au fost dublate spațiile comerciale, s-a construit un spital modern, o casă de cultură, o sală a sporturilor etc.

de stațiuni balneo-climaterice, în care s-au construit numeroase hoteluri-sanatorii cu o mare capacitate de cazare: în orașul Covasna, în stațiunile Vîlcele, Malnaș, Balvanyoș, Ozumca etc.

Ridicarea județelor mai puțin dezvoltate este organic integrată în politica generală de industrializare a

țării. În acest sens, la Congresul al XI-lea al P.C.R. au fost stabilite măsuri ca, în viitorul cincinal, acestea să ajungă, pe baza investițiilor alocate, la realizarea a cel puțin 10 miliarde lei producție industrială. În baza acestei prevederi județul Covasna, care realizează în 1975 o producție industrială de numai 3,1 miliarde lei, va ajunge în 1980 la 10,1 miliarde lei. Sînt prevăzute în acest sens investiții pentru construirea a încă 14 întreprinderi noi. În viitorul cincinal ponderea construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor în totalul producției industriale a județului va crește considerabil, devenind preponderentă.

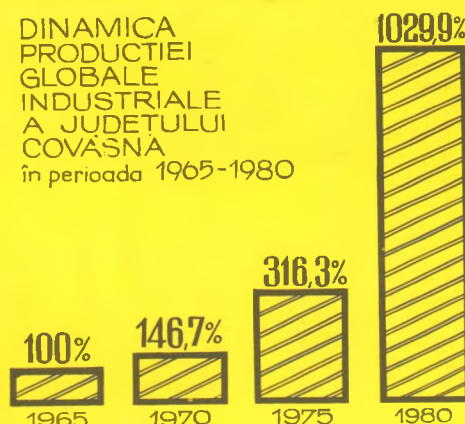
Prin intrarea în funcțiune a noilor unități, precum și prin dezvoltarea și modernizarea instalațiilor existente, se vor valorifica mai activ bogatele zăcăminte de lignit, argilă, balast, ape minerale; se va prelucra superior masa lemnoasă; importante cantități de materii prime agricole vor fi industrializate. Prin dezvoltarea industriei se vor crea aproximativ 20 000 noi locuri de muncă.

Și în agricultură se prevăd, de asemenea, acțiuni pentru ridicarea producției vegetale și animaliere, prin creșterea mecanizării și chimizării, urmărindu-se cu prioritate crearea unei agriculturi tot mai moderne, o mai bună utilizare a fondului funciar. În 1980 populația ocupată în agricultură va fi de numai 26—27% față de 42% în prezent.

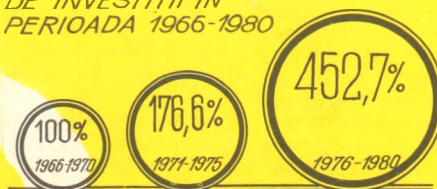
Paralel cu dezvoltarea multilaterală și armonioasă a economiei, județul Covasna, care dispune de condiții turistice favorabile, va continua să pună în valoare frumusețile naturale, izvoarele de ape minerale cu o mare valoare curativă, emanațiile de bioxid de carbon și sulf, unice în Europa prin calitățile lor terapeutice. În strînsă corelație cu dezvoltarea industriei, agriculturii, turismului se vor ridica noi edificii social-culturale, vor fi construite aproape 13 000 apartamente care vor asigura condiții tot mai bune de locuit pentru populație, noi săli de clasă, case de cultură în noile așezări urbane, cămine culturale în mediul rural și altele.

DINAMICA
PRODUCTIEI
GLOBALE
INDUSTRIALE
A JUDEȚULUI
COVASNA
în perioada 1965-1980

DINAMICA VOLUMULUI TOTAL
DE INVESTITII ÎN
PERIOADA 1966-1980

POLITICA PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN DE CREȘTERE A NIVELULUI MATERIAL ȘI CULTURAL AL MASELOR

Georghe PETRESCU

vicepreședinte al Consiliului
Central al U.G.S.R.

RIDICAREA nivelului general de civilizație a vieții materiale și spirituale a poporului, situarea permanentă în centrul întregii politici a partidului și statului a omului — factorul determinant al întregii dezvoltări sociale —, a satisfacerii cerințelor și nevoilor sale în continuă evoluție, constituie una dintre direcțiile fundamentale în opera de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

„Scopul întregii noastre activități economico-sociale, țelul suprem al politicii partidului nostru, esența misiunii sale istorice de transformare revoluționară a societății și de făurire a noii orânduiri — se subliniază în Raportul Comitetului Central prezentat celui de al XI-lea Congres al Partidului de către tovarășul Nicolae Ceaușescu — este ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor, în concordanță cu necesitățile fiziologice științifice determinate și cu cerințele spirituale generate de progresul neîntrerupt al cunoașterii umane.¹⁾

Inscrierea în documentele programatice ale partidului a urii astfel de obiec-

tiv este conformă cu trăsăturile esențiale ale relațiilor socialiste de producție, răspunde cerințelor legii economice fundamentale a socialismului, constituind expresia subordonării producției și a întregii activități economice, sociale, culturale desfășurate de societate față de trebuințele celor ce muncesc, rațiunea însăși a construcției societății socialiste multilateral dezvoltate.

Realizarea unui asemenea obiectiv de înaltă valoare umană este pe deplin posibilă în timp, deoarece proprietatea socialistă determină ca producătorul să fie în același timp și coproprietar al mijloacelor de producție, și astfel activitatea productivă să fie subordonată satisfacerii necesităților producătorilor uniți pe baza unui țel comun. Este un mod propriu de unire a producătorului cu mijloacele de producție ce aparțin colectivității socialiste, unire ce nu are loc prin vânzarea-cumpărarea forței de muncă, ci prin co-interesarea producătorilor în rezultatele muncii lor. Interesele societății și ale fiecărui individ se condiționează astfel reciproc, participarea la muncă a celor apti, creșterea volumului și eficienței muncii

sociale fiind calea de satisfacere a necesităților materiale atât ale societății cât și ale individului. În consecință, interesul fundamental al producătorului ca și al întregii societăți este ca bogăția socială să sporească an de an, întrucât pe această bază crește și partea ce se repartizează pentru satisfacerea nevoilor individuale.

În societatea noastră, imbinarea armonioasă a intereselor individuale cu cele generale ale producătorilor de bunuri materiale și spirituale în scopul creșterii productivității muncii sociale este o necesitate și o realitate. Trebuințele individuale ale producătorilor și măsura în care ele exprimă cerințele obiective ale dezvoltării acestora, reprezintă totodată și trebuințele sociale, reflectate în interesul general al colectivității. Cum satisfacerea intereselor individuale este condiționată de creșterea volumului și eficienței muncii sociale, armonizarea lor cu interesul general poate avea loc numai condiționând gradul de acoperire a nevoilor individuale de contribuția fiecărui membru al colectivității la munca socială.

Etica și echitatea retribuirii după muncă

ÎN ANII construcției socialiste standardul de viață al populației a crescut continuu, justiția politicii partidului în domeniul ridicării nivelului de trai fiind confirmată în mod strălucit. Dezvoltarea impetuoasă a economiei naționale a fost însoțită de **sporirea veniturii naționale**, indicatorul cel mai sintetic al rezultatelor activității economice și sursa îmbunătățirii traiului populației. Dinamica veniturii naționale oglindește caracterul realist și eficiența politicii economice a Partidului Comunist Român. În perioada 1951—1970 ritmul mediu anual de creștere a veniturii naționale a fost de 9,4%, iar în actualul cincinal a sporit la 12,6%.

Experiența construcției noastre socialiste demonstrează elocvent că destinarea unei părți însemnate din venitul național pentru fondul de dezvoltare constituie baza sigură a progresului multilateral al economiei, a măsurilor de ridicare continuă a nivelului de trai. În urma alocării, în anii 1966—1970 a 30% din venitul național pentru fondul de dezvoltare, iar în actualul cincinal a 33% s-a asigurat o creștere economică accelerată; s-au creat resurse pentru sporirea mai rapidă a fondului de consum decît în perioadele precedente. În ultimele două cincinale s-au realizat ritmuri medii anuale de creștere a fondului de consum de circa 7 și 8%, față de 4,5% și 5,3% în cincinalele anterioare, cînd rata fondului de dezvoltare a fost mai mică: 18% respectiv 25%. Amploarea dezvoltării economice în anii 1976—1980 va permite sporirea substanțială, în continuare, a fondului de consum cu 8% în medie anual, asigurîndu-se astfel noi progrese pe acest tărîm. Calculat pe locuitor, venitul național este în prezent de circa 800 de dolari; corespunzător prevederilor de creștere a veniturii naționale în 1980 se va ajunge la 1 300—1 400 de dolari pe locuitor, iar în 1990 la 2 500—3 000, ceea ce înseamnă un nivel comparabil cu cel al țărilor dezvoltate din punct de vedere economic.

Ridicarea nivelului de trai, pe calea retribuirii muncii și a fondurilor sociale de consum constituie o constantă a dezvoltării țării noastre și ea se face simțită în viața fiecărui cetățean, în aspectele mereu înnoite ale orașelor și satelor, în înfățișarea generală a țării. Măsurile luate în acest scop și realizările obținute în anii construcției socialiste sînt edificatoare.

Un domeniu important în care s-a manifestat preocuparea statului nostru pentru îmbunătățirea continuă, pe măsura sporirii producției materiale, a condițiilor de viață ale celor ce muncesc, este noul sistem perfecționat de retribuție, bazat pe retribuția după cantitate, calitate și importanța socială a muncii. În cincinalul trecut.

noul sistem de retribuție, a fost generalizat în toate ramurile economiei naționale, asigurînd celor ce muncesc o creștere permanentă a veniturilor.

Este semnificativă **creșterea veniturilor bănești** provenite din repartiția după munca depusă. În ultimul sfert de veac, retribuția reală ca și veniturile țărănești provenite din munca în agricultură, au sporit de peste 3 ori.

După cum se știe, în conformitate cu hotărîrile Congresului al XI-lea al partidului, în anii 1971—1973 s-a realizat o substanțială majorare generală a retribuțiilor. În baza decretelor emise de Consiliul de Stat și a Legii retribuției, începînd de la 1 august 1974 și în continuare în acest an, se aplică o serie de măsuri privind sporirea retribuției tarifare a oamenilor muncii, în mod eșalonat, pe ramuri și activități, însumînd ca fond suplimentar de retribuție, la nivelul unui an întreg, peste 23 miliarde lei. Ca urmare a acestor majorări, la sfîrșitul anului 1975, retribuția medie lunară va fi de peste 1 950 lei pe ansamblul economiei, superioară cu peste 100 lei prevederilor inițiale ale cincinalului.

Creșterea diferențiată a retribuției, concomitent cu apropierea dintre retribuțiile mici și cele mari — pe baza sporirii mai rapide a retribuțiilor mici — dă un conținut concret laturii sociale, care caracterizează politica repartiției veniturilor, promovată cu consecvență de partid. În anul acesta, retribuția minimă lunară se ridică la 1 346 lei pentru muncitorii calificați și 1 140 lei pentru muncitorii necalificați. Raportul dintre retribuția minimă și maximă este în prezent de 1—6, față de 1 la 10 cit a fost în urmă cu un deceniu, producînd modificări substanțiale în repartizarea personalului pe grupe de retribuție. Astfel, scade considerabil ponderea personalului cu retribuții mai mici, pînă la 1 300 lei, de la circa 90% în 1960 la numai 3,5% în 1975. Pentru cea mai mare parte a personalului — peste 70% — retribuția se situează între 1 500 și 2 500 lei. Ca efect al tuturor acestor măsuri, retribuția reală va crește pe întregul cincinal cu 23% față de 20% cit s-a prevăzut prin planul cincinal. Astfel de schimbări de proporții sînt edificatoare pentru creșterea posibilităților statului nostru de a mări sistematic veniturile directe realizate de membrii societății, în condițiile ridicării nivelului general de calificare a celor ce muncesc, precum și ale îndeplinirii exemplare a planurilor de dezvoltare economico-socială a țării, ale realizării angajamentelor în întrecerea socialistă pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen.

O dinamică rapidă înregistrează și veniturile bănești ale țărănimii care, la finele cincinalului, vor marca o creștere de aproximativ 35% față de 1971, pe o persoană activă depășindu-se și în acest domeniu prevederile inițiale

Deosebit de importante pentru nivelul de trai al celor ce muncesc

¹⁾ „Congresul al XI-lea al P.C.R.”, Editura Politică 1975 pag. 55—56.

în agricultura sint stabilirea ajutorului pentru copii și acordarea asistenței medicale gratuite la sate, asigurarea venitului lunar garantat, creșterea pensiilor țăranilor.

O altă modalitate de sporire a veniturilor bănești ale populației o reprezintă creșterea pensiilor. Semnificativ pentru dinamica acestei categorii de venituri este că pensiile de asigurări sociale au fost majorate în cincinal cu 20%, pensia medie fiind cu 62% mai mare decât în 1965.

Alocațiile de stat pentru copii, bursele în învățământ care contribuie la rindul lor la formarea veniturilor bănești ale populației au cunoscut creșteri simțitoare. În cincinalul actual, alocațiile de stat pentru copii au fost mărite cu 47%, ajungând în prezent la aproape 7 miliarde lei anual. Un ajutor însemnat l-a constituit pentru familii și faptul că plata alocațiilor a fost extinsă până la vîrsta de 16 ani, iar cuantumul burselor pentru studenți — majorate în 1970 — a sîrit cu încă 72—75 lei lunar.

Pe baza tuturor acestor măsuri se prevede ca veniturile reale totale ale populației în 1975 să fie cu circa 50% mai mari decât în 1970.

Perspective luminoase se deschid poporului nostru în domeniul creșterii bunei stări materiale și spirituale în următorul cincinal.

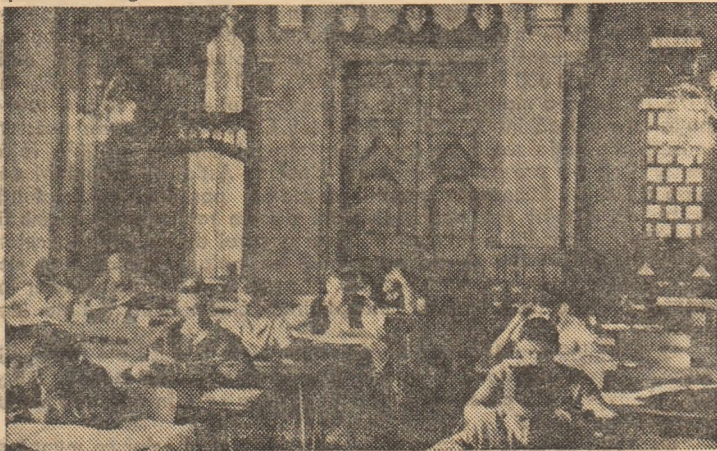
Directivile Congresului al XI-lea prevăd majorarea pînă în 1980 a retribuției medii nominale cu 24—26% față de anul 1975; în condițiile creșterii indicelui de prețuri cu circa 5% pe cincinal, se va asigura sporirea retribuției reale cu 18—20%; veniturile reale ale țăranimii pe o persoană activă vor crește cu 20—25%. Stabilirea acestor dinamici urmărește realizarea în perspectivă a unui raport mai just între veniturile lucrătorilor din agricultură și retribuția în celelalte ramuri ale economiei.

Progresul impetuos al forțelor de producție determină profunde schimbări în structura societății românești

În perioada 1976—1980 vor fi create 1—1,2 milioane de noi locuri de muncă, ceea ce va permite unui număr însemnat de persoane care astăzi lucrează în agricultură sau femei să muncească în industrie și în alte ramuri de activitate, sporind astfel veniturile bănești ale familiilor.

În strategia creșterii economice, partidul și statul nostru au urmărit și urmăresc cu consecvență realizarea scopului fundamental al întregii politici de construire a socialismului, satisfacerea tot mai deplină a necesităților materiale și spirituale ale membrilor societății. Transpunerea în viață a acestui tel, implică **participarea largă, activă, responsabilă, a tuturor organismelor sociale direct interesate în creșterea nivelului de trai.** Sarcini de mare răspundere revin sindicatelor, care reunind în rîndurile lor milioane de oameni ai muncii, participă nemijlocit la elaborarea și realizarea programelor complexe de măsuri luate de partid, destinate ridicării continue a bunăstării celor ce muncesc, se preocupă de soluționarea, în concordanță cu prevederile Programului partidului, a problemelor privind condițiile de viață, de muncă, de învățămînt ale întregului popor. Se poate afirma că nu există acțiune sau măsură în domeniul politic, economic sau social cultural, la a cărei elaborare, organizare și înfăptuire, sindicatele să nu-și aducă aportul creator, efectiv și substanțial.

Datorită deplinei comunități de interese ale întregului popor și convergenței strădaniei statului și sindicatelor, participarea, răspunderea și atribuțiile sindicatelor, dreptul lor de control, de avizare sint prevăzute în numeroase legi, hotărîri și reglementări care privesc asigurarea condițiilor de muncă și de trai ale oamenilor muncii. În cadrul acestor preocupări ale sindicatelor, un loc de seamă îl ocupă participarea lor la aplicarea corectă a sistemului de retribuție și la soluționarea problemelor normării muncii, la încadrarea și promovarea cadrelor. Antrenarea în mod direct în înfăptuirea tuturor măsurilor care privesc activitatea economică și socială a întreprinderilor și în folosirea judicioasă a fondurilor alocate în acest scop, sindicatele se îngrijesc ca încadrarea și retribuția angajaților să se facă conform legislației în vigoare, susțin și asigură soluționarea de către conducerile unităților a cerințelor și propunerilor judicioase ale personalului. Organele sindicale din întreprinderi veghează ca principiul socialist al retribuției după cantitatea și calitatea muncii să nu fie încălcat prin abateri cum ar fi repartizarea preferențială a muncitorilor la posturile de lucru, distribuirea neechitabilă a lucrărilor etc., combătînd orice încălcare de compensare a deficiențelor izvorîte dintr-o proastă organizare prin suprasolicitarea oamenilor, și nerespectarea regimului de lucru prevăzut de lege.

Oamenii noi ai societății socialiste

O MANIFESTARE elocventă a grijii pentru bunăstarea oamenilor muncii o constituie mărirea continuă a cheltuielilor pe care le face statul pentru **satisfacerea nevoilor de învățămînt, cultură, sănătate etc. ale locuitorilor.** Fondurile sociale de consum asigurate din bugetul de stat însumează în prezent circa 7 000 de lei anual în medie de fiecare familie. Pentru familiile personalului încadrat în economia națională, sumele provenite din fondurile sociale de consum reprezintă în medie un adaus de 23—25% la retribuția reală, iar pentru familiile de țărani 15—16% la veniturile provenite din producția agricolă a unei persoane active. Nivelul de trai al fiecărei familii va crește în continuare prin majorarea cu circa 50% în perioada 1976—1980 a fondurilor; ea vor fi suportate de la bugetul de stat pentru satisfacerea nevoilor social-culturale ale oamenilor muncii, ale tuturor cetățenilor.

În totalul cheltuielilor social-culturale o pondere însemnată o dețin cheltuielile destinate învățămîntului.

În anii construcției socialiste s-au pus temelile unui învățămînt nou, complet gratuit pentru toți cetățenii țării, fără deosebire de naționalitate. Extinderea învățămîntului preșcolar, instituirea școlii obligatorii de 10 ani, dezvoltarea învățămîntului liceal și superior, intensificarea preocupărilor pentru integrarea învățămîntului cu activitatea productivă și cercetarea, eforturile continue de înnoire a învățămîntului în concordanță cu cerințele vieții — prin modernizarea structurilor și îmbunătățirea conținutului și metodelor procesului instructiv educativ, sporirea contribuției școlii la formarea unor cadre de specialitate cu înaltă calificare și cu o înaltă conștiință socială și politică — situează astăzi România socialistă printre țările avansate ale lumii în ce privește dezvoltarea învățămîntului. În cursul cincinalului actual au fost pregătiți 1 638 000 muncitori calificați, din care 537 000 prin școli profesionale și licee de specialitate, 209 000 cadre cu pregătire medie, 153 000 specialiști cu studii superioare. Aproape 10 milioane de oameni ai muncii au trecut prin programe de perfecționare, profesională, prin sistemul de reciclare a cunoștințelor, instituit pe plan național prin lege. Conform prevederilor din directive, în următorul cincinal va trebui să pregătim 550 000—600 000 de muncitori în școlile profesionale, 650 000—800 000 la cursurile de calificare de scurtă durată, 250 000—300 000 prin învățămînt liceal, la care se adaugă și perfecționarea profesională și reciclarea cunoștințelor a peste 2 000 000 de oameni anual.

În înfăptuirea prevederilor de mai sus, sindicatele au însemnat răspunderi prevăzute expres în documentele celui de al XI-lea Congres al partidului. Ridicarea măiestriei profesionale a lucrătorilor, participarea directă la pregătirea, perfecționarea și specializarea lor profesională, la policalificarea și ridicarea cunoștințelor tehnico-economice, se înscriu în sfera directă de preocupări și răspunderi ale sindicatelor.

Sprijinindu-i pe oameni să-și ridice nivelul calificării profesionale și implicit retribuția tarifară și veniturile din muncă li se deschide încă o cale de creștere a nivelului de trai.

Ocotirea sănătății oamenilor muncii, a tuturor fiilor țării prin acțiuni profilactice și curative sistematice și acordarea gratuită a asistenței medicale, se impune ca una dintre marile cuceriri sociale ale regimului nostru. Asistăm la o îmbunătățire continuă a stării de sănătate a populației pe fondul creșterii continue a cheltuielilor statului în acest sens. Volumul investițiilor în domeniul ocrotirii sănătății se cifrează în cincinalul actual la 4,4 miliarde lei, perioadă în care sint date în folosință peste 20 900 de paturi în spitale.

În cadrul activităților ce le desășoară pentru înfăptuirea politicii sociale a partidului și statului, sindicatele se preocupă stăruitor de buna organizare și funcționare a asistenței medicale a populației atît prin organizațiile sindicale din sistemul Ministerului Sănătății cit și prin echipele de control obștesc. O atenție prioritară acordă sindicatele, îmbunătățirii activității dispensarelor de întreprindere, poli-clinicilor industriale, dezvoltării medicinii muncii.

Evoluția veniturilor din muncă și din fondurile sociale de consum — care vor atinge în 1980 circa 12 200 lei anual de persoană — este exprimată sintetic de **dinamica veniturilor totale reale** calculate pe locuitor. În deceniul 1966—1975 aceste venituri au crescut într-un ritm mediu anual de 6,2% față de 4,4% în cei 10 ani anteriori (1956—1965). În conformitate cu prevederile Directivei Congresului al XI-lea al P.C.R., veniturile totale reale pe locuitor vor ajunge în 1990 la un nivel de 3—3,5 ori mai mare decât în 1970. Evoluția veniturilor reale provenite din muncă evidențiază în mod grăitor sporirea simțitoare a puterii de cumpărare a masei, latură esențială a ridicării generale a standardului de viață.

În ansamblul preocupărilor statului român, care are în atenția sa grija permanentă față de om, se înscriu și eforturile depuse pe linia protecției muncii în industrie, construcții și în celelalte sectoare ale economiei naționale. Efortul material și financiar făcut în această direcție este considerabil. Dacă în perioada 1960—1965 fondurile utilizate de la bugetul statului pentru înfăptuirea măsurilor de protecția muncii au însumat circa 4 miliarde lei, între anii 1966—1970 ele s-au ridicat la peste 7 miliarde lei, iar în cincinalul 1971—1975 sint prevăzute aproape 10 miliarde lei.

Participarea sindicatelor la asigurarea protecției muncii și îmbunătățirea condițiilor de muncă are un caracter continuu, sistematic și multilateral. Sindicatele organizează **controlul obștesc asupra protecției muncii**, de voltînd un climat de înaltă exigență pentru înfăptuirea normelor de protecția muncii și urmărind modul în care conducerile tehnico-administrative își îndeplinesc obligațiile în acest

domeniu, stabilite prin lege. Preocupându-se de multitudinea factorilor care se repercutază asupra stării de sănătate a lucrătorilor și influențează morbiditatea și incapacitatea temporară de muncă, sindicatele veghează la asigurarea unor condiții optime de muncă încă din faza de proiect a noilor obiective economice, precum și de ameliorare a condițiilor de lucru la locurile de muncă mai de mult date în folosință, determinând prin propuneri judicioase, argumentate, luarea măsurilor necesare pentru mecanizarea și automatizarea operațiilor care solicită mari eforturi fizice, menținerea unei temperaturi optime, asanarea nămelor industriale, eliminarea surselor de curent, amenajarea și buna întreținere a instalațiilor sanitare și vestiarelor. Ergonomia stă în tot mai mare măsură la baza propunerilor, intervențiilor activiștilor sindicali care se preocupă de problemele protecției muncii. Concomitent cu grija pentru luarea măsurilor de prevenire a accidentelor de muncă și îmbolnăvirilor profesionale, sindicatele desfășoară o amplă activitate de educare a tuturor oamenilor muncii în spiritul respectării normelor de securitate și igienă a muncii.

O treaptă superioară de civilizație

CREȘTEREA veniturilor reale ale populației este însoțită de **mărirea consumului de bunuri materiale și servicii**. Partidul nostru urmărește cu consecvență asigurarea acestora în cantitățile și la nivelul solicitat de creșterea continuă a consumurilor populației. Avem o industrie de bunuri de consum modernă, capabilă să satisfacă sub aspect cantitativ, calitativ și sortimental, cerințele pieței interne. Volumul și dinamica vânzărilor de mărfuri prin comerțul socialist vor ajunge în 1975 la 142 miliarde lei, — cu 10 miliarde lei mai mult decât nivelul planificat, ritmul mediu anual de creștere fiind de 8,7%.

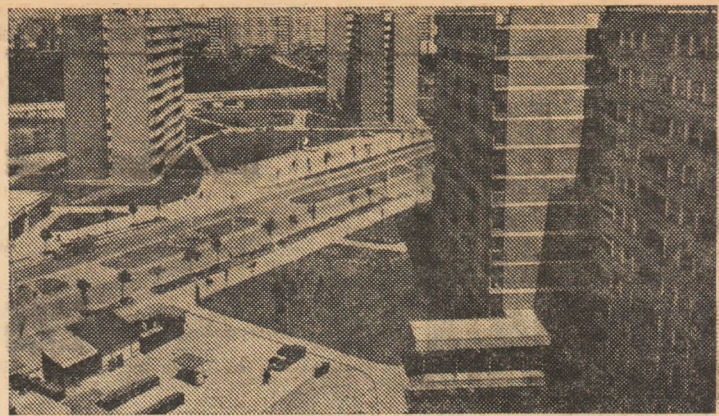
Corespunzător volumului sporit de mărfuri — comerțul desface circa 200 000 articole și sortimente — s-a îmbunătățit baza tehnico-materială a comerțului și a rețelei de prestări de servicii în vederea asigurării unei servicii civilizate. Așa cum rezultă din datele bugetelor de familii de muncitori din industria republicană, ponderea cheltuielilor pentru servicii a crescut de la 5% în 1949 la 13% în 1973, ceea ce reprezintă o realizare importantă pe scara satisfacerii nevoilor. În perspectivă, concomitent cu sporirea vânzărilor de mărfuri, tendințele pozitive din structura acestora vor fi tot mai puternic susținute. Astfel se evidențiază deja creșterea netă a consumului de bunuri de folosință îndelungată în totalul consumului de bunuri materiale. Încurajând prin prevederile lor generoase această orientare, precum și creșterea foarte rapidă a vânzărilor de mărfuri alimentare cu valoare nutritivă ridicată, Directivele Congresului al XI-lea stabilesc sporuri însemnate la îmbrăcăminte și încălțăminte, mobilă, bunuri electrocasnice, autoturisme și alte produse care ridică gradul de confort al fiecărei familii. Corespunzător veniturilor sporite ale populației, volumul de desfacere prin comerțul socialist va spori până în 1980 cu 40—45%, iar prestațiile de serviciu într-un ritm de 10—11% anual. Atât prin sindicatele din sfera producției bunurilor de consum și din cea a deservirii publice cât și prin controlul obștesc desfășurat sub egida Frontului Unității Socialiste, sindicatele participă activ la înfăptuirea tuturor măsurilor stabilite de partid și de stat pentru îmbunătățirea aprovizionării populației, respectarea standardelor de calitate din industria ușoară, alimentară, metalo-casnică și altele, creșterea funcționalității tuturor serviciilor publice.

Programul partidului nostru acordă o mare atenție **îmbunătățirii condițiilor de odihnă a oamenilor muncii**, de folosire a timpului liber în mod cât mai util și plăcut, astfel încât aceasta să contribuie la refacerea sănătății și puterii de muncă. Sporirea substanțială, an de an a numărului celor ce merg la odihnă și cură balneară este posibilă datorită extinderii și modernizării bazei materiale a „industriei vacanței”. La efortul principal, pentru dezvoltarea bazei balneo-climatice se adaugă contribuția substanțială pe care o aduc sindicatele. Din fondurile și prin grija U.G.S.R. au fost construite sanatorii moderne la Băile Felix, Slănic-Moldova, Căciulata, Amara, Herculane și în alte stațiuni, care se adaugă importanțelor dotări realizate prin investițiile statului pentru mai buna valorificare a potențialului balnear al țării. O importantă activitate socială susțin sindicatele pentru selecționarea și trimiterea anual în stațiuni a peste 500 000 de oameni ai muncii și a membrilor de familie ai acestora cu bilete de odihnă și tratament, din valoarea cărora o parte este suportată de stat prin bugetul asigurărilor sociale.

Un obiectiv principal al politicii de creștere a nivelului de trai al populației și o mare realizare socială a societății socialiste românești o constituie **accelerarea construcțiilor de locuințe**. În perioada de la eliberare au fost construite peste 3,9 milioane de locuințe; circa 12 milioane de locuitori, mai mult de jumătate din populația țării, s-au mutat în locuințe noi.

În viitorul cincinal se vor construi 815 000 apartamente fizice din fondurile statului și din fondurile populației cu sprijinul în credite și execuție. Totodată, statul va asigura materiale pentru construirea a 250 000—300 000 de locuințe de către populația rurală. Se vor construi de asemenea, cămine pentru nefamilisti, cuprinzând circa 200 000 de locuri și noi capacități însumând 100 000 de locuri în creștere. Participând la acest program al construcției de așezăminte pentru copii preșcolari, realizat de stat, sindicatele au alocat de la bugetul lor în perioada 1971—1975 circa 150 milioane lei pentru amenajarea de creșe și grădinițe pentru copiii oamenilor muncii.

Făurirea unui om nou, cu o temeinică cultură, cu o multilaterală împlinire a personalității sale impune **dezvoltarea bazei materiale a culturii și recreării**. În acest sens, statul face importante investiții, construcții moderne, lăcașuri ale culturii socialiste. Sindicatele, înte-

resate profund în realizarea acestor cerințe majore, consacră activității politice și cultural-educative de masă, intense și multilaterale preocupări, având la dispoziție o însemnată bază materială proprie, aflată în plină dezvoltare. Dacă la cele 25 de case de cultură construite din fondurile sindicatelor, adăugăm cele peste 200 de cluburi muncitorești, 4 000 de săli de cultură și mii de biblioteci, avem o imagine asupra puternicii bazei material-culturale de care dispun sindicatele.

Un important indicator al nivelului de trai îl constituie durata timpului de muncă — a zilei și respectiv a săptămânii de lucru. Continuându-se aplicarea măsurilor de reducere a timpului de lucru săptămânal în cadrul cincinalului 1976—1980, acesta va ajunge la 44 de ore, iar până în 1990 la 42 și 40 de ore săptămânal. Așa cum preconizează documentele, realizarea acestor măsuri trebuie să se facă fără diminuarea producției, deci pe seama creșterii mai rapide a productivității muncii.

Conștiință, creativitate, progres

DE-A LUNGUL anilor construcției socialiste, oamenii muncii s-au convins că, la temelia ridicării continue a nivelului de trai, partidul și statul nostru așează sporirea accelerată a avuției naționale, creșterea puternică a venitului național. Aplicarea măsurilor privind majorarea retribuției trebuie să constituie un nou și puternic indemn pentru toți oamenii muncii de a acționa în continuare, cu toată fermitatea, pentru a obține rezultate tot mai însemnate în realizarea sarcinilor ultimului an al cincinalului, în folosirea cât mai chibzuită a capacităților de producție, în sporirea producției și productivității muncii, reducerea continuă a costurilor de producție, în obținerea de beneficii peste plan, astfel încât, pe această cale să se acopere veniturile suplimentare de care vor beneficia toți oamenii muncii în cursul acestui an. Practic, se poate spune că nu există colectiv de muncă care să nu dispună de largi posibilități de creștere a eficienței, de ridicare a cotei de contribuție la sporierea venitului național. Iată de ce, sindicatele, sub conducerea organizațiilor de partid, acționează perseverent pentru dezvoltarea spiritului gospodăresc al muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor, stimulând participarea fiecăruia, prin tot ce are mai bun ca putere de muncă și inițiativă, la realizarea exemplară a tuturor sarcinilor ce revin întreprinderilor în care lucrează. Aceeași grijă pe care fiecare o manifestă față de propria gospodărie, trebuie să o manifestăm cu toții — în dubla calitate de producători și de proprietari ai mijloacelor de producție — față de planul unității în care lucrăm, al economiei naționale — față de marea gospodărie a tuturor, de dezvoltarea și prosperitatea căreia depinde bunăstarea fiecăruia dintre noi.

Așa cum a subliniat în repetate rânduri conducerea partidului, în societatea noastră, pe lângă stimulul material, o importanță tot mai mare o are **stimularea morală** care acționează puternic în conștiința omului liber și stăpîn pe soarta sa, interesat de binele social. Sindicatele au datoria să acorde o atenție sporită stimulentei morale ce se acordă celor mai merituosi oameni ai muncii, activității educative de ridicare a conștiinței socialiste, pentru ca toți să înțeleagă și să fie pe deplin conștienți că lucrează pentru ei, că făurirea bunăstării tuturor și a fiecăruia depinde de răspunderea și abnegația cu care lucrează pentru dezvoltarea economică și socială a țării, pentru înfăptuirea programului partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism.

Socialismul, care prin esența sa reprezintă o orînduire a permanentului progres multilateral, a acțiunii umane constanțe, este organic interesat în dezvoltarea **creativității în ansamblu a națiunii în toate domeniile**. Dacă dezvoltarea forțelor de producție stă în orice orînduire socială la baza evoluției istorice, aceasta, în condițiile socialismului, constituie factorul propulsiv hotărîtor al societății și elementul cardinal în realizarea intereselor comune ale maselor de oameni ai muncii. Probleme, cum sînt satisfacerea într-un grad înalt a cerințelor materiale și spirituale ale maselor muncitoare, țelul suprem al socialismului, înfăptuirea deplină a principiilor echității socialiste, înlăturarea deosebirilor dintre sat și oraș, dintre munca fizică și cea intelectuală, dintre muncitorii, țărani și intelectuali, și realizarea omogenizării sociale a egalității depline a oamenilor muncii români și a celor aparținînd naționalităților conlocuitoare, crearea premiselor în vederea trecerii la comunism, își pot afla soluționarea prin edificarea unei economii naționale dinamice, moderne, de o înaltă productivitate socială.

Cincinalul înainte de termen
**Investigație „R. E.” în 15 întreprinderi industriale pe tema:
 CUM ESTE FOLOSITĂ
 ZESTREA TEHNICĂ DIN DOTARE?**

CA URMARE a alocării de către stat a unor importante fonduri de investiții, an de an, sporesc fondurile fixe ale economiei noastre naționale, în primul rând ale industriei. Statisticile recente atestă că circa 75% din fondurile existente în economie au fost puse în funcțiune în ultimii 10 ani. Utilizarea cu randament superior și înaltă eficiență economică a acestui potențial tehnic constituie factorul hotărâtor al sporirii producției materiale și productivității muncii sociale, al reducerii costurilor de producție și măririi volumului de beneficii. Necesitatea folosirii cu indici înalți a mașinilor, utilajelor și instalațiilor a fost pregnant subliniată în ședința Comite-

tului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 19 martie a.c., ca o sarcină economică de mare însemnătate a conducerilor colective ale întreprinderilor, centralelor industriale și ministerelor.

O investigație efectuată de „Revista economică” în 15 întreprinderi din județul Prahova a relevat, pe de o parte, experiența pozitivă dobândită de unele colective de muncă în acest domeniu, iar pe de altă parte, unele neajunsuri ce se mai fac simțite și prin a căror înlăturare s-ar putea pune în valoare importante rezerve de sporire a producției și productivității muncii. În mod concret, despre ce este vorba?

**Indici înalți — sporuri suplimentare
 de producție**

INVESTIGAȚIA noastră a urmărit, în primul rând, modul în care s-au realizat sarcinile de plan ale anului curent. De la început merită subliniat că, în această perioadă, ca urmare a entuziastei întreceri socialiste pentru realizarea cincinalului înainte de termen, sarcinile de plan nu numai că au fost îndeplinite cu succes, dar au fost depășite substanțial. Aceasta a făcut posibil ca, pe ansamblul județului, să se consenneze niveluri ridicate de realizare a principalilor indicatori de plan (tabelul nr. 1). Depășirile substanțiale de plan pe primele 4 luni ale anului curent, s-au concretizat în obținerea unui volum suplimentar de produse în valoare de 197.6 milioane lei. Economia națională a primit, în plus, în această perioadă, 133 000 tone păcură, 49 000 tone benzină, 310 tone dimetiltereftalat, 931 tone oțel aliat, 750 tone ciment, și multe alte bunuri de larg consum.

Aceste rezultate sînt rodul eforturilor și măsurilor concrete luate pe multe planuri — atât în sectoarele de concepție, cât și în cele de execuție etc., — muncii pline de abnegație a muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor care, toate au avut drept efect, în unele întreprinderi, atingerea unor indici înalți de utilizare a mașinilor, utilajelor și instalațiilor, așa cum reiese din tabelul nr. 2.

Iată unele din principalele căi folosite pentru obținerea acestor indici înalți de utilizare:

● **Organizarea superioară a producției și muncii**, prin aplicarea unor măsuri eficiente pe toate fazele procesului tehnologic. În această direcție poate fi relevată activitatea desfășurată de colectivele de muncă de la întreprinderile de hirtie din Buzeni și „Victoria” — Florești care, în funcție de specificul de producție, au luat măsuri menite să ducă la funcționarea în bune condițiuni a utilajelor de bază.

● **Asigurarea forței de muncă bine pregătite din punct de vedere profesional și a asistenței tehnice în toate schimburile**. Evidențiem cu acest prilej preocupările întreprinderii „Dorobanțul” — Ploiești, pentru asigurarea unui fond de cadre corespunzătoare cerințelor producției și mai cu seamă pentru folosirea lui rațională, creîndu-se condiții ca, prin preluarea schimbu-

lui din mers, să nu se irosească nici un minut în funcționarea mașinilor.

● **Buna întreținere și respectarea întocmai a graficelor de revizii și reparații**, prin asigurarea pieselor de schimb și organizarea de echipe mixte de reparații, așa cum este cazul la Combinatul petrochimic-Brazi.

De ce mașinile-unelte nu sînt utilizate la întreaga capacitate?

DACĂ rezultatele dobîndite în primul trimestru al acestui an în ce privește folosirea fondului de timp al utilajelor specifice în unele unități au fost pozitive, în schimb în altele și, mai ales, la mașinile-unelte de prelucrare a metalelor, rezultatele se situează în secțiunile direct produc-

Tabelul nr.1

Nivelul de realizare a principalilor indicatori de plan în primele patru luni 1975 în județul Prahova

Indicatorul	Proportia de realizare
Producția globală	102,2
Producția marfă	102,3
Productivitatea muncii	100,1
Export	123,7

tive cu mult sub posibilități și, mai ales, sub sarcinile planificate. Iată numai câteva exemple. La întreprinderea mecanică Cîmpina gradul de utilizare a mașinilor-unelte a fost de 77,1%, la întreprinderea „1 Mai” — Ploiești — de 76,3% iar la întreprinderea de utilaj chimic, tot din Ploiești, de 71,1%.

Prima și cea mai importantă cauză care a determinat o atare situație este aceea că, în întreprinderile respective s-au înregistrat, din diverse motive, serioase întreruperi în cadrul schimburilor, fapt ce a afectat fondul de timp disponibil al mașinilor-unelte. Din analiză, rezultă că există trei cauze principale datorită cărora au fost pierdute zeci și chiar sute de mii de ore-mașini, influențînd negativ indicii de utilizare a mașinilor-unelte. Aceste cauze au fost: lipsa de materii prime, reparațiile accidentale și lipsa de forță de muncă. La acestea s-au adăugat și alte neajunsuri ca de exemplu: schimburile neprogramate, nelansarea la timp a unor comenzi etc. Neîndoielnic că lipsa de materii prime constituie o cauză obiectivă,

însă în cazul de față este vorba de neasigurarea mașinilor-unelte cu piese pentru prelucrat, ca urmare a unor întreruperi în procesul de fabricație, în executarea producției pe faze și operațiuni.

Neajunsurile care au influențat cel mai mult indicii de utilizare planificați au constat în lipsa de forță de muncă, în neasigurarea necesarului de muncitori calificați. La întreprinderea „1 Mai” — Ploiești, volumul de ore-mașini întrerupere din această cauză a reprezentat 8,1% din timpul disponibil pentru lucru la mașinile-unelte, iar la întreprinderea de utilaj chimic Ploiești — 8,7% etc., fapt ce a afectat serios bunul mers al producției. De asemenea, o cauză însemnată care favorizează menținerea gradului scăzut de utilizare al unor mașini-unelte o constituie **întreruperile cauzate de reparațiile accidentale** care, în general, sînt urmarea exploatării și întreținerii necorespunzătoare a mașinilor-unelte — așa cum este cazul la întreprinderea „1 Mai” — Ploiești. Aceste neajunsuri puteau fi preîntîmpinate printr-o organizare judicioasă a activității de întreținere și reparare a utilajelor, prin respectarea riguroasă a planurilor de revizii.

Din nou în actualitate: intirzierile în repararea utilajelor

ÎN DOMENIUL întreruperilor accidentale se degajă câteva aspecte deosebit de importante. Pe de o parte, din cauza **întreținerii incorecte a unor utilaje și a lipsei de piese de schimb**, iar pe de altă parte, a **intirzierilor în efectuarea remedierilor și, în general, a nerespectării termenelor stabilite pentru reparații și revizii periodice**, în aceste întreprinderi s-au înregistrat o serie de defecțiuni la mașinile-unelte, care au determinat stagnarea pe un timp mai îndelungat a acestora. La întreprinderea de transport țitei prin conducte și Combinatul petrochimic Teleajen, unele mașini nu au fost predate pentru a fi reparate la termenele planificate. Astfel, unele piese sau subansamble au înregistrat o uzură mai mare, ceea ce a făcut ca timpul stabilit inițial pentru reparații să fie mult depășit, ca mașinile respective să stea imobilizate mult peste timpul planificat. În alte locuri — cum e cazul Grupului întreprinderilor de industrie locală și întreprinderii

„23 August”-Cimpina, datorită efectuării reparațiilor de calitate slabă, s-au înregistrat multe defecțiuni mecanice și electrice, producția având serios de suferit.

Din cele arătate, nu se poate trage decât o singură concluzie și anume: **necesitatea de a se imprimă un înalt spirit de răspundere în întreținerea cu maximum de grijă a utilajelor**; în același timp, se cere combătută tendința manifestată de unii șefi de secții sau sectoare care, sub „preșiunea” îndeplinirii planului de producție, amină de la o zi la alta predarea utilajelor care urmează a fi reparate. Apoi, pentru asigurarea pieselor de schimb necesare reparațiilor, ar trebui pus un **accent deosebit pe executarea lor prin forțe proprii, iar cele care sînt comandate, întreprinderile furnizoare să le livreze în termen în cantitățile fizice prevăzute.**

Probleme serioase se ridică și în domeniul asigurării forței de muncă. Se știe că, în condițiile dezvoltării impecabile a industriei noastre socialiste există, în general, o cerere mare de cadre, mai ales calificate în diferite meserii de așchiere a metalelor — strungari, rectificatori, găuritori etc., fapt ce nu permite, în unele cazuri, completarea schimbului II și schimbului III. Situația se remarcă la toate întreprinderile constructoare de mașini și prelucrarea metalelor din județ.

Investigația făcută a confirmat pe deplin că în această direcție s-au întreprins unele acțiuni. La întreprinderile de utilaj chimic — Ploiești și „Neptun” Cimpina, de exemplu, au fost organizate cursuri de calificare și de ridicare a calificării profesionale. În plus, au fost integrate în procesul muncii o serie de absolvenți proveniți din școlile profesionale. Cu toate acestea nu pot fi satisfăcute nici pe departe cerințele. De aceea, lipsa forței de muncă calificate în aceste întreprinderi, ca și în altele, a determinat efectuarea unor lucrări în alte unități, în timp ce utilajele proprii n-au funcționat în

timpul planificat, influențând negativ direcția de utilizare a acestora. Și în această direcție există soluții de remediere a situației: este nevoie să se pună un **accent tot mai mare pe calificarea și perfecționarea pregătirii profesionale a unor muncitori, mai ales din rîndul celor auxiliari, încît aceștia să poată fi folosiți la locurile unde se resimte lipsa de cadre calificate.**

O altă rezervă importantă, care ar putea fi valorificată din plin pentru ridicarea indicilor de utilizare a mașinilor, este aceea a **înlăturii disciplinei în muncă**. În primul trimestru al anului, în majoritatea întreprinderilor investigate s-au consemnat mai puține absente nemotivate, învoiri și concedii fără plată față de perioada corespunzătoare a anului 1974. Totuși, în unele locuri — întreprinderea de utilaj chimic Ploiești, Combinatul petrochimic-Teleajen și altele — timpul pierdut datorită întârzierilor de la lucru, absențelor nemotivate, învoierilor și concediilor fără plată s-a ridicat la sute și chiar mii de ore — timp în care mașinile au rămas inactive. Iată, de ce, se impune intensificarea muncii politico-educative în rîndurile muncitorilor, astfel încît să se întărească disciplina în muncă, să scadă numărul celor care absentează nemotivat de la lucru, știut fiind că aceasta este, **deopotrivă, în interesul sporirii producției și productivității muncii și al creșterii remunerației individuale.**

Pentru valorificarea din plin a tuturor rezervelor potențiale existente, este necesar — așa cum a indicat conducerea partidului — să fie definitivate neîntîrziat graficele de încărcare a capacităților de producție în fiecare întreprindere, pe secții, ateliere și locuri de muncă, în strictă co-

relare cu planul producției fizice, cu programele de cooperări și colaborări.

În paralel, este imperios necesar să se acorde în toate întreprinderile cea mai

Taboul nr.2

Unitatea	Denumirea utilajului	Gradul de utilizare %
Combinatul petrochimic Brazi	- instalații pentru reformarea catalitică a benzinelor	100,0
	- instalații pentru distilarea primară a țițeiului	100,0
Întreprinderea de envelope Ploiești	- piese de vulcanizat anvelope cu diafragmă	94,4
Întreprinderea de geamuri scării	- mașini de tras geamuri	99,4
	- mașini de laminat geamuri	99,1
Întreprinderea de hirtie și celuloză Pusteni	- mașini de fabricat hirtie	99,4
	- mașini pentru fabricarea mucavalei	96,1
Fabrica "Dorobantul" Ploiești	- mașini de filat fire de lînă	91,7
	- mașini de răsucit	97,9

mare atenție reparației mașinilor și utilajelor, în sensul predării lor la termenele planificate, executării reparațiilor de bună calitate, în așa fel încît să se evite, pe cit posibil, intreruperile accidentale — mecanice și electrice — în funcționarea mașinilor, utilajelor și instalațiilor. Aceasta se impune cu atît mai mult cu cit dacă în întreprinderile din județ ponderea intreruperilor accidentale ar scădea la 6,3%, iar la mașinile-unelte din secțiile direct productive s-ar atinge un grad de utilizare de 85% — atît cite este planificat — s-ar putea obține un sport de producție de peste 150 milioane lei. Este o cifră care nu mai necesită nici un fel de comentariu.

ec. V. ILIE
Ploiești
L. ȚINTEA

COMENTARIU LA UN GRAFIC

În industria hirtiei și a cartonului

Rezerve de îmbunătățire a indicilor de utilizare a mașinilor

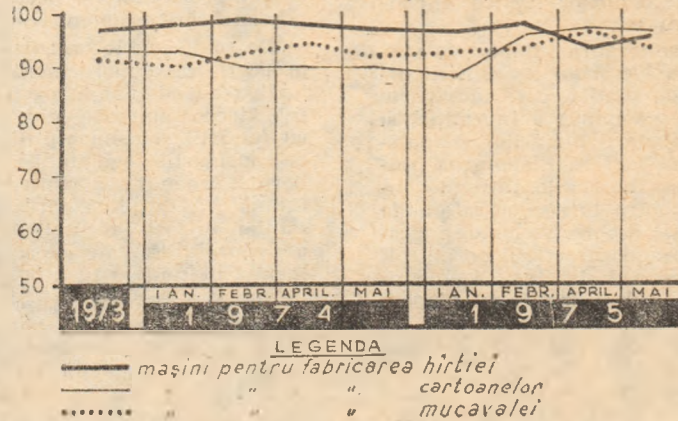
PENTRU obținerea producției de hirtie și carton în cantitățile și sortimentele necesare consumatorilor interni, precum și pentru export, întreprinderile de hirtie și carton au fost dotate cu mașini și instalații moderne, de mare randament. Datorită grijii acordată utilizării cit mai depline a acestei „zestre” tehnice, s-au obținut, în ansamblu, rezultate bune oglindite în depășirea producției globale industriale pe trim. I 1975 cu 23 mil. lei, și a producției fizice pe 5 luni la cartoane și mucavale cu 4,5%, la săci de hirtie cu 4,9% ș.a.

Urmărind evoluția pe primele 5 luni din acest an a indicilor medii de utilizare a timpului disponibil de lucru al principa-

lelor mașini din sector — comparativ cu perioada corespunzătoare a anului 1974 — se constată o ușoară îmbunătățire a nivelului total, localizat îndeosebi la mașinile pentru fabricarea

țuația nu este pe deplin satisfăcătoare: datorită numărului încă mare de ore de intreruperi a producției, indicii medii de utilizare a timpului disponibil de lucru din lunile acestui an

GRADUL DE UTILIZARE A FONDULUI DE TIMP AL UNOR MAȘINI SPECIFICE DIN INDUSTRIA HIRTIEI ȘI A CARTONULUI

cartonului (de la 90,5% în aprilie și mai 1974, la 95,3% și 94,9% în aprilie și mai 1975), și la mașinile pentru fabricarea mucavalei (de la 91,6% la 93,7% în februarie, de la 95,1% la 95,7% în aprilie). În schimb, la mașinile pentru fabricarea hirtiei și-

au înregistrat o ușoară scădere față de lunile corespunzătoare ale anului 1974. Rezervele de timp de care ar putea beneficia producția de hirtie se regăsesc în orele cheltuite suplimentar cu reparațiile accidentale, în stagnerile datorită întârzierilor

în aprovizionarea cu materii prime etc. După cum se vede, sînt cauze care puteau fi evitate dacă se luau din timp măsurile tehnico-organizatorice potrivite.

O situație deosebită se ridică în legătură cu utilizarea calendrelor de satinat. După cum se observă, în ultimul timp cererea de hirtie satinată este în scădere, beneficiarii solicitînd din ce în ce mai mult hirtia mată ca urmare a extinderii procesului de tipărire offset, a extinderii multiplicării xerox etc. În acest caz ar fi de analizat dacă nu s-ar putea renunța la urmărirea statistică a indicelui de utilizare a fondului de timp pentru calendrelor de satinat, introducîndu-se în urmărirea statistică altă grupă importantă de mașini sau instalații.

Nevoile de hirtie și carton, precum și necesitatea ca producția să se realizeze în condițiile unei înalte eficiențe ridică problema urmării atente și scoaterii la iveală a tuturor rezervelor de capacitate, astfel încît gradul de utilizare a fondului de timp al mașinilor și instalațiilor să crească în continuare.

FOLOSIREA EFICIENTĂ A FONDURILOR DESTINATE ORGANIZĂRII ȘANTIERELOR

CONTINUAREA dezvoltării rapide a bazei tehnico-materiale a economiei naționale antrenează uriașe mijloace materiale și financiare, cea mai mare parte a fondului național de dezvoltare fiind destinată acestui scop. Pentru perioada 1976—1980 statul nostru va realiza un program de investiții de 920—960 miliarde de lei, cea mai mare parte din a-

cestea fiind orientate pe mai departe spre creșterea producției materiale, spre dezvoltarea industriei și agriculturii.

Pregătirea temeinică a investițiilor, cit și organizarea riguroasă a execuției lucrărilor de construcții-montaj, în paralel cu asigurarea utilajelor, constituie condiții hotărâtoare ale îndeplinirii programului de investiții, a cărei direcție fundamentală va trebui să o constituie

asigurarea unei eficiențe înalte a fondurilor alocate. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul XI-lea al P.C.R. „realizarea investițiilor în cincinalul următor cere măsuri hotărâte pentru lichidarea neajunsurilor care se mai manifestă în acest domeniu. Trebuie eliminate cu desăvârșire fenomenele de risipă, cheltuirea nerațională a fondurilor, asigurându-se creșterea eficienței tuturor investițiilor“.

Șantierul — locul unde se materializează deciziile

PRODUCȚIA de construcții prezentind unele caracteristici proprii are o importanță influentă asupra modului cum este organizată execuția fiecărui obiect de construcții în parte, asupra dezvoltării ansamblului activității. Construcțiile constituie de regulă o producție de unicat, fapt ce impune o proiectare și o organizare a procesului de producție pentru fiecare obiectiv în parte.

Îndeplinirea sarcinilor ce stau în fața șantierelor de construcții-montaj face necesară organizarea corespunzătoare a execuției lucrărilor, mecanizarea cit mai complexă a acestora și industrializarea construcțiilor. O organizare de șantier este judicioasă atunci cind pregătirea execuției lucrărilor asigură realizarea unor construcții de cea mai bună calitate, în timpul programat și cu cheltuieli cit mai reduse.

Cheltuielile pentru organizarea execuției lucrărilor pe șantierele de construcții dețin o pondere însemnată în volumul fondurilor pentru lucrările de construcții-montaj, iar modul în care ele sînt folosite influențează într-o bună măsură desfășurarea execuției acestora.

Potrivit reglementărilor existente, fondurile de organizare de șantier se înscriu în devizele generale ale lucrărilor de investiții în limita unor cote procentuale globale de pînă la circa 10%, aplicate la valoarea lucrărilor de bază, diferențiate pe grupe mari de categorii de lucrări. Din sumele astfel constituite, puse la dispoziția organizațiilor de construcții pentru pregătirea și desfășurarea activității productive pe șantier, se asigură acoperirea cheltuielilor pentru deservirea producției, pentru utilități generale materializate în lucrări de construcții demontabile și mobile, provizorii și cu caracter definitiv, destinate cazării constructorilor nelocalnici, satisfacerii unor necesități social-culturale ale muncitorilor constructori și altele. Tot din aceste fonduri se acoperă și unele cheltuieli nematerializate în lucrări, cum sînt, spre exemplu, plata transporturilor zilnice a constructorilor nelocalnici, plata de chirii etc.

Instrumentul principal prin care se asigură îndeplinirea sarcinilor legate de organizarea execuției lucrărilor de construcții-montaj este proiectul de organizare de șantier, care face parte integrantă din documentația tehnico-economică a investiției și prin care se determină concepția executării lucrărilor și mărirea fondurilor aferente organizării de șantier. Elaborarea proiectului de organizare de șantier este o necesitate, intrucit condițiile în care are loc execuția efectivă a lucrărilor diferă de la un șantier la altul, marea majoritate a obiectivelor de investiții, îndeosebi cele industriale, prezentind caracterul de unicat.

Cerința sporirii eficienței fondurilor destinate organizării șantierelor este pregnantă subliniată prin legislația în vigoare privind organizarea, planificarea și executarea investițiilor. În acest scop titularii și beneficiarii de investiții, împreună cu organizațiile de proiectare și de construcții-montaj au sarcina să stabilească în documentațiile tehnico-economice măsuri și soluții pentru reducerea la minimum a cheltuielilor cu organizarea șantierelor și pentru utilizarea cit mai eficientă a acestor fonduri, punîndu-se accentul pe lucrări provizorii, ușoare, ieftine, și demontabile, lucrări definitive putînd fi executate în cazuri temeinic justificate.

Îndeplinirea acestui deziderat face necesar ca la elaborarea proiectelor de organizare de șantier să se țină seama de baza tehnico-materială a organizațiilor de construcții, de posibilitatea folosirii oricăror alte surse de satisfacere a nevoilor de organi-

zare de șantier: construcții de deservire a producției de construcții-montaj — baze de producție, depozite, ateliere etc.; construcții și instalații de folosință generală existente din dotările anterioare — căi pentru macarale, linii decovil, centrale electrice provizorii etc.; utilități și alte obiecte de construcții de bază prevăzute prin graficele de eșalonare a investiției să se execute în prima etapă de realizare a obiectivului și care să poată fi folosite de constructor, reducîndu-se corespunzător volumul lucrărilor de organizare: clădiri și utilități existente la beneficiarii de investiții sau la terți, puse la dispoziția șantierelor prin închiriere; obiecte de organizare de șantier ce se folosesc în comun la obiectivele de investiții ce se execută pe platforme sau în zone industriale.

Dimensionarea judicioasă a fondurilor de organizare de șantier

DIN UNELE ANALIZE și verificări asupra legalității și eficienței utilizării fondurilor de organizare de șantier a rezultat că titularii și beneficiarii de investiții, cit și organizațiile de proiectare și de construcții-montaj se preocupă sistematic de dimensionarea judicioasă a acestor fonduri, de găsirea unor soluții care să asigure condiții de desfășurare ritmică a lucrărilor, de creșterea gradului de industrializare a construcțiilor, mecanizarea complexă a proceselor de muncă, folosirea mai rațională a forței de muncă, asigurarea unor condiții mai bune de lucru, cazare și alimentație, precum și de satisfacerea unor nevoi social-culturale ale constructorilor.

În același timp însă, se mențin încă unele deficiențe în cheltuirea fondurilor pentru organizare de șantier, în administrarea și gospodărirea cu răspundere a mijloacelor materiale realizate din aceste fonduri. În parte la aceste deficiențe a contribuit și insuficiența claritate a unor reglementări, unele foarte vechi și depășite sau nepuse de acord cu legislația apărută în cadrul procesului de perfecționare a conducerii, organizării și și planificării economiei naționale.

De pildă, unele organizații de construcții au executat într-o proporție prea mare lucrări de organizare în soluții nedemontabile; au adoptat în execuție, în dese cazuri, soluții constructive neeconomicoase, din zidărie de cărămidă sau înlocuitori, cu fundații și elemente de rezistență din beton monolit în loc de construcții demontabile, ușoare, justificate economic. Pe șantierul „Amenajarea pentru irigații a perimetrului Terasa Olt-Călmățui“, de pildă, circa 30% din lucrările de organizare de șantier au fost executate în soluția „construcții nedemontabile“ deși durata de realizare a investiției a fost relativ scurtă, aceste lucrări nefiind justificate economic într-o asemenea soluție.

Nu de puține ori s-au constatat cazuri cînd s-au cheltuit fonduri de organizare de șantier pentru executarea unor construcții ce depășesc necesitățile șantierelor, fie datorită neluării în considerare a capacităților și dotărilor existente la organizațiile de construcții, fie supradimensionării unor suprafețe sau capacități ale obiectelor de organizare de șantier. Astfel, Trustul Energoconstrucția a executat la șantierul Centralei termoelectrice Turceni un atelier de confecții metalice cu înălțime și deschidere mare, pe soluție stilpi prefabricați și acoperiș cu chesoane curbe, deși în proiectele de organizare și chiar în proiectul de execuție era prevăzută realizarea unui atelier pe o soluție mai simplă, (zidărie, acoperiș cu ferme metalice și plăci de azbociment), care a condus la o cheltuială suplimentară de circa 260 mii lei.

Pe unele șantiere s-au executat spații de cazare care stau nefolosite, sau perioade lungi de timp se utilizează numai în parte, fără a exista o preocupare din partea factorilor de răspundere pentru redistribuirea pe alte șantiere a celor demontabile. De pildă, Șantierul nr. 3 al Trustului de construcții industriale București, aparținând de Ministerul Construcțiilor Industriale, deținea disponibile la data controlului 10 barăci totalizând peste 500 locuri de cazare, pentru achiziționarea cărora s-au cheltuit fonduri de organizare de șantier de circa 2500 mii lei.

Supradimensionarea spațiilor de cazare a fost generată și de faptul că la determinarea cheltuielilor, prin proiectele de organizare de șantier s-au avut în vedere nivelurile de productivitate mult sub cele planificate, ceea ce a condus la stabilirea unor capacități de cazare peste cele necesare producției de construcții. În unele situații spațiile de cazare s-au determinat pentru necesarul de muncitori al perioadelor de vîrf, fără ca unitățile să manifeste preocupări de aplatizare a acestora prin folosirea posibilităților de cazare prin rulote, corturi, îndesiri de paturi, așa cum prevăd de altfel normativele în vigoare. Nu s-a acordat întotdeauna suficientă atenție nici condițiilor reale de recrutare a unor muncitori localnici și nu s-au avut în vedere în mod corespunzător spațiile de cazare de care dispune constructorul sau de cele puse la dispoziție de beneficiari. Pentru a se încasa fonduri mari pentru organizarea de șantier, la platforma industrială Govora s-a supradimensionat fondul de organizare de șantier cu circa 10,5 mil. lei, tocmai prin supradimensionarea numărului de lucrători care ar fi urmat să fie cazați, iar la amenajările hidroenergetice Someș, Sebeș, Lotru, Drăgan-Iad etc., Institutul de studii și proiectări hidroenergetice a luat în calcul nivele de productivitate cu mult sub cele prevăzute pentru perioada cînd urma să se execute lucrările.

O parte din fondurile de organizare au fost folosite cu eficiență scăzută și datorită faptului că unii titulari de investiții și ministere care au în subordine organizații de construcții n-au determinat din timp necesarul de spații pentru cazarea muncitorilor constructori în cămine și blocuri de locuințe, astfel încît acestea să poată fi incluse în planurile de investiții ale consiliilor populare și realizate înainte de începerea obiectivelor de investiții în cauză. Această situație a condus la prevenirea în proiectele de organizare de spații de cazare în construcții provizorii, amplasate nu în puține cazuri chiar în orașe sau localități apropiate. Numai la un număr de 12 organizații de construcții-montaj supuse controlului volumul fondurilor destinate acestor genuri de construcții provizorii s-a ridicat la peste 100 milioane lei.

Este frecventă construirea de obiective de organizare de șantier pentru deservirea producției cu capacități sau suprafețe supradimensionate, uneori în paralel sau chiar inutile, dintre care rețin atenția stații de betoane, stații de spălare și sortare a nisipului și balastului, stații de concasare, ateliere etc. Aceste situații au putut avea loc deoarece prin proiectele de organizare de șantier nu s-a justificat și nu s-a fundamentat temeinic dimensionarea capacităților și lucrărilor prevăzute a se realiza.

De asemenea, proiectanții nu aprofundază în suficientă măsură datele primite de la constructor referitoare la baza tehnico-materială pe care aceștia o au în dotare, iar determinarea capacităților de producție, a spațiilor de depozitare, ca și adoptarea executării unor construcții de organizare în soluții nedemontabile nu au la bază o fundamentare temeinică tehnico-economică.

Pe platformele industriale — cooperare între toate unitățile similare

UNA DIN CĂILE la îndemina organizațiilor de construcții pentru economisirea fondurilor de organizare de șantier o constituie cooperarea cu celelalte unități de specific din zonă. Or, s-a constatat că la elaborarea proiectelor de organizare de șantier, organizațiile de proiectare, titularii de investiții, ministerele și consiliile populare care au în subordine organizații de construcții, n-au ținut în toate cazurile seama de bazele de producție existente în zona în care urmează să se realizeze investițiile sau de posibilitățile de cooperare cu alte organizații de construcții. Pe platforma industrială Govora — Rm. Vilcea, spre exemplu, prin neasigurarea unei colaborări între proiectanții lucrărilor Combinatului petrochimic și Centralei electrice de termoficare, s-a executat de către Trustul de construcții industriale Pitești o stație de betoane cu gospodărie de agregate a cărei capacitate era utilizată în proporție foarte redusă, în timp ce pe aceeași platformă Trustul Energoconstrucția a executat o altă stație de betoane.

Mai mult, s-au întîlnit și cazuri cînd chiar la același obiectiv de investiții, însă în execuția mai multor constructori, prin proiectele de organizare s-au prevăzut obiecte similare de or-

ganizare de șantier de către fiecare în parte. La centralele termo și hidroelectrice, proiectanții au prevăzut prin proiectele de organizare fonduri pentru realizarea în paralel a unor obiecte de organizare de șantier care ar fi putut fi folosite în comun ca: centrale termice, centrale telefonice, depozite de carburanți, construcții pentru birouri administrative etc.

Importante fonduri de organizare de șantier se cheltuiesc pentru executarea în soluții de provizorat a unor drumuri de acces, spații de depozitare, ateliere și laboratoare de șantier, cantine, spații pentru birouri administrative, racorduri la utilități ș.a., necesare organizațiilor de construcții, deși în locul acestora se puteau folosi în dese cazuri lucrările de bază ale beneficiarilor pe perioada de realizare a investiției, dacă prin graficele de eșalonare se prevedea executarea cu prioritate a unor astfel de obiecte.

În volumul total al cheltuielilor de organizare de șantier o pondere însemnată o dețin cele privind transportul muncitorilor constructori nelocalnici, deși asemenea cheltuieli ar trebui să fie suportate direct ca o cheltuială de producție de construcții-montaj. În anul 1974 ponderea acestora a depășit 25% din totalul cheltuielilor de organizare de șantier. Și în această problemă există încă rezerve pentru sporirea eficienței fondurilor.

Se întîlnesc frecvente cazuri cînd pe șantiere se fac transporturi zilnice de muncitori, cu toate că unitățile de construcții respective dispun de spații de cazare nefolosite. De asemenea, se efectuează transporturi zilnice cu mijloace auto determinate de amplasarea spațiilor de cazare la distanțe mult prea mari decît permite legea, majorînd astfel volumul cheltuielilor de acest gen.

Economisirea resurselor materiale și financiare, gospodărirea eficientă a acestora constituie una din sarcinile actuale de mare importanță economică. Posibilitățile existente în acest domeniu sînt însemnate, cu atît mai mult cu cît pe unele șantiere se mai fac cheltuieli fără respectarea strictă a disciplinei de plan și financiare. În frecvente cazuri s-au executat construcții noi sau au fost amenajate cele existente care nu au nici o legătură cu activitatea de „organizare de șantier”, uneori aceste construcții aparținînd altor unități, sau care după natura lor trebuiau să fie înscrise în planurile de investiții.

Desigur că lipsurile în gospodărirea fondurilor de organizare de șantier se atribuie în primul rînd conducerilor șantierelelor, dar și modului în care trusturile și organizațiile de construcții tratează elaborarea proiectelor de organizare și de execuție.

Deși există normative prin care se precizează că lucrările de organizare de șantier vor începe numai pe baza proiectului de organizare a lucrărilor de construcții-montaj — faza a II-a — elaborat de organizația de construcții în perioada de avizare și aprobare a investiției, deseori aceste proiecte de organizare au fost elaborate cu mari întîrzieri, incomplet, sau uneori nu au fost întocmite de loc. Alte proiecte de organizare a lucrărilor de construcții-montaj nu au ținut seama de soluțiile adoptate de proiectanți sau n-au fost în concordanță cu tehnologia de execuție a lucrărilor de bază, dînd naștere ulterior la o serie de cheltuieli ce puteau fi evitate.

Pe șantierele de construcții se întîlnesc încă frecvente cazuri în care gospodărirea mijloacelor materiale și bănești destinate execuției lucrărilor nu se face cu simț de răspundere, existînd numeroase abateri de la normele în vigoare și contravenind spiritului de economisire ce trebuie să fie prezent în orice unitate.

Controlul a constatat că unele obiecte de organizare de șantier ca baracamente pentru cazare, cantine, depozite, ateliere, spații comerciale etc. au fost lăsate pe șantiere, pur și simplu părăsite, timp îndelungat după terminarea lucrărilor, fără să se fi luat măsuri pentru demontarea și transferarea lor pe alte șantiere sau demolarea și recuperarea materialelor rezultate. La șantierul „Amenajarea hidroenergetică Lotru” un număr mare de barăci executate din panouri de elemente demontabile devenite disponibile au fost lăsate în părăsire o perioadă îndelungată de timp și supuse degradării sub influența factorilor atmosferici. Pe multe șantiere cheltuielile efectuate pentru lucrări de organizare executate depășesc costul de deviz al acestora, datorită, mai ales, risipei de materiale, cheltuielilor cu transportul muncitorilor, manipularilor neeconomicoase, utilizării necorespunzătoare a forței de muncă. De asemenea, pentru obiectele demontabile nu se manifestă suficient simț de răspundere, demontarea și remontarea lor făcîndu-se în dese cazuri în condiții necorespunzătoare, ocazionînd cheltuieli suplimentare de reconstrucție. În același timp se ajunge la reducerea ciclurilor normale de utilizare și a gradului de recuperare a unor materiale, situație care se datorește și condițiilor în care se organizează și se execută operațiunile de demontare, uneori

APROVIZIONARE OPERATIVĂ =

FLEXIBILITATE

ÎN TRANSPORTURI

DESFĂȘURAREA ireproșabilă a activităților din cadrul tuturor sectoarelor productive, cu precizarea clară a răspunderilor și atribuțiilor, reprezintă o necesitate obiectivă în buna funcționare a mecanismului întregii economii naționale. În această lumină, și în fața activității de aprovizionare tehnico-materială, precum și a celei de transport, stau sarcini importante.

Potrivit reglementărilor în vigoare, pentru materialele de masă — omogene din punctul de vedere al producției și consumului — este obligatorie realizarea optimizării fluxurilor de transport înainte de încheierea contractelor economice. Ca urmare, la produsele în cauză, coordonatorii de balanțe emit repartițiile numai după ce pe calculator sau prin alte mijloace de calcul s-a stabilit relația de transport (furnizorul și beneficiarul), operație care se face în lunile iulie-august ale anului anterior celui de plan. Pe această bază, furnizorii își elaborează proiectele și respectiv planurile operative lunare de transport.

Există însă și altfel de situații, în care apar necesare modificări de repartiții și deci abateri de la optimizare, care se produc independent de voința coordonatorului de balanță :

1. Așa cum reiese din legislația existentă, nu tuturor resurselor li se poate da de la început o destinație certă. În această categorie intră : rezervele de plan, depășirile de producție, cantitățile peste cele planificate găsite în stocul de la începutul perioadei, alte resurse ce pot apare. Acestea urmează a li se da ulterior o anumită destinație, deci transportul lor nu poate fi optimizat la data prevăzută în metodologie.

2. Pe parcursul executării planului apar situații când repartițiile inițiale — emise pe baza optimizării — trebuie modificate sau completate, datorită unor cauze cum sînt :

- alocări din rezervele de plan, din depășirile de producție sau din stocuri ;
- sosirea neritimică a importului ;
- consumul sub prevederi la unii beneficiari și peste prevederi la alții, datorită

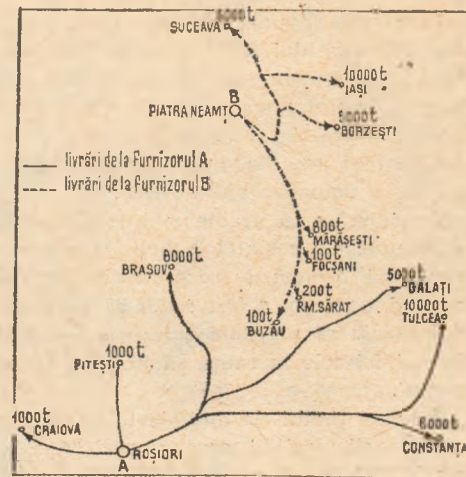
unor avarii sau adaptării planurilor de producție unor cerințe suplimentare ;

— nerealizarea integrală a producției planificate ;

— dependența consumului unor beneficiari de condițiile atmosferice (îngrășămintele chimice pentru agricultură, sodă caustică pentru electrocentrale) ș.a.

Realitatea demonstrează că oricît de riguros și minuțios sînt întocmite planurile de aprovizionare ale unităților, asemenea fenomene apar obiectiv și, ca urmare, repartițiile inițiale (emise cu 4—6 luni înainte de începerea anului în care operează) trebuie să fie adaptate situațiilor concrete ivite pe parcursul executării planului, pentru a se asigura ritmicitatea producției.

Adaptarea repartițiilor, respectiv modificarea acestora, atrage după sine și modificări în efectuarea unor transporturi față de relațiile de transport existente pe baza optimizării efectuate de asemenea cu 5—6 luni înainte de începerea anului de plan. Pentru a se asigura continuitatea producției, apare necesitatea ca unele din aceste transporturi să se execute imediat.

Pînă în luna noiembrie 1974 aceste transporturi accidentale neavînd o pondere substanțială, se puteau executa, chiar dacă dădeau unele abateri de la relațiile optimizate, iar continuitatea producției era asigurată. Circulara nr. 11 g/253 a Departamentului căilor ferate — Direcția Mișcare și Comercial din Ministerul Transpor-

Cincinalul — înainte de termen !

DIN CRONICA ÎNTRECERII

● Sfirșitul lunii iunie este marcat de succese de prestigiu în îndeplinirea cincinalului. Astfel, la 25 iunie a.c., Comitetul municipal București al P.C.R. a raportat conducerii partidului și statului nostru că și-a îndeplinit angajamentul asumat de a realiza cincinalul în patru ani și jumătate. În ziua de 30 iunie a.c. alte două comitete județene de partid — Suceava și Covasna — au anunțat realizarea înainte de termen a prevederilor planului cincinal. În acest context se înscrie și realizarea mai devreme a Planului pe primul semestru al anului de unitățile industriale ale unor județe, de mari uzine și combine.

DEPĂȘIREA PLANULUI SEMESTRIAL

● Siderurgiștii reșițeni, inițiatorii chemării la întrecere pe anul 1975 adresată tuturor siderurgiștilor țării, au realizat înainte de termen nivelul producției planificate pe prima jumătate a anului. În această perioadă, în care s-au înregistrat cei mai ridicați indici de utilizare a capacității agregatelor tehnice din actualul cincinal, la oțelărie au fost elaborate în plus peste 17 400 tone oțel, iar la furnale, mai mult de 13 000 tone fontă. În același timp, laminariștii combinatului au realizat peste prevederile de plan mai bine de 24 000 tone laminate finite pline — spor obținut pe seama mării indicatorilor de folosire intensivă a liniilor de laminare și a creșterii productivității muncii în toate schimburile de lucru.

● În industria județului Brăila s-a estimat că s-a produs peste prevederile primului semestru al anului circa 5 000 tone laminate finite, 1 200 tone oțel, 1 600 tone fire și fibre artificiale, 2,8 milioane metri pătrați hirtie, 100 tone celuloză, 60 000 hl lapte și altele. Valoarea producției suplimentare este estimată la 40 milioane lei.

● Cotele finale de plan ale primului semestru au fost atinse înainte de termen și de energeticienii de la Hidrocentrala „Porțile de Fier“ ; ei vor înscrie în plus, în bilanțul primei jumătăți a anului, o cantitate de energie electrică egală cu producția furnizată, timp de șase luni, de un grup energetic cu puterea de 20 megawați.

● Petroliștii schelelor Craiova, Tîlceni și Timișoara au raportat, de asemenea, îndeplinirea integrală, fizică și valorică, a sarcinilor de plan ce le-au revenit în prima jumătate a anului. Întregul spor de producție s-a obținut pe seama creșterii suplimentare a productivității muncii, indicator ale cărui prevederi au fost depășite cu 3,7 la sută.

turilor și Telecomunicațiilor — apărută în noiembrie 1974 precizează însă în legătură cu abaterile de la transporturile optimizate ca :

1. produsele solicitate la transport prin planurile operative lunare în relații neoptimizate și care depășesc distanța medie optimizată pe expeditor și sortiment sînt scoase din plan ;

2. pentru ca relațiile modificate și reactualizate de coordonatorii de balanțe după prezentarea optimizării (făcută, de regulă, cu 5—6 luni înainte de începerea anului de plan) să nu fie scoase din planul operativ de transport elaborat de către calculator, este necesar ca eventualele anulări de repartiții, modificarea acestora sau emiterarea de noi repartiții, să fie comunicate Direcției Mișcării și Comercial pînă cel mai tîrziu în ziua de 5 a lunii ce precede luna de planificare.

Pentru coordonatorul de balanță, această înseamnă să cunoască modificările cu cel puțin 35 zile înainte, pentru a avea timpul necesar să adapteze balanța, să actualizeze optimizarea și să modifice repartițiile existente.

Avînd însă în vedere urgența cauzelor care reclamă modificarea unor repartiții, de cele mai multe ori coordonatorii de balanță nu au la dispoziție nici 5 zile, uneori fiind obligați a efectua modificări de la o zi la alta pentru a asigura continuitatea producției. Ca urmare, apare o situație paradoxală : deși pe total economie produsul există, el nu poate fi transportat la destinații deoarece calculatorul nu a fost înștiințat cu 25—26 zile înainte. Urmările sînt clare : la unii stagnează producția, iar la alții se creează stocuri supranormative, ca să nu mai vorbim de cheltuielile ce se fac cu telefoane, telexuri, telegrame, precum și animozitățile ce apar între coordonatorul de balanță, furnizori și beneficiari.

Din moment ce legislația stabilește existența rezervelor și posibilitatea modificării repartițiilor pentru a asigura continuitatea producției, iar realitatea de mulți ani confirmă faptul că există efectiv cauze care reclamă ca modificările să se facă imediat, este absolut necesar ca transporturile să găsească o soluție de rezolvare operativă în cazurile menționate, așa cum a fost pînă în noiembrie 1974. *Absolutizarea optimizării, ca fiind factorul primordial, iar producția factorului secundar sau derivat, nu poate avea, după părerea noastră, decît urmări negative.*

Mai trebuie arătat că sînt situații cînd e posibilă actualizarea optimizării cu 25—26 zile înainte, de exemplu cînd se alocă unui beneficiar o anumită cantitate din rezerva de plan în luna mai cu livrare în trimestrul III. Dar actualizarea optimizării, în lumina circularii menționate poate atrage după sine modificarea repartițiilor, respectiv a contractelor, la un număr apreciabil de alți beneficiari și furnizori care au contingență cu problema în cauză. Pentru ilu-

strare prezentăm următorul exemplu (a se vedea harta).

Cei doi furnizori — A și B — au relațiile optimizate așa cum se arată pe schemă : furnizorul A în zona Roșiori de Vede, Constanța, Tulcea, Ploiești, Brașov, Craiova ; furnizorul B în zona : Piatra Neamț, Buzău, Iași, Suceava. Presupunem că rezerva de plan se găsește la furnizorul A și că apare o nevoie urgentă de 500 t. la Adjud. Potrivit actualei reglementări, nu se poate transporta rezerva de plan la Adjud, deoarece, începînd de la Buzău merge pe flux opus optimizării furnizorului B. Pentru a satisface cerința de la Adjud — în condițiile în care beneficiarii din Buzău, Rimnicu-Sărat, Poșani și Mărășești au contractat 1200 t cu furnizorul B, așa cum reiese de pe hartă — coordonatorul de balanță trebuie să modifice contracte în cuantum de 500 t (100 t de la Buzău, 200 t de la Rimnicu-Sărat, 100 t de la Poșani și 100 t de la Mărășești), pe care să le treacă de la furnizorul B la furnizorul A — chiar dacă la aceste cantități sînt 10 beneficiari — iar la Adjud să livreze de la furnizorul B. Această operație trebuie făcută pînă la data de 5 ale lunii în curs pentru luna următoare și comunicată la Direcția mișcare și comercial pînă la aceeași dată.

Asemenea situații se pot ivi și datorită nesosirii importului sau unei avarii la un furnizor, dar nu se poate interveni operativ căci Circulara nr. 11 g 253/1974 nu permite nici o abatere de la optimizare, chiar dacă ponderea acestuia este neînsemnată în totalul transportului optimizat. Și, în plus, conform legii cu privire la gospodărirea fondurilor fixe, resurselor materiale și aprovizionarea tehnico-materială, dreptul de a modifica contractele încheiate îl are numai M.A.T.M.C.G.F.F.

O situație specială va apare pentru luna ianuarie a anului 1976, deoarece, din practica de pînă acum, ultimele modificări în planul de stat ajung la coordonatorul de balanță între 15—20 decembrie, deci acesta nu va mai avea la dispoziție cele 26 zile pentru a actualiza optimizarea.

Considerăm că problema trebuie tratată corespunzător cerințelor vieții și operativ rezolvată. *Sintem de părere să se prevadă un cod, așa cum a fost codul 99, cu ajutorul căruia să se poată interveni operativ*, iar ministerele în cauză să justifice transportul.

Întrucît produsele optimizate au și anumite particularități care, uneori, reclamă unele restricții, propunem să se organizeze o dezbateră largă cu reprezentanți ai ministerelor, centralelor și marilor întreprinderi interesate, cu participarea Revistei economice, pentru ca în optimizare să-și poată găsi rezolvare și cazurile particulare ale aprovizionării.

ec. Cornel SUCIU

Centrala de aprovizionare și livrare a produselor chimice

Cincinalul — înainte de termen !

DIN CRONICA ÎNTRECERII

ECONOMII ȘI BENEFICII SUPLIMENTARE

● La întreprinderea „23 August”, București prin dotarea locomotivelor de 700 CP, spre exemplu, cu un motor cu 6 cilindri (în locul celui cu 12) s-a obținut îmbunătățirea performanțelor tehnice și o reducere a consumului de metal cu 800 kg pe bucată. De asemenea, reproiectarea locomotivei de 180 CP a determinat diminuarea consumului de metal cu 5 tone.

În același context, colectivul întreprinderii „Vulcan” a acționat pentru realizarea de agregate care să producă energie termică prin utilizarea de combustibili inferiori. În acest semestru, aici au fost realizate cazane de 6,5 tone și 10 tone destinate echipării noilor obiective industriale. În prezent, specialiștii întreprinderii lucrează intens la pregătirea fabricației unui tip de cazan de mari dimensiuni care va utiliza sisturi bituminoase.

● Coroziunea, principalul dușman al metalului, preocupă, în ultima vreme, tot mai mult lumea specialiștilor, fiind concepute diverse modalități de combatere a acesteia. O bună parte din aceste preocupări sînt concentrate la Centrul de cercetări pentru protecții anticorrosive, Iacuri și vopsele — București. În marea familie a vopselelor și grundurilor anticorrosive au fost înregistrate recent noi produse pe bază de rășini sintetice. Este vorba de vopsele obținute din rășini acrilice și de noi sortimente de grunduri alchido-fenolice, aplicabile mai cu seamă prin procedeul de electrodepunere. Aceste produse au nevoie de un timp scurt de uscare, realizează peliculele protectoare perfect realizează peliculele protectoare perfect uniforme, cu un consum redus de energie electrică.

● Colectivele exploatărilor carbonifere din Valea Motrului au economisit, de la începutul anului, 740 mc lemn de mină, îndeplinindu-și cu peste șase luni în avans angajamentul asumat în întrecere pe întregul an. Folosită la lucrările de susținere, cantitatea de lemn economisită pînă în prezent de minierii acestui important bazin carbonifer al Gorjului, poate servi la executarea întregului complex de lucrări ce asigură extragerea suplimentară a 100 000 tone lignit.

● Colectivele Trustului petrolului — Tg. Jiu au înscris în bilanțul activității desfășurate de la începutul anului 9 000 000 lei beneficii suplimentare, sumă superioară celei înscrise în angajamentul pe întregul an. Succesul are la bază depășirea cu aproape 12 000 000 lei a sarcinilor revenite pînă în prezent la producția marfă, precum și o simțitoare reducere, sub nivelul planificat, a cheltuielilor de producție.

FAȚĂ ÎN FAȚĂ CU CERINȚELE CONSUMATORULUI

FUNCȚIA ECONOMICĂ ȘI SOCIALĂ

A ALIMENTAȚIEI PUBLICE

EFORTUL pentru calitate, prezent în toate domeniile vieții economice se face tot mai simțit și în sectorul alimentației publice, odată cu creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii, cu sporirea exigențelor consumatorilor.

Modul în care alimentația publică vine în întâmpinarea cerințelor consumatorilor prin structura ofertei, prin organizarea servirii publicului, a constituit o preocupare constantă (vezi Viața economică nr. 15/1974 și Revista economică nr. 18/1974).

PRIN NATURA activității desfășurate, rețeaua de alimentație publică, organizată după criteriile raționale, oferă maselor de consumatori o gamă largă de servicii, importante și prin prisma ușurării muncilor casnice și a economisirii timpului.

În această ordine de idei, sînt de subliniat avantajele pe care le pot aduce unitățile de alimentație publică, îndeosebi cele cu un pronunțat caracter culinar (unități „Gospodina”, bucătării de bloc, unități lacto-vegetariene, pensiuni, cantine-restaurant etc.) pentru femei, scutindu-le în mare măsură de grijele gospodăriei casnice, pentru muncitori, elevi etc. care pot servi masa într-un timp optim, din punct de vedere al cerințelor fiziologice. De aceea, privind în dinamică activitatea unităților de alimentație publică, se impune ca încă de pe acum să fie găsite și aplicate cele mai bune soluții de funcționalitate, încît fiecare unitate să corespundă într-un grad și mai mare cerințelor diferitelor categorii de consumatori (întreprinderi, șantiere, instituții, școli etc.).

Printre multiplele măsuri de optimizare a activității de alimentație publică, o importanță deosebită o prezintă adîncirea diversificării rețelei de unități. Cercetarea rețelei de alimentație publică, organizată pe plan local, în municipiul București, de exemplu, pune în evidență, pe lângă realizările obținute, necesitatea diversificării rețelei de unități într-un ritm mai susținut (vezi tabelul nr. 1)

Din datele cuprinse în tabel se constată că unitățile cu un profil culinar mai pronunțat continuă să înregistreze o pondere încă scăzută în total unități de alimentație publică. De exemplu, unități, cum sînt: cantine-restaurant, unități „Gospodina”, birturi și ospătării, patiserii, plăcintării, gogoșerii, simigerii ocupă o pondere de numai 13,7% din numărul total de unități și respectiv 19% din suprafața totală a sălii de consumație.

Tipurile de unități menționate, prin natura activității lor, sînt chemate să asigure hrana pentru contingente mari de consumatori, în fiecare zi. De aceea, astfel de unități, în care se pot procura preparate într-un sortiment variat și de calitate ridicată, la prețuri accesibile, trebuie organizate în număr mult mai mare decît cel actual (125 de unități, față de 917 unități cîte existau în total). Evident, pe lângă sporirea numărului acestor unități, este necesar să se asigure și cel mai bun amplasament în sensul apropierii maxime de locul de muncă, funcționării în incinta întreprinderilor și instituțiilor, oferirii unei game variate de servicii, servirii familiștilor și nefamiliștilor, elevilor, etc. Oportunitatea și necesitatea organizării acestor tipuri de unități se explică și

Constatăm cu satisfacție că măsurile întreprinse recent pe linia funcționării alimentației publice contribuie în mod substanțial la concentrarea eforturilor în acest domeniu spre activitatea care reiese în mod firesc din însăși denumirea sa — de alimentație rațională a publicului consumator“.

Autorul prezentului articol formulează, pe baza unei cercetări întreprinse asupra rețelei de alimentație publică a capitalei, cîteva propuneri interesante, vizînd factorii de succes în orientarea hotărîtă a alimentației publice spre consumator.

CARACTERISTICI ALE ALIMENTAȚIEI PUBLICE DE MASĂ :

- caracter culinar pronunțat al rețelei ;
- program adecvat orelor de alimentație fiziologic normale ;
- diversitate de tipuri de unități adecvate diferitelor grupe de consumatori ;
- valorificarea mai largă a unor materii prime ca : legume, zarzavaturi, lactate, ouă, pește ;
- concentrarea producției culinare ;
- dezvoltarea rețelei de transport frigorific ;
- respectarea specificului local în producția preparatelor ;
- răspîndirea uniformă pe teritoriul a unităților ;

prin aceea că oferă consumatorilor preparate și semipreparate culinare într-o proporție care se poate apropia de 100% din total desfaceri, cuprinzînd și desfacerea unui sortiment îmbunătățit de băuturi răcoritoare. Desigur, organizarea acestor unități de alimentație publică, într-un număr și o structură optimă se înscrie pe linia indicațiilor date de conducerea superioară de partid și de stat, de a se asigura o alimentație rațională, bazată pe criterii științifice, care să corespundă cerințelor fiziologice ale consumatorilor, să asigure păstrarea și întărirea capacității de muncă.

Pentru a exista o imagine clară asupra structurii rețelei de alimentație publică, în scopul optimizării acesteia, opinăm ca tipurile de unități ca : bucătării de bloc, lacto-baruri, iaurtgerii, cafenele, unități „Expres”, să fie evidențiate distinct în darea de seamă statistică. Astfel, se poate estima cu exactitate locul pe care îl ocupă unitățile cu pronunțat caracter culinar, nu numai în total rețea, dar și în volumul total al desfacerilor.

Diversificarea rețelei unităților de alimentație publică este de fapt o reflectare a diversificării desfacerilor de mărfuri. Ca atare, în limite normale, se impune găsirea unor soluții adecvate și pentru cele-

late tipuri de unități (restaurante, bracerii, bodegi, cofetării etc.). În profilul unor asemenea tipuri de unități, și îndeosebi al restaurantelor, este necesar să se pună un accent mai mare pe creșterea ponderii de preparate și semipreparate culinare în total desfaceri, prin valorificarea, potrivit unei alimentații raționale, în cantități sporite a legumelor și zarzavaturilor.

De asemenea, în sprijinul optimizării desfacerilor prin unitățile de alimentație publică și de deservire operativă a consumatorilor se înscrie lărgirea și perfecționarea autoservirii. După datele din tabelul nr. 1, rezultă că unitățile cu autoservire ocupă doar 2,9% din totalul unităților de alimentație publică și respectiv 8% din suprafața comercială utilă și 7% din suprafața sălii de consumație.

Autoservirea ca și alte forme economice de vînzare (desfacerea prin automate a preparatelor și semipreparatelor, a băuturilor nealcoolice) au un cîmp larg de dezvoltare în economia noastră, în condițiile creșterii numărului de consumatori interni, de dezvoltare a turismului etc.

Scopul principal al activității de alimentație publică fiind satisfacerea cerințelor de hrană ale populației, o deosebită importanță din acest punct de vedere o prezintă amplasarea rețelei în teritoriu. De altfel, este vorba de apropierea optimă a unităților de locul de muncă și de locuință a populației, pentru ca aceasta să

Tabelul nr.1

Structura rețelei de alimentație publică a municipiului București la sfîrșitul anului 1974

	Unități de alimentație publică	Suprafața comercială utilă (în mp)	Suprafața sălii de consumație (în mp)
Restaurante	10,3	34,3	31,0
Bodegi și bufete (inclusiv lacto-bar, iaurtgerii, cafenele, unități "Expres")	24,8	22,1	24,3
Birturi și ospătării	1,4	1,5	1,4
Barării	0,5	1,2	1,2
Baruri de zi, bufete-bar, baruri de noapte, café-bar	1,3	1,4	1,4
Bracerii	0,4	1,0	1,4
Unități cu autoservire	2,9	8,0	7,4
Cofetării	16,5	13,1	13,3
Patiserii, plăcintării, gogoșerii, simigerii	8,2	2,8	1,7
Unități "Gospodina"	0,9	0,8	0,5
Cantine-restaurant	3,2	12,2	15,6
Alte unități de alimentație publică (inclusiv bucătării de bloc)	17,1	8,2	9,1

Tabelul nr. 2

Distribuția rețelei de IAPL-uri

Sec- to- rul	Denumirea IAPL-urilor	Unit. de auto- ser- vire	Res- tau- rante și bu- tu- re	Bo- degl și bu- tu- re	Bir- turi și ospă- ta- ria	Deră- rii	Bar de noap- ta etc.	Pa- ti- se- ril gos- pō- dina	Unit. de pos- ta- re	Con- tine- res- tau- rant
I	IAPL "Amzei"	6	18	42	-	-	-	-	-	3
II	" Bistrița	2	8	20	3	-	2	-	2	2
III	" Izvorul Rece	3	11	57	-	-	-	-	2	10
IV	" Segarcea	9	15	22	1	4	2	-	1	1
V	" Aluniș	1	12	18	6	-	-	1	2	3
VI	" Central	2	11	24	1	-	5	-	-	2
VII	" Cotroceni	1	8	17	1	1	1	-	-	3
VIII	" Vulcan	3	10	29	1	-	2	1	-	5

se poate bucura zilnic de serviciile oferite de unitățile de alimentație publică. În anul 1974, rețeaua de unități era distribuită în municipiul București, pe sectoare conform datelor din tabelul nr. 2.

Raza de activitate a unei întreprinderi de alimentație publică locală (I.A.P.L.), fiind egală cu cea a unui sector, se poate ușor constata modul cum au fost amplasate unitățile. Fără a se crede că spațiul destinat activității de alimentație publică trebuie repartizat egal pe sectoare, totuși datele înfățișate sugerează necesitatea unei mai bune așezări a unităților în profil teritorial, o mai bună distribuție ca tipuri de unități.

Pe lângă faptul că tipurile de unități reprezentative, pentru servirea zilnică a consumațiilor sunt dezvoltate într-un număr insuficient, nici repartizarea pe teritoriu nu este după opinia noastră suficient de rațională. Cantinele-restaurant al căror rol social-economic este de necontestat, sînt distribuite mult prea diferențiat, în raport cu condițiile concrete ale fiecărui sector. Astfel, deși sectoarele 3 și 4 au un profil social-economic aproximativ asemănător, cantinele-restaurant sînt distribuite în raport de 10/1 (în primul sector funcționează 10 cantine-restaurant și în cel de al doilea o singură cantină-restaurant). Semnificativ este și spațiul aferent acestor tipuri de unități. În primul caz, 6877 mp suprafață comercială utilă, din care 4373 mp suprafață sală de consumație, iar în cel de al doilea caz, 420 mp suprafață comercială utilă și respectiv 260 mp suprafață sală de consumație.

Se impune atenției prin modul de distribuție pe sectoare și alte tipuri de unități: în IAPL-urile din sectorul VII nu există nici o unitate „Gospodina”, în cele din sectoarele I, III, VI, VII și VIII nu există suficiente patiserii, plăcintării, gogoșerii, simigerii, în IAPL-urile din sect. I și III nu există nicio ospătărie și nici un birt, în IAPL-urile din sec. V și VII nu există decît cîte o unitate cu autoservire etc. Cum aceste date nu s-au modificat substanțial pînă în prezent, se impune acțiuni hotărîte și operative pentru asigurarea unei repartizări judicioase a diferitelor tipuri de unități în cadrul fiecărui sector, în concordanță cu cerințele crescînde ale populației.

Deficiențele constatate în structura rețelei de alimentație publică din municipiul București, se răsfrîng în bună măsură asupra volumului și structurii desfacerilor realizate de fiecare IAPL. De exemplu, în cadrul IAPL Bistrița și Central, ponderea producției proprii a înregistrat valori cu mult sub media pe total alimentație publică organizată pe plan local. În ordinea amintită, 29,2% și 30,8%, față de media de 38,0% ceea ce reprezintă diferențe care oscilează între 7,2—8,0%. De remarcă

este faptul că în cadrul acestor IAPL-uri unitățile cu un profil culinar pronunțat nu se ridică la cerințele concrete ale consumatorilor din sectoarele II și VI.

Pe fondul celor înfățișate cu privire la rețeaua de alimentație publică din municipiul București, reprezentative pentru întreaga rețea de alimentație publică, credem că este oportun și necesar să se ia măsuri substanțiale pentru ridicarea ca-

lătitivă a activității fiecărei unități. Activitatea unităților de alimentație publică, așa cum demonstrează viața, trebuie orientată constant spre ridicarea nivelului calității servirii consumatorilor, pentru ridicarea nivelului de trai al populației. În recente documente de partid, se arată: „Se vor crea condiții pentru realizarea unei alimentații în concordanță cu recomandările științei”^{*}.

Meritorii sînt măsurile care au și început să se declanșeze, nu numai în București, ci și la nivelul județelor pe linia profilării rețelei de bufete în unități cu un pronunțat caracter culinar. Ceea ce este de subliniat în această direcție, dat fiind importanța unităților pentru asigurarea unei alimentații raționale a consumatorilor, este adoptarea unei concepții care să conducă la înlăturarea „improvizației”, la crearea unei opinii favorabile în rîndul consumatorilor pentru serviciile care li se oferă, prin însăși natura ofertei și accesibilitatea ei.

Spre același obiectiv converg și prevederile recentului Decret, care vizează schimbarea opticii referitoare la activitatea unităților de alimentație publică, criteriile de stabilire a programului de funcționare a rețelei de alimentație publică fiind: scurtarea la limitele normale a timpului de servire a mesei, respectarea cerințelor fiziologice ale consumatorilor, precum și asigurarea unei alimentații raționale din punct de vedere calitativ și cantitativ.

Examinînd în acest context activitatea unităților de alimentație publică, se pune problema îndeplinirii cu adevărat a rolului său social-economic, ca și a valorificării în mod rațional a rezervelor existente pentru a se asigura nu numai creșterea eficienței sociale, ci și a celei economice. Tocmai în aceste noi condiții se pot înregistra rezultate superioare, atît din punct de vedere al consumatorilor, cît și din punct de vedere al unităților de alimentație publică, deoarece se creează o premisă în plus de dinamizare, exprimată prin sporirea numărului de consumatori, ca urmare a modificărilor în structura ofertei.

O primă direcție o reprezintă sporirea și diversificarea producției culinare, creșterea ponderii acesteia în total desfaceri. Aceasta se justifică cu atît mai mult, cu cît majoritatea unităților de alimentație publică, prin programul lor de funcționare, au menirea să asigure îndeosebi hrană în timp util, pentru un număr sporit de consumatori.

Apoi, sporirea volumului preparatelor și semipreparatelor culinare, concomitent cu diversificarea acestora, se poate realiza prin creșterea numărului de unități cu un

pronunțat caracter culinar, centralizarea producției culinare (care să permită o cooperare eficientă între tipurile de unități cu posibilități mari de producție culinară și tipurile de unități cu posibilități mai restrînse), organizarea muncii pe bază de grafice-orare și în schimburi adecvate servirii mesei (pentru ca preparatele culinare și semipreparatele culinare să ajungă în timp optim la consumatori, prin toate unitățile de alimentație publică, potrivit programului de funcționare în vigoare, în condițiile centralizării preparării culinare), mijloace de transport corespunzătoare, ca amenajare și capacitate, care să permită păstrarea calității și aspectului comercial (pentru deplasarea preparatelor și semipreparatelor de la centrele de fabricație la unitățile arondate).

O rezervă însemnată de sporire și mai ales de îmbunătățire calitativă a gamei sortimentale de preparate și semipreparate culinare o constituie valorificarea în mod judicios a tuturor materiilor prime, punerea în consum în cantități sporite de preparate și semipreparate culinare pe bază de legume, zarzavaturi, brînzeturî, paste făinoase, ouă, pește, servirea în mai mare măsură a fructelor sub formă de compoturi, etc. În acest fel, se lărgeste gama de preparate și semipreparate, ale căror prețuri, sînt mai accesibile pentru toate categoriile de consumatori.

Pe linia rezervelor de sporire și ridicare calitativă a producției culinare, se înscrie cu pondere ridicată aportul lucrătorilor din spațiile de producție culinară, măiestria acestora în a pregăti o gamă sortimentală variată, în funcție de cerințele, gusturile, tradițiile, obiceiurile de consum din fiecare zonă geografică a țării. De aceea colaborarea, într-un cadru organizat, dintre specialiștii din alimentația publică și specialiștii în probleme nutriționale este binevenită, aceasta contribuind la asigurarea unei alimentații raționale.

Concomitent cu măsurile de optimizare a producției culinare, în condițiile noului program de funcționare a unităților de alimentație publică trebuie luate și măsuri de ridicare a nivelului de servire a consumatorilor.

În acest sens, o primă rezervă o constituie folosirea integrală și eficientă a timpului de lucru al personalului de servire, în funcție de afluența consumatorilor, astfel ca în orele de vîrf (de regulă la prînz și seara) să fie prezentă în unități formația de ospătari în număr maxim. Acest sistem de folosire a ospătarilor, pe lângă o servire mai bună a consumatorilor, creează și rezerve de funcționare a unităților în zilele de duminică, cînd solicitările populației se dovedesc sporite. Dacă unele începuturi de folosire a personalului de servire după sistemul amintit există, acesta trebuie să devină o regulă.

Ca o altă rezervă de scurtarea timpului de servire a mesei în limitele necesare, este aplicarea pe un plan mai larg a formelor rapide de servire. Autoservirea, care poate îmbrăca mai multe forme, se poate bine utiliza mai ales în unitățile unde servirea mesei are un caracter constant.

O altă rezervă de ridicare a nivelului de servire a consumatorilor o constituie întinzarea unităților de alimentație publică, crearea unui climat ambiant, care să influențeze favorabil asupra psihologiei consumatorilor, încît aceștia să aibă sentimentul de relaxare. În acest scop, un rol important îl are personalul de servire, gradul de receptivitate al acestuia pentru fiecare consumator. Prin atitudinea și tactul de care trebuie să dea dovadă, adeseori personalul de servire poate să fie nu numai prestator de servicii, dar și un sfătuitor.

* Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Editura Politică — București, 1975, pag. 89.

FAȚĂ ÎN FAȚĂ CU CERINȚELE CONSUMATORULUI

FUNCȚIA ECONOMICĂ ȘI SOCIALĂ

A ALIMENTAȚIEI PUBLICE

EFORTUL pentru calitate, prezent în toate domeniile vieții economice se face tot mai simțit și în sectorul alimentației publice, odată cu creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii, cu sporirea exigențelor consumatorilor.

Modul în care alimentația publică vine în întâmpinarea cerințelor consumatorilor prin structura ofertei, prin organizarea servirii publicului, a constituit o preocupare constantă (vezi *Viața economică nr. 15/1974 și Revista economică nr. 18/1974*).

PRIN NATURA activității desfășurate, rețeaua de alimentație publică, organizată după criterii raționale, oferă maselor de consumatori o gamă largă de servicii, importante și prin prisma ușurării muncilor casnice și a economisirii timpului.

În această ordine de idei, sînt de subliniat avantajele pe care le pot aduce unitățile de alimentație publică, îndeosebi cele cu un pronunțat caracter culinar (unități „Gospodina”, bucătării de bloc, unități lacto-vegetariene, pensiuni, cantine-restaurant etc.) pentru femei, scutindu-le în mare măsură de grijile gospodăriei casnice, pentru muncitori, elevi etc. care pot servi masa într-un timp optim, din punct de vedere al cerințelor fiziologice. De aceea, privind în dinamică activitatea unităților de alimentație publică, se impune ca încă de pe acum să fie găsite și aplicate cele mai bune soluții de funcționalitate, încît fiecare unitate să corespundă într-un grad și mai mare cerințelor diferitelor categorii de consumatori (întreprinderi, șantiere, instituții, școli etc.).

Printre multiplele măsuri de optimizare a activității de alimentație publică, o importanță deosebită o prezintă adîncirea diversificării rețelei de unități. Cercetarea rețelei de alimentație publică, organizată pe plan local, în municipiul București, de exemplu, pune în evidență, pe lângă realizările obținute, necesitatea diversificării rețelei de unități într-un ritm mai susținut (vezi tabelul nr. 1).

Din datele cuprinse în tabel se constată că unitățile cu un profil culinar mai pronunțat continuă să înregistreze o pondere încă scăzută în total unități de alimentație publică. De exemplu, unități, cum sînt: cantine-restaurant, unități „Gospodina”, birturi și ospătării, patiserii, plăcintării, gogoșerii, ocupă o pondere de numai 13,7% din numărul total de unități și respectiv 19% din suprafața totală a sălii de consumație.

Tipurile de unități menționate, prin natura activității lor, sînt chemate să asigure hrana pentru contingente mari de consumatori, în fiecare zi. De aceea, astfel de unități, în care se pot procura preparate într-un sortiment variat și de calitate ridicată, la prețuri accesibile, trebuie organizate în număr mult mai mare decît cel actual (125 de unități, față de 917 unități cîte existau în total). Evident, pe lângă sporirea numărului acestor unități, este necesar să se asigure și cel mai bun amplasament în sensul apropierii maxime de locul de muncă, funcționării în incinta întreprinderilor și instituțiilor, oferirii unei game variate de servicii, servirii familiștilor și nefamiliștilor, elevilor, etc. Oportunitatea și necesitatea organizării acestor tipuri de unități se explică și

Constatăm cu satisfacție că măsurile întreprinse recent pe linia funcționării alimentației publice contribuie în mod substanțial la concentrarea eforturilor în acest domeniu spre activitatea care reiese în mod firesc din însăși denumirea sa — de alimentație rațională a publicului consumator”.

Autorul prezentului articol formulează, pe baza unei cercetări întreprinse asupra rețelei de alimentație publică a capitalei, cîteva propuneri interesante, vizînd factorii de succes în orientarea hotărîtă a alimentației publice spre consumator.

CARACTERISTICI ALE ALIMENTAȚIEI PUBLICE DE MASĂ :

- caracter culinar pronunțat al rețelei ;
- program adecvat orelor de alimentație fiziologic normale ;
- diversitate de tipuri de unități adecvate diferitelor grupe de consumatori ;
- valorificarea mai largă a unor materii prime ca : legume, zarzavaturi, lactate, ouă, pește ;
- concentrarea producției culinare ;
- dezvoltarea rețelei de transport frigorific ;
- respectarea specificului local în producția preparatelor ;
- răspîndirea uniformă pe teritoriul a unităților ;

prin aceea că oferă consumatorilor preparate și semipreparate culinare într-o proporție care se poate apropia de 100% din total desfaceri, cuprinzînd și desfacerea unui sortiment îmbunătățit de băuturi răcoritoare. Desigur, organizarea acestor unități de alimentație publică, într-un număr și o structură optimă se înscrie pe linia indicațiilor date de conducerea superioară de partid și de stat, de a se asigura o alimentație rațională, bazată pe criterii științifice, care să corespundă cerințelor fiziologice ale consumatorilor, să asigure păstrarea și întărirea capacității de muncă.

Pentru a exista o imagine clară asupra structurii rețelei de alimentație publică, în scopul optimizării acesteia, opinăm ca tipurile de unități ca : bucătării de bloc, lacto-baruri, iaurtgerii, cafenele, unități „Expres”, să fie evidențiate distinct în darea de seamă statistică. Astfel, se poate estima cu exactitate locul pe care îl ocupă unitățile cu pronunțat caracter culinar, nu numai în total rețea, dar și în volumul total al desfacerilor.

Diversificarea rețelei unităților de alimentație publică este de fapt o reflectare a diversificării desfacerilor de mărfuri. Ca atare, în limite normale, se impune găsirea unor soluții adecvate și pentru cele-

alte tipuri de unități (restaurante, braserii, bodegi, cofetării etc.). În profilul unor asemenea tipuri de unități, și îndeosebi al restaurantelor, este necesar să se pună un accent mai mare pe creșterea ponderii de preparate și semipreparate culinare în total desfaceri, prin valorificarea, potrivit unei alimentații raționale, în cantități sporite a legumelor și zarzavaturilor.

De asemenea, în sprijinul optimizării desfacerilor prin unitățile de alimentație publică și de deservire operativă a consumatorilor se înscrie lărgirea și perfecționarea autoservirii. După datele din tabelul nr. 1, rezultă că unitățile cu autoservire ocupă doar 2,9% din totalul unităților de alimentație publică și respectiv 8% din suprafața comercială utilă și 7% din suprafața sălii de consumație.

Autoservirea ca și alte forme economice de vînzare (desfacerea prin automate a preparatelor și semipreparatelor, a băuturilor nealcoolice) au un cîmp larg de dezvoltare în economia noastră, în condițiile creșterii numărului de consumatori interni, de dezvoltare a turismului etc.

Scopul principal al activității de alimentație publică fiind satisfacerea cerințelor de hrană ale populației, o deosebită importanță din acest punct de vedere o prezintă amplasarea rețelei în teritoriu. De altfel, este vorba de apropierea optimă a unităților de locul de muncă și de locuință a populației, pentru ca aceasta să

Tabelul nr.1

Structura rețelei de alimentație publică a municipiului București la sfîrșitul anului 1974

	Unitățile de alimentație publică (în mp)	Suprafața comer-cială utilă (în mp)	Suprafața sălii de consumație (în m)
Restaurante	10,3	34,3	31,0
Bodegi și bufete (inclusiv lacto-bar, iaurtgerii, cafenele, unități "Expres")	24,8	22,1	24,3
Birturi și ospătării	1,4	1,5	1,2
Brzerării	0,5	1,2	1,3
Baruri de zi, bufete-bar, beruri de noapte, café-bar	1,3	1,4	1,8
Braserii	0,4	1,0	1,2
Unități cu autoservire	2,9	8,0	7,0
Cofetării	16,5	15,1	13,3
Patiserii, plăcintării, gogoșerii, simigerii	8,2	2,8	1,7
Unități "Gospodina"	6,9	0,8	0,5
Cantine-restaurant	3,2	12,2	15,6
Alte unități de alimentație publică (inclusiv bucătării de bloc)	17,1	8,2	9,1

Tabelul nr. 2

Distribuția rețelei de IAPL-uri

Sec- to- rul	Denumirea IAPL-urilor	Unit. de ser- vire	Res- tau- rante	Bo- dagi și bu- fete	Bir- turi și ospă- tării	Bar- zi, nos- te etc.	Bar- de se- riei	Unit. de ser- vire	Con- res- tau- rant
I	IAPL "Amzei"	6	18	42	-	2	-	-	3
II	" Bistrița	2	8	20	3	-	-	2	1
III	" Izvorul Rece	3	11	55	-	-	-	2	10
IV	" Segarcea	9	15	22	1	4	2	1	1
V	" Aluniș	1	12	18	6	-	-	2	3
VI	" Central	2	11	24	1	-	-	1	2
VII	" Cotroceni	1	8	17	1	1	1	-	3
VIII	" Vulcan	3	10	29	1	-	2	1	5

se poate bucura zilnic de serviciile oferite de unitățile de alimentație publică. În anul 1974, rețeaua de unități era distribuită în municipiul București, pe sectoare conform datelor din tabelul nr. 2.

Raza de activitate a unei întreprinderi de alimentație publică locală (I.A.P.L.), fiind egală cu cea a unui sector, se poate ușor constata modul cum au fost amplasate unitățile. Fără a se crede că spațiul destinat activității de alimentație publică trebuie repartizat egal pe sectoare, totuși datele înfățișate sugerează necesitatea unei mai bune așezări a unităților în profil teritorial, o mai bună distribuție ca tipuri de unități.

Pe lângă faptul că tipurile de unități reprezentative, pentru servirea zilnică a consumațiilor sunt dezvoltate într-un număr insuficient, nici repartizarea pe teritoriu nu este după opinia noastră suficient de rațională. Cantinele-restaurant al căror rol social-economic este de necontestat, sînt distribuite mult prea diferențiat, în raport cu condițiile concrete ale fiecărui sector. Astfel, deși sectoarele 3 și 4 au un profil social-economic aproximativ asemănător, cantinele-restaurant sînt distribuite în raport de 10/1 (în primul sector funcționează 10 cantine-restaurant și în cel de al doilea o singură cantină-restaurant). Semnificativ este și spațiul aferent acestor tipuri de unități. În primul caz, 6877 mp suprafață comercială utilă, din care 4373 mp suprafață sală de consumație, iar în cel de al doilea caz, 420 mp suprafață comercială utilă și respectiv 260 mp suprafață sală de consumație.

Se impune atenției prin modul de distribuție pe sectoare și alte tipuri de unități: în IAPL-urile din sectorul VII nu există nici o unitate „Gospodina”, în cele din sectoarele I, III, VI, VII și VIII nu există suficiente patiserii, plăcintării, gogoșerii, simigerii, în IAPL-urile din sect. I și III nu există nicio ospătărie și nici un birt, în IAPL-urile din sect. V și VII nu există decît cite o unitate cu autoservire etc. Cum aceste date nu s-au modificat substanțial pînă în prezent, se impun acțiuni hotărîte și operative pentru asigurarea unei repartizări judicioase a diferitelor tipuri de unități în cadrul fiecărui sector, în concordanță cu cerințele crescînde ale populației.

Deficiențele constatate în structura rețelei de alimentație publică din municipiul București, se răsfrîng în bună măsură asupra volumului și structurii desfacerilor realizate de fiecare IAPL. De exemplu, în cadrul IAPL Bistrița și Central, ponderea producției proprii a înregistrat valori cu mult sub media pe total alimentație publică organizată pe plan local. În ordinea amintită, 29,2% și 30,8%, față de media de 38,0% ceea ce reprezintă diferențe care oscilează între 7,3—8,8%. De remarcă

este faptul că în cadrul acestor IAPL-uri unitățile cu un profil culinar pronunțat nu se ridică la cerințele concrete ale consumatorilor din sectoarele II și VI.

Pe fondul celor înfățișate cu privire la rețeaua de alimentație publică din municipiul București, reprezentative pentru întreaga rețea de alimentație publică, credem că este oportun și necesar să se ia măsuri substanțiale pentru ridicarea calitativă a activității fiecărei unități.

Activitatea unităților de alimentație publică, așa cum demonstrează viața, trebuie orientată constant spre ridicarea nivelului calității servicii consumatorilor, pentru ridicarea nivelului de trai al populației. În recente documente de partid, se arată: „Se vor crea condiții pentru realizarea unei alimentații în concordanță cu recomandările științei”.

Meritarii sînt măsurile care au și început să se declanșeze, nu numai în București, ci și la nivelul județelor pe linia reprofilarii rețelei de bufete în unități cu un pronunțat caracter culinar. Ceea ce este de subliniat în această direcție, dat fiind importanța unităților pentru asigurarea unei alimentații raționale a consumatorilor, este adoptarea unei concepții care să conducă la înlăturarea „improvizatei”, la crearea unei opinii favorabile în rîndul consumatorilor pentru serviciile care li se oferă, prin însăși natura ofertei și accesibilitatea ei.

Spre același obiectiv converg și prevederile recentului Decret, care vizează schimbarea opticii referitoare la activitatea unităților de alimentație publică, criteriile de stabilire a programului de funcționare a rețelei de alimentație publică fiind: scurtarea la limitele normale a timpului de servire a mesei, respectarea cerințelor fiziologice ale consumatorilor, precum și asigurarea unei alimentații raționale din punct de vedere calitativ și cantitativ.

Examinînd în acest context activitatea unităților de alimentație publică, se pune problema îndeplinirii cu adevărat a rolului său social-economic, ca și a valorificării în mod rațional a rezervelor existente pentru a se asigura nu numai creșterea eficienței sociale, ci și a celei economice. Tocmai în aceste noi condiții se pot înregistra rezultate superioare, așit din punct de vedere al consumatorilor, cît și din punct de vedere al unităților de alimentație publică, deoarece se creează o premisă în plus de dinamizare, exprimată prin sporirea numărului de consumatori, ca urmare a modificărilor în structura ofertei.

O primă direcție o reprezintă sporirea și diversificarea producției culinare, creșterea ponderii acesteia în total desfaceri. Aceasta se justifică cu atît mai mult, cu cît majoritatea unităților de alimentație publică, prin programul lor de funcționare, au menirea să asigure îndeosebi hrană în timp util, pentru un număr sporit de consumatori.

Apoi, sporirea volumului preparatelor și semipreparatelor culinare, concomitent cu diversificarea acestora, se poate realiza prin creșterea numărului de unități cu un

pronunțat caracter culinar, centralizarea producției culinare (care să permită o cooperare eficientă între tipurile de unități cu posibilități mari de producție culinară și tipurile de unități cu posibilități mai restrînse), organizarea muncii pe bază de grafice-orare și în schimburi adecvate servirii mesei (pentru ca preparatele culinare și semipreparatele culinare să ajungă în timp optim la consumatori, prin toate unitățile de alimentație publică, potrivit programului de funcționare în vigoare, în condițiile centralizării preparării culinare), mijloace de transport corespunzătoare, ca amenajare și capacitate, care să permită păstrarea calității și aspectului comercial (pentru deplasarea preparatelor și semipreparatelor de la centrele de fabricație la unitățile arondate).

O rezervă însemnată de sporire și mai ales de îmbunătățire calitativă a gamei sortimentale de preparate și semipreparate culinare o constituie valorificarea în mod judicios a tuturor materiilor prime, punerea în consum în cantități sporite de preparate și semipreparate culinare pe bază de legume, zarzavaturi, brînzeturii, paste făinoase, ouă, pește, servirea în mai mare măsură a fructelor sub formă de compoturi, etc. În acest fel, se lărgeste gama de preparate și semipreparate, ale căror prețuri, sînt mai accesibile pentru toate categoriile de consumatori.

Pe linia rezervelor de sporire și ridicare calitativă a producției culinare, se înscrie cu pondere ridicată aportul lucrătorilor din spațiile de producție culinară, măiestria acestora în a pregăti o gamă sortimentală variată, în funcție de cerințele, gusturile, tradițiile, obiceiurile de consum din fiecare zonă geografică a țării. De aceea colaborarea, într-un cadru organizat, dintre specialiștii din alimentația publică și specialiștii în probleme nutriționale este binevenită, aceasta contribuind la asigurarea unei alimentații raționale.

Concomitent cu măsurile de optimizare a producției culinare, în condițiile noului program de funcționare a unităților de alimentație publică trebuie luate și măsuri de ridicare a nivelului de servire a consumatorilor.

În acest sens, o primă rezervă o constituie folosirea integrală și eficientă a timpului de lucru al personalului de servire, în funcție de afluența consumatorilor, astfel ca în orele de vîrf (de regulă la prînz și seara) să fie prezentă în unități formația de ospătari în număr maxim. Acest sistem de folosire a ospătarilor, pe lângă o servire mai bună a consumatorilor, creează și rezerve de funcționare a unităților în zilele de duminică, cînd solicitările populației se dovedesc sporite. Dacă unele începuturi de folosire a personalului de servire după sistemul amintit există, acesta trebuie să devină o regulă.

Ca o altă rezervă de scurtarea timpului de servire a mesei în limitele necesare, este aplicarea pe un plan mai larg a formelor rapide de servire. Autoservirea, care poate îmbrăca mai multe forme, se poate bine utiliza mai ales în unitățile unde servirea mesei are un caracter constant.

O altă rezervă de ridicare a nivelului de servire a consumatorilor o constituie intimizarea unităților de alimentație publică, crearea unui climat ambient, care să influențeze favorabil asupra psihologiei consumatorilor, incit aceștia să aibă sentimentul de relaxare. În acest scop, un rol important îl are personalul de servire, gradul de receptivitate al acestuia pentru fiecare consumator. Prin atitudinea și tactul de care trebuie să dea dovadă, adeseori personalul de servire poate să fie nu numai prestator de servicii, dar și un sfătuitor.

*) Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Editura Politică — București, 1975, pag. 89.

IN DEZBATERE: Organizarea și conducerea unui proces complex —

CONDUCERE ORGANIZARE

ASIGURAREA CU PERSONAL A UNITĂȚILOR INDUSTRIALE (II)

REVISTA ECONOMICĂ în colaborare cu CONSILIUL CENTRAL DE CONTROL MUNCITORESC AL ACTIVITĂȚII ECONOMICE ȘI SOCIALE a organizat o dezbateră pe tema asigurării cu forță de muncă a obiectivelor industriale, la care au participat reprezentanți din șapte ministere economice, ai unor centrale industriale, din unele organe centrale. Pornind de la importanța pe care partidul și statul nostru o acordă asigurării cantitative, calitative și structurale cu personal a obiectivelor industriale, îndeosebi a celor noi, dezbateră a fost axată pe discutarea următoarelor probleme:

1. Cum s-a desfășurat în perioada 1971—1975 activitatea de asigurare cu personal a noilor obiective?
2. Cum poate fi apreciat actualul sistem de pregătire profesională și ce trebuie făcut pentru ridicarea eficienței sale?
3. Ce acțiuni trebuie întreprinse pentru acoperirea defi-

citelor de personal ce se înregistrează la unele profesii?

4. Cum sint asigurate noile obiective cu cadrele de conducere necesare?
5. Cum pot fi dezactivați factorii generatori de fluctuație?
6. Ce trebuie întreprins pentru ridicarea eficienței activității compartimentelor de personal-învățământ?
7. Ce implicații va avea cincinalul viitor — cincinalul revoluției tehnico-științifice asupra politicii în domeniul pregătirii și perfecționării forței de muncă?
8. Ce măsuri se cer inițiate de către ministerele economice și alte organe centrale, pentru îmbunătățirea în viitor a activității de asigurare cu personal, în special pentru noile unități industriale?

În acest număr continuăm publicarea opiniei participanților la dezbateră condusă de tovarășul Nicolae Drijman, începută în numărul precedent.

Sabin POP: Sporirea responsabilității conducerii colective a întreprinderilor

ANALIZA datelor statistice permite observarea faptului că atât în 1974, cit și pe intervalul scurs din acest an, asigurarea cantitativă, numerică a forței de muncă a fost realizată integral pe ansamblul economiei. Mai mult, principalele ministere economice sint în devans în acest an. Realitatea nu trebuie însă să ne mulțumească, având în vedere, în special, sarcinile mari puse în fața economiei de dezvoltare noastră în perspectivă. Chiar în industria ușoară, unde s-a arătat și aici că s-au făcut eforturi importante, îndeosebi în direcția școlarizării, mai sint multe de făcut. Spun aceasta gîndindu-mă la faptul că majoritatea forței de muncă, la ora actuală, o pregătăm prin cursuri de calificare la locul de muncă. Și, în continuare, în viitorii ani, multe organizații centrale au în vedere în principal tot această cale, deși documentele și indicațiile date de către organele de partid și de stat au subliniat, în repetate rînduri, necesitatea accelerării pregătirii prin școli, în special prin școli profesionale.

Deci, un aspect foarte important, care nu trebuie neglijat, privește latura calitativă a asigurării. Aceasta impune ca într-un termen foarte scurt să fie luate măsurile corespunzătoare de către toți factorii responsabili. Ar trebui să ne gîndim și la faptul că anul trecut Consiliul de Miniștri a aprobat un program de acțiune bine fundamentat în acest domeniu. Ne punem întrebarea: cum este el îndeplinit la ora actuală? Analizele făcute evidențiază și existența unor minusuri, ceea ce impune, în primul rînd, necesitatea creării unei mai mari responsabilități, mai multă operativitate în analiza îndeplinirii sarcinilor trasate în aceste domenii, de către factorii responsabili de la diferite niveluri organizatorice ale economiei.

În ceea ce privește calitatea învățămîntului apreciez că trebuie să facem mai mult pentru ca muncitorii pe care îi calificăm prin diferite forme să fie cit mai bine pregătii sub aspect practic, să lucreze efectiv în perioada școlarizării pentru a se obișnui cu viitorul loc de muncă, cu disciplina muncii industriale. Trebuie, în același timp, să acordăm o atenție deosebită dotării locurilor de muncă cu s.d.v.-urile necesare, să asigurăm instructorii competenți dintre cei mai buni muncitori și specialiști, precum și condiții optime pentru desfășurarea învățămîntului teoretic. Școlile profesionale și de maiștri funcționînd pe lîngă întreprinderi, există toate condițiile pentru a organiza în mod temeinic această acțiune, de a da cursanților bagajul de cunoștințe teoretice și practice strict ne-

cesare, făcînd totodată direct responsabil de aceste probleme organele colective de conducere a întreprinderilor.

În legătură cu perspectiva, situația este în multe privințe nemulțumitoare. Sint de acord cu tovarășii care arătau că problemei orientării profesionale îi este acordată o atenție insuficientă. Este absolut necesar ca

„Dezvoltarea economico-socială în ritm înalt a țării impune măsuri hotărîte pentru ridicarea nivelului general al învățămîntului, pentru pregătirea forței de muncă, creșterea calificării și organizarea reciclării oamenilor muncii din toate domeniile de activitate”.

(Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.)

pentru treapta I-a de liceu să existe mai mult interes pentru orientare, mai mult ajutor, să asigurăm tinerilor baza necesară pentru deprinderi corespunzătoare. De asemenea, întreprinderile care patronază unitățile școlare, în multe cazuri nu le patronază de fapt. Li se prezintă tinerilor o expoziție sau sint duși în ateliere să vadă doar utilajele moderne. Aceasta nu este suficient. Întreprinderea care patronază școli trebuie să se ocupe foarte serios de dotarea acestora, ca și de celelalte laturi ale pregătirii elevilor.

O altă problemă se referă la faptul că deși avem oameni care ar dori să se pregătească, dar care nu au lucrat pînă acum în cîmpul muncii, indemnizațiile care li se acordă nu sint întotdeauna suficient de stimulative. Acest lucru s-ar putea rezolva, zic eu, de la o ramură la alta, în funcție de deficitul de cadre existent sau estimat, acordîndu-se indemnizații diferențiate.

Cred totodată că trebuie să acordăm o atenție mai mare organizării corespunzătoare a locurilor de muncă. Nu în toate cazurile maiștrii se ocupă suficient de locurile de muncă de care răspund, deși aici nu este vorba de problema fondurilor, ci de o mai bună organizare.

În încheiere, aș dori să mă refer și la problema forței de muncă feminine. În acest domeniu avem rezultate bune. Procentul pentru anul acesta a fost depășit, realizîndu-se 34%. Se mai mențin însă și unele carențe. Conducerea întreprinderilor au unele rețineri îndeosebi în redistribuirea forței de muncă masculine care lucrează în locuri de muncă accesibile tinerilor. Organele sindicale acționează în această direcție dar este necesară unirea eforturilor tuturor factorilor responsabili pentru îndeplinirea prevederilor programelor de atragere în producție a forței de muncă feminine.

Sorin Constantin ILICEA: Propuneri rezultate din experiența de producție

EXPERIENȚA centralei noastre din actualul cincinal în privința asigurării cu cadre a noilor obiective ne permite să privim cu încredere acțiunile viitoare.

În general, apreciez că sistemul de pregătire profesională a cadrelor a fost corespunzător pentru etapa pe care am parcurs-o. În viitor sint necesare însă și anumite perfecționări. Astfel, în cazul muncitorilor calificați consider că este necesar ca pregătirea acestora să se facă exclusiv din rîndul absolvenților primei trepte de liceu, prin cursuri de calificare de scurtă durată, cărora să li se predea obiectele strict necesare bunei desfășurări ulterioare a activității profesionale: tehnologia meseriei, protecția muncii etc. Pregătirea acestor muncitori este necesar să se facă prin cursuri cu scoatere din producție, pentru toate meseriile, în centre de calificare organizate de Departamentul Industriei Alimentare, după terminarea cursurilor teoretice (în care timp se efectuează și pregătirea practică de inițiere) absolvenții urmînd să facă practică cel puțin 6 luni în cadrul unei unități existente, cu experiență, fiind retribuiți din cheltuielile pentru pregătirea cadrelor, dimensionate corespunzător nevoilor. Recrutarea cursanților cred că trebuie efectuată exclusiv din zonă unde urmează să intre în funcțiune obiectivul respectiv.

În ce privește cadrele cu pregătire superioară, consider că ar fi necesară o repartizare a acestora, pentru ca proiectele de diplomă să fie legate organic de specificul de producție al unităților unde urmează să fie repartizate ulterior. Totodată, pentru toate cadrele de execuție cu pregătire superioară se impune repartizarea definitivă cu cel puțin un an înainte de intrarea obiectivului industrial în producție, în această pe-

rioadă ele urmînd să fie retribuite, de asemenea, din cheltuielile pentru pregătirea cadrelor, afectate în dimensiune corespunzătoare.

O atenție deosebită trebuie acordată și forței de muncă încadrată la unitățile noi care provin din alte localități, în special, în privința asigurării condițiilor de locuit corespunzătoare; în această direcție un ajutor prețios pot să-l ofere consiliile populare ale localităților respective. După opinia mea, asigurarea condițiilor de locuit în localitățile unde funcționează obiectivele industriale este unul din principalii factori favorizanți ai stabilității cadrelor. De asemenea, ținînd cont de faptul că o cauză a fluctuației cadrelor cu pregătire superioară o constituie aceea că unuia dintre soți (în cazul celor căsătoriți) nu i se asigură condiții de încadrare corespunzătoare, apreciez că este necesar ca organele locale să acționeze mai energic și cu promptitudine în această direcție.

O atenție mai mare trebuie acordată totodată compartimentelor de personal-învățămînt, încadrării lor cu personal cu pregătire superioară corespunzătoare, care să urmeze în prealabil un curs de specializare în problemele specifice acestor compartimente.

Ion TOMIȚĂ : Indicators diferențiați pentru compartimentele de personal

IMPORTANTA care este acordată asigurării cadrelor pentru noile obiective în cadrul ministerului nostru este subliniată, între altele, și de următoarele două aspecte. În primul rînd, Biroul executiv al ministerului analizează trimestrial modul cum se realizează pregătirea forței de muncă. În al doilea rînd, printr-un ordin al ministrului a fost stabilit (ca metodologie de lucru) un program de pregătire cu forță de muncă pentru fiecare unitate nouă, detaliat de la muncitor pînă la director. La nivel de ministru avem o rezervă de cadre, pe sectoare de activitate. În momentul cînd a apărut lista de la serviciul de prognoză, conducerea direcției se îngrijește pentru asigurarea directorilor, inginerilor șefi, șefilor de secții. Ei au responsabilitatea cea mai mare pentru pregătirea cadrelor în sectorul respectiv.

Dacă actualmente pregătirea muncitorilor calificați o facem, în proporție de 37-38% prin școli, la sfîrșitul lui 1980 prin aceste forme vom califica circa 75-80%. În cele două cincinale — 1971-1975 și 1965-1970 chimia a investit 400 milioane lei în construcțiile școlare, în asigurarea bazei tehnico-materiale, aspect ce reflectă importanța ce o acordăm acestor forme de calificare profesională.

Dat fiind faptul că pregătirea operatorilor chimisti în uzine este o practică observatorie, am căutat să organizăm unele laboratoare tehnologice unde elevii fac practică efectiv pe instalații. Școlile noastre de chimie din București, Iași, Victoria etc., realizează producție chimică efectivă. Astfel, în anul 1973-1974 am avut o producție școlară de 10 milioane lei, în 1974-1975 — de 24 milioane lei, din care jumătate producție mecanică, jumătate chimică.

O altă problemă care este bine să fie reținută, este cea a forței de muncă feminine. Avem stabilit în program ca în 1980 acestea să reprezinte circa 40% din totalul forței de muncă utilizate. (La ora actuală avem 29-30%). O atenție mai mare trebuie acordată popularizării corecte și complete la nivelul școlii generale, a ramurii noastre spre a nu se mai petrece situații ca cele de azi, cînd datorită opiniei greșite conform căreia în ramura chimiei locurile de muncă ar fi numai în laboratoare, ne trezim cu situația că pe parcurs numărul fetelor care trec din treapta I în a II-a se reduce foarte mult.

Nu trebuie neglijate nici alte aspecte: excedența de muncitori care provine din nepuneră în funcțiune la termen a noilor obiective; redistribuirea absolvenților școlilor profesionale pentru acoperirea deficitelor la unele unități; asigurarea pentru tinerii absolvenți a unor bune condiții sociale (cămine de nefamilisti, posibilități de distracție etc.); o mai mare diferențiere a retribuțiilor în funcție de dificultățile diferitelor meserii.

Ar trebui totodată mai mult interesate compartimentele de personal din noile unități. Propun în acest sens ca cel puțin în cazul unităților noi, acordarea retribuției lucrătorilor din acest compartiment să fie con-

diționată de modul în care ele își îndeplinesc atribuțiile, prin stabilirea ca, între cei patru indicatori actuali să figureze și un indicator referitor la asigurarea forței de muncă. Este vorba deci de o diferențiere a indicatorilor în funcție de felul activității desfășurate de compartimentele respective.

Vasile PAȘCANU : Soluții eficiente de realizare a orientării profesionale

PRIN măsurile luate la nivel de întreprinderi, centrale și ministere s-a reușit ca în 1974 să se realizeze în bune condiții programul de pregătire a cadrelor; în 1975, pînă la sfîrșitul primului trimestru, peste 78% din numărul anual de muncitori ce trebuie calificați în cadrul întreprinderilor au fost cuprinși în cursurile de calificare. La acest rezultat a contribuit devansarea cursurilor prevăzute pentru 1975 înăuntrul trim. IV 1974; în 1974, în cursurile de calificare au fost cuprinși 19% din muncitorii prevăzuți în programul pe 1975.

La obiectivele noi, pe baza programelor elaborate pentru fiecare investiție, s-au obținut, de asemenea, rezultate bune; în primul trimestru circa 48% din personalul prevăzut a se asigura pentru întregul an 1975 prin programele de pregătire este de pe acum calificat. Ținînd seama că la sfîrșitul sem. I intră în producție absolvenții școlilor profesionale, rezultă că la jumătatea anului circa 90% din personalul necesar noilor obiective va fi deja asigurat.

Una din problemele de strictă necesitate pentru ministerul nostru este orientarea profesională: atît la intrarea în școala profesională cît și în treapta I-a și a II-a a liceului. Pentru aceasta este necesară o activitate intensă din partea cadrelor didactice pentru a dirija în mod eficient aptitudinile elevului. Un instrument util în acest sens s-au dovedit a fi cabinetele de orientare profesională. Sînt în curs de organizare deja 9 cabinete de acest fel în cele 48 de unități de învățămînt care funcționează în rețeaua M.E.F.M.C. și o caravană dotată cu aparatură de testare necesară, care să fie utilizată și în cazul recrutării muncitorilor calificați.

O altă preocupare constă în asigurarea muncitorilor calificați cu cîteva luni înainte de punerea în funcțiune a noilor obiective. Pregătirea lor se realizează prin însușirea meseriei în cadrul practicii în întreprinderile cu același profil, prin participarea la montajul instalațiilor necesare noilor obiective, ca și prin activitatea acestora în capacitățile noi puse parțial în funcțiune. Apare aici însă o dificultate: muncitorii trimiși să lucreze în fabricile existente în vederea însușirii meseriei sînt cuprinși în numărul mediu scriptic al acestor fabrici, afectează astfel productivitatea muncii acestora și deci nu pot fi repartizați cu ușurință. De aceea, propun să se analizeze de către C.S.P., pe baza experienței de pînă acum, conținutul indicatorului „cadre în formare” și utilizarea lui pentru pregătirea personalului necesar noilor unități.

Activitatea practică a elevilor din școlile tutelate de ministerul nostru poate fi îmbunătățită în mod esențial. În 1974 am elaborat un studiu din care a rezultat dinamica creșterii productivității muncii a elevilor în următorii 5 ani, creșterea producției școlare și pe această bază sporirea procentului de autofinanțare a școlilor profesionale și a liceelor de specialitate. Acest studiu ghidează planificarea la nivel de școală, centrală și ministru. Pentru reușita deplină a practicii școlare este necesară menținerea unei legături stricte cu producția a cadrelor didactice de specialitate. De aceea, începînd cu acest an, ministerul nostru a organizat perfecționarea obligatorie a cadrelor didactice de specialitate cu funcția de bază în școală, în domeniul tehnologiei meseriei, direct în fabrici, acolo unde latura tehnică se îmbină organic cu producția.

De asemenea, experiența de pînă acum dovedește necesitatea conținerii stricte între întreprinderi, școală și facultate, condiție esențială pentru formarea muncitorului, dar și a cadrului tehnic de dirijare a procesului de producție. Nu putem accepta ca în facultățile de profil să intre într-o proporție insuficientă absolvenții liceelor de specialitate. De aceea, depunem eforturi ca viitorul inginer să fie un cadru care îmbrățișează meseria cu dragoste, încă din liceu, să întărim legătura între liceele de specia-

litate și facultățile de profil. Un sprijin prețios putem primi din partea Ministerului Educației și Învățămîntului prin repartizarea la liceele de specialitate a unor cadre de predare cît mai bine pregătite, care să asigure elevilor cunoștințe solide în domeniul matematicii, fizicii etc, adică pentru disciplinele solicitate la admiterea în facultățile de profil.

În încheiere apreciez pozitiv cadrul asigurat de redacția „Revistei economice” și valoarea schimbului de experiență realizat în domeniul pregătirii cadrelor necesare noilor obiective.

Maria CIOCAN : Muncitorii în formare — o măsură în curs de generalizare

SE PUNE tot mai frecvent întrebarea cum să pregătim cadrele pentru întreprinderile noi: prin transfer organizat, prin școli sau prin cursuri de calificare?

Hotărîrea Consiliului de Miniștri privind întocmirea graficelor de asigurare cu forță de muncă în momentul aprobării investiției răspunde, în principiu, la această întrebare. Pe lîngă aceasta trebuie să știm însă și ce trebuie să cunoască muncitorii ce vor exploată utilajele și instalațiile noului obiectiv pentru a întocmi și adopta programele în mod corespunzător. Graficele întocmite inițial (în momentul aprobării investiției) vin la ministerul nostru aprobate și rămîn în această formă. De aceea propunem ca odată cu graficele să se elaboreze și un material documentar, care să specifice utilajele din dotare, fluxurile și procedeele tehnologice ce trebuie cunoscute de fiecare muncitor. Uneori nici profesorii nu cunosc tehnologiile noi. Prin grija ministerelor, ar trebui să existe manuale pe meserii, material bibliografic. Manualele pentru cursurile de calificare trebuie să fie altele și altfel concepute decît cele pentru școlile profesionale.

Pentru majoritatea obiectivelor industriale ministerul de resort stabilește un număr de muncitori la nivelul întreprinderii; acesta nu se realizează, fapt arătat și de tovarășul T. Ciudin. Sau muncitorii pregătiți nu pot fi reținuți pentru că nu au intrat în funcțiune la termen obiectivele respective. Ar trebui ca acești muncitori să fie reținuți chiar dacă vor fi înscrși la cursuri de perfecționare. Apreciez că se pierde mai mult prin plecarea lor.

O altă problemă este cea legată de muncitorii care absolvă școli profesionale și care trecuți în producție nu dau rezultatele scontate, fie datorită faptului că n-au fost pregătiți temeinic, fie din cauza unor situații neprevăzute (de exemplu, ei sînt pregătiți prin anumite cursuri pentru unele meserii ulterior fiind folosiți în alte meserii; ori obiectivul n-a intrat în funcțiune la termenul planificat etc.) Una din căile de rezolvare a acestei situații poate fi considerată cea introdusă în urmă cu cîteva ani: apariția categoriei de muncitori în formare. Aceștia au apărut dintr-o necesitate practică, cu ocazia reprofilării unor întreprinderi, fiind utilizați conform necesităților acestora. Este imperios necesar să analizăm în continuare folosirea în mai mare măsură a acestei categorii de personal. Pentru 1975 măsura a fost extinsă în alte două ministere economice, în 1976, prin proiectul de plan, fiind propusă utilizarea ei, în plus, la alte 6-7 ministere. În continuare, ne revine sarcina ca împreună cu cele două ministere constructoare de mașini să studiem această experiență și să aducem precizări modului în care pot fi utilizați muncitorii în formare, așa încît să nu li se creeze probleme întreprinderilor sub aspectul grevării indicatorilor de eficiență.

Ion ORBEȘTEANU : Repartizarea absolvenților

UNA din problemele fundamentale asupra căreia trebuie să ne îndreptăm atenția este delimitarea muncii în noile condiții de dotare a economiei, a introducerii accelerate a progresului tehnic în special în perspectiva viitorului cincinal. Amploarea industriei este alta acum. Trebuie să facem ceea ce trebuie făcut. Avem forță de muncă pregătită ca număr peste plan, dar nu realizăm întotdeauna nivelul productivității.

În cincinalul următor, în cadrul ministerului nostru vor fi date în exploatare încă

53 unități noi, iar cele existente se vor dezvolta. În toate unitățile va trebui să existe o corelare mai bună între categoria medie a lucrătorilor și câștigul mediu al muncitorilor. Sînt numeroase pirghii asupra cărora trebuie acționat: pregătirea fabricației, echiparea cu S.D.V.-uri, concepția tehnologică, pentru a înlătura condițiile grele de muncă și cauzele care generează existența unor meserii deficitare. Ce am făcut noi și ce ar mai trebui să facem în această direcție? Iată o întrebare la care aș vrea să mă refer foarte succint.

Pentru ca produsele proiectate, înglobînd tehnica cea mai nouă, să intre mai rapid în fabricație, în producția de serie a întreprinderilor, institutele noastre de cercetare-proiectare au primit sarcina ca cel puțin 25-30% din capacitatea lor să și-o orienteze către domeniile amintite. Ele trebuie să creeze în special întreprinderilor noi condițiile corespunzătoare în ceea ce privește pregătirea producției, pentru ca atunci cînd intră în funcțiune să aibă posibilitatea să beneficieze de un nucleu de muncitori de bază formați aici, care la declanșarea producției să poată lucra la productivitatea planificată.

Am constatat că există o lacună în pregătirea absolvenților învățămîntului superior, care își însușesc o anumită concepție în universitate și alta găsesc în unitate. Or, acest lucru nu va putea fi realizat decît prin integrarea organică, efectivă a învățămîntului cu producția.

De asemenea, modul de repartizare a absolvenților învățămîntului superior în întreprinderi a creat pentru institutele de cercetare-proiectare o situație dificilă în ce privește asigurarea lor cu cadrele necesare. Ar trebui cred, ca institutele de cercetare-proiectare să fie beneficiare și în continuare a unor absolvenți care să facă o muncă de concepție: aceștia să primească deci repartizi pe institut și nu pe întreprindere. După stagiul de trei ani în întreprindere, absolvenții ar trebui să se întoarcă în institutul în care au fost repartizați inițial. Actualmente acest lucru este dificil de realizat. De pildă, Institutul de cercetări electronice, a avut 600 locuri pe trimestrul I 1975 pentru dezvoltarea activității lui de ansamblu. Dar nu a putut să găsească personal superior calificat care să fie atras în institut. S-au organizat concursuri, au fost declarați admiși o parte din cei care s-au prezentat, însă întreprinderile nu le-au dat transferul.

În legătură cu practica școlară aș dori să fac propunerea de a se constitui la nivelul economiei naționale un organ de coordonare. Să transformăm practica școlară într-o activitate organizată, să se urmărească eficiența, complexitatea produselor care trebuie realizate în aceste ateliere școlare.

În ce privește nucleul de conducere a întreprinderii trebuie spus că actualele modalități practicate nu rezolvă în totalitate această problemă, deoarece, cei desemnați să se ocupe de investiția respectivă preiau această lucrare abia în faza de aprobare a indicatorilor. După părerea mea, cel puțin directorul și inginerul șef ar trebui să precizeze noul obiectiv de la tema de cercetare. Aceștia să fie numiți deci, să fie trimiși la specializare, la contractare, să vadă ce au de făcut, să lucreze efectiv la definitivarea proiectului, la realizarea efectivă a investiției, pentru a conduce în cunoștință de cauză, pentru a putea avea responsabilitate deplină în toate domeniile, inclusiv cel al asigurării cu forța de muncă corespunzătoare.

Mihail PORCILĂ: Cum poate fi efectuată recrutarea zonală a forței de muncă

ASIGURAREA forței de muncă atît pentru obiectivele existente, cit și pentru cele noi constituie una din preocupările majore și în cadrul ministerului nostru. Modul de acțiune este diferențiat, între altele, în funcție de natura și domeniile de activitate, dar și de specificul zonei în care întreprinderile sînt amplasate. Aș vrea să pornesc de la un exemplu specific pentru modul nostru de acțiune: obiectivul din Călărași. Ne-am deplasat pentru a asigura forța de muncă necesară a fi calificată în județul Ialomița, analizînd situația populației școlare după examenele de admitere. Am fost în circa 30-40 de sate. După aceea, am procedat la o selecție a celor necuprinși în formele de școlarizare ulterioare, recrutîndu-i pentru

școlarizare la Reșița și Hunedoara, unde avem centre de pregătire cu mare capacitate, cu experiență, și unde am putut să asigurăm cursanților un contact nemijlocit cu tehnologia modernă, simălară sub multe aspecte celei cu care urmează a fi confrunțați ulterior, la Călărași. După terminarea pregătirii, absolvenții sînt încadrați în unitățile existente din Hunedoara, Reșița etc., cîștigînd experiență, iar în momentul în care avem nevoie de ei îi aducem la Călărași. Referindu-mă la specificul obiectivului trebuie arătat că deși tehnologia este asemănătoare în general cu cea care există în alte întreprinderi, totuși, tehnicitatea, nivelul de cunoștințe care se solicită este altul. În funcție de aceasta căutăm să asigurăm și forme de pregătire cit mai corespunzătoare oamenilor: prin școli profesionale sau liceu, în funcție de capacitatea existentă, restul fiind pregătiți prin cursuri de calificare. Se mai ridică și o serie de alte probleme: cea a nucleelor de bază, a muncitorilor cu experiență, a centrelor din care se asigură lucrătorii cu înaltă calificare pentru obiectivele noi, a posibilităților înlocuirii celor care se iau de aici, aspectul asigurării condițiilor sociale.

Ion TĂCUTU: Activitatea de personal-învățămînt: administrativă sau tehnico-economică?

ÎN PRIMUL rînd, aș vrea să evidențiez opinia ministerului nostru în legătură cu eficiența diferitelor forme de pregătire profesională. Actualul sistem de pregătire a cadrelor, la baza căruia stau documentele Planului C.C. al P.C.R. din iunie 1973 și ale Congresului al XI-lea al P.C.R., va corespunde nevoilor industriei constructoare de mașini grele mai bine decît cel precedent. Avantajele sale decurg din introducerea învățămîntului general obligatoriu de 10 clase și a orientării profesionale intensive a elevilor în ultimii 2 ani (treapta I de liceu). Ele vor permite ca la diferitele forme de pregătire a muncitorilor (școlile profesionale, ucenicie, cursuri de calificare) precum și la angajările directe, să vină candidați mai bine pregătiți și cu o vîrstă care să le permită o mai rapidă și temeinică însușire a meseriei. Pentru a face acest sistem și mai eficient apreciem că este necesar să fie îmbunătățită metoda instruirii practice și teoretice în domeniul meseriei, în sensul de a se pune accentul deosebit pe demonstrații, pe aplicații, pe exerciții și pe utilizarea eficientă a timpului afectat instruirii pentru a elimina situații ca cele de azi cînd tinerii „se instruiesc” asistîndu-i pe muncitori sau cînd la o singură mașină sînt repartizați pentru instruire prea mulți tineri. Asemenea situații ca și cele în care unii profesori predau unele obiecte de specialitate exagerînd cu prelegerile, teoretizînd excesiv, trebuie să dispară.

Al doilea aspect se referă la acțiunile care apreciem că trebuie întreprinse pentru acoperirea deficitelor de cadre și înlăturarea factorilor care generează sau favorizează fluctuația. În legătură cu acoperirea deficitelor de cadre principalele direcții în care trebuie concentrate eforturile sînt, într-o formulare succintă, următoarele: a) stabilirea concreț și periodică a necesarului pe meserii și specialități; b) stabilirea muncitorilor necesari acoperirii deficitelor la meseriele depistate, a căilor de asigurare a lor; c) pregătirea (calificarea) unui excedent de cadre pentru aceste meserii, prin cursuri de calificare cu participare în producție — pentru necesitățile imediate ca și prin școli — pentru necesitățile de perspectivă; d) crearea unor condiții mai avantajoase pentru muncitorii din meseriile deficitare.

Ce trebuie făcut pentru înlăturarea factorilor care generează sau favorizează fluctuația? Cred că prima direcție de acțiune ar constitui-o pregătirea necesarului de cadre, în toate meseriile, de către toate ministerele interesate. (În prezent, de pildă, strungării sînt pregătiți practic, numai în cadrul M.I.C.M.G. și M.I.C.M.U.E.). În același timp, conducerea unităților economice ar trebui să se preocupe în mai mare măsură de aspectul creării condițiilor de muncă și sociale corespunzătoare. Avem în vedere atît căminele și cantinele, cit și încredințarea spre executare a unor lucrări pe măsura pregătirii, asigu-

AU PARTICIPAT:

- **Consiliul Central de Control Mecanice al Activității Economice și Sociale:**
 - Nicolae Drijman, adjunct de șef de secție;
 - Teodor Ciudin, activist;
- **C.C. al U.T.C.:**
 - Dionișe Balint, secretar;
- **Uniunea Generală a Sindicatelor din România:**
 - Sabin Pop, adjunct al președintelui Consiliului pentru problemele economice;
 - Ion Tilincă, activist;
- **Comitetul de Stat al Planificării:**
 - Lazăr Văceanu, director adjunct;
 - Mihail Tănase, economist;
- **Ministerul Muncii:**
 - Victor Drăgoiu, director adjunct;
 - Viorel Micu, metodist principal;
- **Ministerul Educației și Învățămîntului:**
 - Maria Ciocan, inspector principal;
- **Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini Unelte și Electrotehnicii:**
 - Grigore Dunca, șef serviciu;
 - Ion Orbeșteanu, șef serviciu;
- **Ministerul Industriei Ușoare:**
 - Eliad Iacobeanu, director adjunct;
 - Cezarina Marin, șef serviciu;
- **Ministerul Industriei Chimice:**
 - Dumitru Rîzescu, inspector general;
 - Ion Tomiță, șef serviciu;
- **Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini Grele:**
 - Adrian Prodan, șef serviciu;
 - Ion Tăcutu, șef serviciu;
 - Mihail Porcilă, inginer;
- **Ministerul Industriei Metalurgice:**
- **Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor:**
 - Traian Negruțiu, șeful corpului de control al ministrului, ing. Sorin Constantin Ilicea;
- **Ministerul Economic Forestiere și Materialelor de Construcții:**
 - Vasile Pașcanu, director adjunct

rarea S.D.V.-urilor necesare realizării sarcinilor, crearea unui climat propice integrării tinerilor și care să-i rețină, în general, pe toți muncitorii la locurile lor de muncă. Nu trebuie neglijate nici alte aspecte cum sînt cel al asigurării câștigului corespunzător, diferențiat; antrenarea acestora în cursurile de perfecționare profesională; construirea noilor obiective cu prioritate în zonele excedentare în forță de muncă; amplasarea în aceleași orașe a unor întreprinderi care să absoarbă atît forța de muncă masculină cit și cea feminină etc.

O atenție deosebită trebuie acordată și ridicării eficienței activității compartimentelor de personal-învățămînt din centrale și întreprinderi, care, actualmente, cel puțin în ceea ce privește M.I.C.M.G., sînt încadrate insuficient față de volumul, complexitatea și importanța lucrărilor necesare de efectuat.

Este necesară, de aceea, cred, elaborarea unor normative în baza cărora aceste compartimente să poată fi încadrate cu numărul necesar de lucrători. Activitatea de personal este considerată în prezent muncă administrativă, motiv care face extrem de dificilă recrutarea de lucrători în aceste compartimente. Considerarea acestei activități ca muncă tehnico-economică ar facilita în mod simțitor organizarea și întărirea acestor compartimente. Este necesar totodată să se organizeze mai eficient perfecționarea personalului din aceste compartimente, pe probleme specifice, la diferite niveluri, atît pe plan central cit și pe plan local.

Dezbatere consemnată de
Iulian BĂDIN
Ion MANEA

În numărul viitor al revistei vom publica celelalte opinii ale participanților la dezbateri.

**TEORII
IDEI**

Comunitatea de viață economică a națiunii socialiste — condiție hotărâtoare a progresului multilateral

REALITĂȚILE întruchipării socialismului într-un număr important de țări confirmă teza materialist-științifică potrivit căreia socialismul, schimbând radical fizionomia comunității umane, dă o nouă strălucire națiunii, implică o veritabilă renaștere națională.

Pe baza analizei materialist-dialectice și istorice a dezvoltării contemporane, Programul Partidului Comunist Român arată că „națiunea, statul național — care au jucat un rol de importanță istorică în progresul general economico-social al omenirii — sint che-

mate să aibă și în continuare, pentru o lungă perioadă de timp, un rol de mare importanță în societate, în lupta împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, pentru lichidarea vechilor relații de inegalitate și așezarea raporturilor dintre state pe principii noi democratice, de demnitate, egalitate și dreptate națională și socială”¹⁾.

Schimbând calitativ conținutul și sensul întregii dezvoltări a raporturilor sociale și naționale, socialismul a deschis calea pentru realizarea unei autentice integrări naționale întemeiată pe unitatea economică, socială, politică,

ideologică și morală a poporului în jurul și sub conducerea partidului, asigurând condițiile materiale și spirituale afirmării nestingherite a forțelor creatoare ale națiunii. Din ansamblul trăsăturilor caracteristice ale națiunii socialiste, care, în integralitatea lor, asigură coeziunea ei structurală, în acest cadru limitat vom analiza comunitatea de viață economică având în vedere rolul determinant al acesteia în ultimă instanță, în raport cu celelalte determinante calitative ale structurii comunității umane naționale.

„O continuare a tradițiilor păstrate in însuși singele poporului nostru”

COMUNITATEA de viață economică, ca trăsătură caracteristică fundamentală a națiunii reprezintă, în concepția marxist-leninistă, ansamblul de activități și legăturii economice, istorice constituite, în cadrul unei grupări etnice, pe un anumit teritoriu și în condițiile unei piețe unitare și ale sistemului economiei naționale. Relevând rolul determinant al factorului economic în procesul formării și dezvoltării națiunilor, V. I. Lenin înțelegea prin el atât relațiile de producție cât și viața economică alcătuită din industrie, agricultură, comerț, finanțe etc.

Comunitatea de viață economică a națiunii române, coeziunea populației au evaluat concomitent cu dezvoltarea lor economică, întemeiată pe nenumărate legături de viață și de tradiție, pe comunitatea originii etice și de limbă, pe fondul spiritual, comun, pe aceleași aspirații de progres. După cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu „... ceea ce a caracterizat întotdeauna (...) viața și luptele românilor au fost legăturile strinse, permanente între voievodatele de pe acest teritoriu, apoi dintre Țara Românească, Moldova, Transilvania și Dobrogea”²⁾. (...) „Socialismul pe care îl edificăm se bazează pe tot ceea ce a avut și a creat mai bun poporul nostru, fiind o continuare a tradițiilor păstrate în însuși singele poporului nostru”³⁾.

Implintate în singele, conștiința și spiritul întregului nostru popor, idealurile unității țărilor românești și formării unui stat puternic pe meleagurile Daciei și-au găsit concretizare în procesul de reinchegare teritorială într-un stat național unitar, care transformându-se structural în condițiile socialismului, și-a dobândit independența și suveranitatea deplină. În procesul prefacerilor radicale instituite de revoluția și construcția socialistă, comunitatea de viață economică a națiunii — concepută atât ca sistem de raporturi sociale între oameni cât și ca sistem economic cuprinzând ramurile economiei naționale, organismul economic propriu, condițiile producției materiale, experiența de producție etc. — este elementul fundamental care suferă transformări radicale și care determină, în ultimă instanță, schimbarea conținutului și a rolului tuturor celorlalte trăsături generale ale națiunii.

În trecerea de la capitalism la socialism, sistemul economic cu ramurile și condițiile producției materiale este preluat de către națiunea socialistă, dezvoltându-l în conformitate cu scopurile sale sociale și naționale, concomitent cu înlăturarea bazei economice burgheze și constituirea bazei economice socialiste. Economia socialistă se structurează ca un tot unitar, ca un sumum de relații economice bazate pe unitatea tuturor întreprinderilor și unităților economice, a tuturor organizațiilor economice de pe întreg cuprinsul țării care se constituie într-o legătură dialectică internă. În felul acesta economia socialistă ca un complex economic național reprezintă o economie națională ridicată la un înalt grad de unitate și este și teoretic și practic

incompatibilă cu ideile acelor economiști care preconizează crearea unor așa zise „complexe internaționale teritoriale”, idei care nu se justifică pentru nici-o cerință logică a dezvoltării economice și sociale. Comunitatea de viață economică a națiunii noastre, dimensionată la scara socialismului, dar menținând o serie de coordonate istorice și naturale, îmbinate cu structura armonioasă a peisajului teritorial românesc, a dus la acumularea unei experiențe proprii vaste, a permis adăugarea a noi contribuții la dezvoltarea avuției naționale, oferind celor care de peste două mii de ani făuresc bunuri materiale pe aceste meleaguri o viață liberă, demnă și tot mai îmbelșugată.

Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român făcând bilanțul realizărilor obținute de poporul nostru, orientează activitatea națiunii noastre socialiste spre realizarea unui progres accelerat al forțelor de producție care să situeze România în următorul sfert de veac în rîndul țărilor dezvoltate ale lumii. Potrivit acestor orientări Programul și Directivele prevăd direcțiile de creștere a avuției naționale, a bunăstării națiunii.

„Unirea eforturilor umane și materiale ale întregului popor”

DEFINITĂ ca ansamblul valorilor bunurilor materiale, a celor științifice și culturale de care dispune societatea, avuția națională crește cu atât mai rapid cu cât crește volumul producției materiale, respectiv posibilitatea societății de a acumula mai mult. La rîndul său „un volum sporit al avuției are o influență hotărâtoare asupra ritmurilor și proporțiilor dezvoltării economice sociale a țării, reflectînd în principal creșterea produsului social, a venitului național și, pe această cale, a bunăstării națiunii”⁴⁾.

Privit ca un sistem cibernetic, complexul economic național se caracterizează prin multiple relații de interdependență, fiecare schimbare într-un anumit domeniu de activitate determinînd mutații cantitative și calitative în ansamblul societății — Tocmai de aceea după cum se arată în Programul partidului, „întreaga dezvoltare economico-socială a țării se va realiza pe baza planului național unic, asigurîndu-se unirea eforturilor umane și naționale ale întregului popor în scopul înlăturării programului partidului”⁵⁾.

Procesul făuririi și întăririi comunității de viață economică a națiunii noastre socialiste se caracterizează prin înlăturarea consecventă și unitară a politicii partidului de dezvoltare și modernizare a industriei, agriculturii și celorlalte ramuri ale economiei naționale, dreptul de decizie și control aparținînd organismelor naționale, poporului nostru însuși, neputînd fi transferat nici măcar parțial, ca atribuție suverană sau ca arie de cuprindere teritorială, nici unui organism suprastatal internațional sau „unor complexe internaționale”, așa cum preconizează unii economiști.

Pornind de la importanța covârșitoare pe care o are dezvoltarea accelerată a eforturilor de producție pentru întărirea co-

munității de viață economică a națiunii, pentru progresul ei multilateral, Partidul Comunist Român devenit factor politic primordial al țării, forță de guvernământ, a pus în centrul programului său economic industrializarea socialistă a țării, creșterea cu precădere a industriei grele și în primul rând a industriei constructoare de mașini — ca singură modalitate de ridicare a țării din starea de inapoiere pe care a moștenit-o de la vechiul regim.

Prin trecerea avuției naționale în proprietatea și gestiunea națiunii și instaurarea proprietății socialiste, s-a imprimat un *caracter socialist unitar, pe întreg teritoriul României, vieții noastre economice*, s-a creat posibilitatea dezvoltării ei planificate, în direcția creării unei economii complexe și echilibrate, capabile să valorifice tot mai eficient resursele materiale și potențialul uman al țării, în conformitate cu aspirațiile și interesele vitale ale națiunii. Situația precară⁶⁾ a economiei românești, existentă în perioada cînd s-a trecut la construcția socialistă, a pus în fața partidului problema alegerii drumului de trecere rapidă și tot mai eficientă, în condițiile specifice țării noastre, la o economie modernă, corespunzătoare exigențelor noii orînduirii, chemată să asigure cea mai înaltă productivitate a muncii și cel mai înalt nivel de trai cunoscut în istorie.

Drumul spre un asemenea deziderat nu putea fi altul decît cel al industrializării, la nivel național și în mod echilibrat în profil teritorial, ca o activitate deschisă și permanent noului, al creării și dezvoltării continue pe baza științei și tehnicii celei mai avansate a tuturor ramurilor industriei și în cadrul acestora a celor de maxim interes economic și social; construcția de mașini, chimia, metalurgia, energetica ș.a., urmărindu-se asigurarea unei structuri optime, corespunzătoare condițiilor interne și nevoilor încadrării tot mai active a țării în diviziunea internațională a muncii, și obținerea unei înalte eficiențe economice.

Văzute retrospectiv, dezvoltarea României pe drumul industrializării socialiste, experiența ei socială apar ca rezultat al unei evoluții conștiente care a urmărit nu o simplă creștere cantitativă a producției în ramurile tradiționale, ci organizarea și dezvoltarea economiei ca un complex unitar de activități productive, integrat organic în condițiile concrete ale societății românești, în cadrul teritorial național, în progresul rapid al națiunii române, aflate în plin proces de transformare socialistă.

Dacă opțiunea pentru industrializare s-a cristalizat în procesul luptei împotriva acelor care susțineau teza potrivit căreia România este sortită să rămînă o țară agricolă, problemele practice ale reorganizării industriei existente și mai ales ale făuririi și amplasării noilor ramuri industriale s-au dovedit destul de complicate, angajînd și o răspundere pe măsura lor. Pornind hotărît la zidirea României noi, poporul nostru, condus de partid, dăruindu-se muncii cu întreaga sa ființă și energie, a desfășurat o uriașă activitate creatoare, urcînd an de an noi trepte pe scara progresului, modificînd continuu locul și rolul României în lume. Caracteristica dominantă a schimbărilor survenite în ultimul sfert de veac o constituie dublarea în medie la cinci ani a producției industriale, îmbunătățirea calitativă a structurii industriale, sporirea accentuată a ponderii industriei în ansamblul economiei naționale și teritoriale. În cei peste 25 de ani de economie planificată, producția industrială a României s-a dezvoltat într-un ritm mediu de aproximativ 14 la sută, fiind în prezent de peste 30 de ori mai mare decît în 1947. Industria României produce anual circa 10 milioane tone de oțel față de 284 000 în 1938; creează peste trei cincimi din venitul național, asigură circa două treimi din necesarul de utilaje și mașini. Întreaga producție industrială a României din 1938 se obține astăzi în 11 zile. În anul 1980 producția industrială din 1938 se va realiza într-o săptămînă, iar la sfîrșitul deceniului viitor în aproximativ 3 zile⁷⁾.

Procesul industrializării s-a împletit organic cu dezvoltarea corespunzătoare a tuturor ramurilor economiei naționale, determinînd schimbarea continuă a locului pe care acestea îl aveau în structura producției sociale, în perioada antebelică. Profunde transformări innoitoare a cunoscut agricultura — ramură de bază a economiei românești, care în trecut avea un nivel scăzut de dezvoltare, o slabă înzestrare tehnică și producții foarte coborîte la hectar. Transformarea socialistă a agriculturii, trecerea țărănimii de la mica gospodărie la marea producție socialistă, prefacerea revoluționară profundă în viața social-economică a satului românesc au deschis perspectiva ridicării agriculturii românești la nivelul atins de statele avansate. S-a creat în agricultură o bază tehnică-materială, în continuă extindere, înzestrarea ei cu utilaje moderne, dezvoltarea mecanizării și chimizării, extinderea irigațiilor ș.a., constituie direcții de adaptare a agriculturii românești la cerințele progresului actual.

Crearea marii producții agricole socialiste, modernizarea ei continuă au făcut posibilă creșterea neconștientă a producției agricole, care anul trecut a însumat aproape 16 milioane de tone cereale, întrecînd de aproape 3 ori producția agricolă globală din anul 1938.

Transformări calitative importante au avut loc și în celelalte ramuri ale economiei naționale, în construcții, transporturi, comerțul interior și exterior. Succesele obținute în aceste domenii reflectă întărirea comunității de viață a națiunii, a creativității sporite a poporului nostru, reflectată în schimbările calitative din economie, extinderea pieței noastre interne, precum și creșterea accesului și competitivității mărfurilor românești pe piața externă.

Rezultă că, în funcție de exigențele revoluției științifice și tehnice, de situația istorică concretă, națiunea română, pe măsura devenirii ei socialiste, prin conducerea întregii economii și a teritoriului național într-un sistem unitar, a transformat înfățișarea țării. „Dintr-o țară cu un pronunțat caracter agrar, cu o industrie slab dezvoltată și o agricultură înapoiată, România a devenit în mai puțin de 25 de ani o țară industrial-agrară, cu o industrie puternică, în plină dezvoltare — organizată pe baza cuceririlor științei și tehnicii moderne“⁸⁾.

Dezvoltarea și modernizarea continuă pe temeiuri socialiste a industriei, agriculturii și a celorlalte ramuri ale economiei naționale au transformat viața economică a națiunii române, consolidîndu-i caracterul unitar, armonios și cu largi perspective de dezvoltare. Aceasta, deși solicită eforturi stăruitoare din partea întregii națiuni, este singura cale pentru consolidarea independenței și suveranității naționale. România a cunoscut vreme de secole dominația străină datorită căreia a fost împiedicată în dezvoltarea ei economică normală, rămînînd din acest punct de vedere în urma altor țări; ea „și-a cucerit de fapt independența reală abia aproape cu 30 de ani în urmă și de aceea dorește să realizeze o asemenea dezvoltare încît să asigure poporului independența economică și politică, condiție de bază a progresului în toate domeniile“⁹⁾. Progresul accelerat de industrializare și diversificare a economiei naționale, intensificarea legăturilor dintre diferitele ramuri ale complexului național unitar, progresul general pe care l-au înregistrat învățămîntul și cultura sub impulsul dezvoltării generale a societății socialiste au determinat schimbări substanțiale în structura internă a națiunii române consacrinde-o ca națiune socialistă în curs de omogenizare socială. Într-una din lucrările sale Marx arăta că: „Întreaga structură lăuntrică a națiunii depinde de dezvoltarea producției ei și a relațiilor ei interne și externe“¹⁰⁾.

Reflectînd noul tip de orînduire social-economică, comunitatea de viață economică în noile condiții și relații de producție, gradul de diversificare a diviziunii sociale a muncii, precum și modul de ocupare a populației active, structura socială a națiunii socialiste române cuprinde clase și categorii sociale prietene aflate într-un proces continuu de mobilitate macrosocială și microsocială, pe drumul formării poporului muncitor unic și-a proprietății unice socialiste, la nivelul întregii națiuni și în cadrul întregului complex economic și social de pe teritoriul național.

„Egalitate deplină între națiuni și state, respectarea intereselor naționale ale fiecărui popor“

PROFUNDELE transformări de ordin economic, politic, spiritual petrecute în condițiile socialismului, dezvoltarea vieții economice și spirituale, continua întărire a statului, a suveranității sale pe plan intern și extern, asigurarea inviolabilității teritoriului, dezvoltarea limbii, culturii și științei naționale, conduc la dezvoltarea tuturor caracteristicilor națiunii socialiste, la schimbarea esenței raporturilor dintre națiuni. Totodată socialismul reprezintă orînduirea capabilă să asigure dreptatea socială și înflorirea multilaterală a vieții materiale și spirituale, să redea popoarelor conștiința unei adevărate renașteri naționale, conștiința clară asupra rostului fiecărei națiuni în lume. Socialismul vizează făurirea unui nou model de civilizație, întemeiat pe idealurile și valorile umaniste ale noii orînduirii. Afirmarea pleneră a superiorității socialismului asupra capitalismului, creșterea forței sale de înfrîngere asupra dezvoltării omenirii, sporirea prestigiului său sînt legate de eforturile proprii ale fiecărei națiuni pe linia modernizării continue a industriei, accelerării dezvoltării intensive a agriculturii, atingerii unor indici de înaltă eficiență în toate ramurile producției materiale, pe baza punerii în valoare a avuției naționale proprii, a tuturor resurselor de gîndire și creație ale națiunii. Avuția națională, atît în forma ei de bunuri materiale, cît și în cea a patrimoniului cultural, sporește eficient în condițiile în care națiunea se angajează cu toate forțele sale, prin participarea și cooperarea tuturor factorilor sociali care o alcătuiesc la făurirea de noi valori materiale și spirituale pe măsura și la nivelul cerințelor societății socialiste.

În felul acesta, dezvoltarea fiecărei națiuni socialiste se întemeiază pe mobilizarea tuturor forțelor proprii pentru pune-

rea în valoare a resurselor interne, în condițiile dezvoltării colaborării cu celelalte națiuni, în primul rând cu cele socialiste. În procesul dezvoltării națiunii socialiste se împletesc și se intercondiționează două tendințe obiective: pe de o parte, înflorirea multilaterală a vieții naționale a fiecărei țări socialiste, ca rezultat al dezvoltării noii societăți, iar pe de altă parte, dezvoltarea prieteniei frățești între ele, adâncirea colaborării și cooperării în toate domeniile vieții sociale. Prin asimilarea pe scară largă a cuceririlor revoluției științifice și tehnice, națiunile socialiste găsesc largi posibilități de dezvoltare materială și spirituală spre noi trepte de civilizație comunistă. Astfel, efortul pentru stimularea și asimilarea creației științifice și tehnice devine temelia trainică a sporirii eficienței economice în fiecare țară, a prosperității fiecărei națiuni socialiste. În același timp, rapiditatea și complexitatea dezvoltării științei și tehnicii impun în mod obiectiv imbinarea eforturilor proprii ale fiecărei națiuni socialiste cu colaborarea și cooperarea largă dintre națiuni, impun cu necesitate schimbul de valori materiale și culturale pe plan mondial.

Preluând tot ceea ce a fost înaintat în milenara istorie a poporului, națiunea română socialistă, structural modificată și alcătuită din forțe sociale din ce în ce mai omogene, unite prin interese fundamentale comune, prin relații de ajutor reciproc, ajungând la o strânsă coeziune moral-politică cu largi perspective de dezvoltare în cadrul teritorial propriu, își amplifică colaborarea multilaterală cu toate națiunile. Partidul Comunist Român pornește de la ideea că înfăptuirea cu succes a socialismului și comunismului pe pământul României constituie calea primordială prin care națiunea noastră socialistă își aduce contribuția mereu sporită la creșterea influenței și prestigiului socialismului în lume.

Rezolvînd cu pricepere sarcinile mărețe ale edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism, conjugîndu-și eforturile pentru mobilizarea resurselor interne de progres cu avantajele care decurg din participarea activă la diviziunea internațională a muncii, România își sporește an de an posibilitățile sale de cooperare economică și tehnico-științifică cu toate statele participante la activitatea C.A.E.R. cu celelalte state socialiste, cu țările recent eliberate, cu toate țările lumii. Semnificative pentru evoluția ascendentă a schimburilor cu țările membre sau participante la activitatea C.A.E.R. sînt următoarele date: în perioada 1961—1973 volumul comerțului României cu U.R.S.S. s-a mărit de 2,30 ori, cu R.D. Germană de 3,83 ori, cu R.S. Cehoslovacă de 2,73 ori, cu R.P. Polonă de 6,32 ori, cu R.P. Ungară, de 2,41 ori, cu R.S.F. Iugoslavia de 10,34 ori, cu R.P. Bulgaria de 6,65 ori, cu Republica Cuba de 9,4 ori (1965—1973), cu R.P. Mongolă de aproape 15 ori.

Pe baza generalizării experienței lor pozitive, țările membre ale C.A.E.R. dispun în prezent de un ansamblu de principii, metode și forme concrete de colaborare cuprinse în Statutul și

în „Programul complex” ale C.A.E.R.-ului, ceea ce oferă pentru o perioadă îndelungată modalități echitabile de soluționare constructivă a problemelor majore privind dezvoltarea eficientă a fiecărei economii naționale, pe linia egalizării nivelurilor de dezvoltare și asigurării unui progres rapid al fiecărei țări. „Experiența istorică — se arată în Programul partidului — demonstrează că o conlucrare trainică nu se poate realiza decât pe baza deplinei egalități între națiuni și state, a respectării intereselor naționale ale fiecărui popor”¹⁾.

Pornind de la aplicarea principiilor marxism-leninismului la realitățile contemporane în dinamica lor, Partidul Comunist Român consideră că preocuparea pentru dezvoltarea multilaterală a națiunii socialiste și a statului național independent nu poate fi opusă preocupării de a dezvolta colaborarea, solidaritatea și intrajutorarea între țările socialiste. „Tendența de a contrapune într-o formă sau alta internaționalismul propășirii națiunii și a statului național independent ar fi o gravă eroare care ar aduce mari daune intereselor făuririi socialismului în fiecare țară și, totodată, întăririi solidarității, creșterii prestigiului socialismului în lume”²⁾.

În literatura de specialitate apar însă teze ale unor economiști care consideră că, în prezent, în procesul colaborării în cadrul C.A.E.R. ar lua naștere „un complex economic internațional”, „o economie mondială socialistă unică”, „complexe internaționale de producție” sau „complexe internaționale teritoriale”. Printre tezele privind preînțelegerea și contopirea în perspectivă a economiilor naționale³⁾, într-un „proces al reproducției” se numără și aceea a formării „complexului agro-industrial internațional” al țărilor membre ale C.A.E.R. Punerea în aplicare a unei asemenea teze care nu este de fapt decît o reeditare a unor teze mai vechi privind „specializarea agroindustrială”, nu ar face decît ca unele țări să se specializeze în producția mijloacelor de producție agro-tennice, altele în agricultură, iar un al treilea grup de țări să prelucereze producția agricolă ceea ce ar echivala practic cu dezintegrarea complexului agroindustrial național. De fapt, întreaga concepție despre formarea unor „complexe internaționale de producție ale țărilor C.A.E.R.” într-o ramură sau alta presupune ruperea artificială a unei părți din cadrul complexului economic național. Asemenea teorii păcătuiesc atît din punct de vedere al tezelor materialismului istoric, privind dezvoltarea independentă a națiunilor, preconizînd știrbirca suveranității lor asupra avuției naționale, jignind sentimentele de demnitate și aspirațiile de libertate și unitate; cit și prin consecințele practice pe care le-ar implica prin „sectionarea” economiilor naționale și conceperea dezvoltării diferitelor zone componente nu în funcție de interesele generale, globale ale economiei fiecărui stat în ansamblul ei, ci doar în raport de interesele „regiunilor integrate”, iar aplicarea lor în viață ar conduce la dezintegrarea economică a unor state. După opinia noastră asemenea concepții nu țin seama de cerințele obiective ale actualului stadiu de dezvoltare a socialismului, contrazic realitatea faptului că țările socialiste străbat în mod obiectiv perioada istorică a dezvoltării, modernizării și întăririi complexelor lor economice naționale în concordanță cu cerințele legice ale edificării societății socialiste dezvoltate și incidenței revoluției științifico-tehnice. Asemenea concepții păcătuiesc și prin aceea că nu țin cont de faptul că, așa după cum arăta V.I. Lenin, deosebirile naționale și statale între popoare dănuie încă foarte multă vreme „chiar și după înfăptuirea dictaturii proletariului pe scară mondială”⁴⁾. După cum arată realitățile contemporane, cadrul național al producției și vieții economice, națiunea și statul național vor reprezenta încă o lungă perioadă de timp, „întreaga epocă de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de trecere spre comunism, inclusiv multă vreme în societatea comunistă însăși”⁵⁾, singura bază trainică a organizării producției și colaborării economice internaționale. Este cunoscut faptul că V. I. Lenin ironiza concepțiile după care „statul democrat al socialismului victorios va exista fără frontiere (ca „un complex de senzații” fără motive), că frontierele vor fi stabilite „exclusiv potrivit necesităților producției”⁶⁾, necesități care, de altfel nu justifică în mod obiectiv ideile economiștilor care preconizează „complexele internaționale de producție”, cu caracter suprastatal.

În prezent și în viitorul previzibil nu poate exista un alt cadru de formare a proporțiilor reproducerii în afara complexului național al fiecărei țări; diviziunea internațională a muncii nu poate exista ca ceva abstract, situat deasupra economiilor naționale ale diferitelor țări.

Orientările și obiectivele stabilite de Congresul al XI-lea al partidului pentru deceniile următoare deschid largi perspective pentru valorificarea superioară a resurselor țării, pentru creșterea puternică a avuției naționale, pentru amplificarea valențelor creatoare ale întregii noastre națiuni și sporirea aportului ei în circuitul mondial de valori.

lector univ. dr. Alexe ANDRIȘ
Academia de studii economice-București

¹⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Editura politică, București, 1975, pag. 143.

²⁾ Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare la grandioasa adunare populară, consacrată împlinirii a 375 de ani de la prima unire politică a țărilor române și sărbătoririi ocazului bimilenar Alba Iulia. Editura politică, București, 1975, pag. 7.

³⁾ Nicolae Ceaușescu. Opera citată, pag. 7.

⁴⁾ Manea Mănescu. Avuția națională a României socialiste, Era socialistă nr. 11, 1975, pag. 9.

⁵⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Editura politică, București, 1975, pag. 67.

⁶⁾ În 1938 România se situa, sub raportul venitului național pe locuitor, pe unul din ultimele locuri din Europa; aproximativ 78% din populația activă era ocupată în agricultură.

⁷⁾ Manea Mănescu. Avuția națională a României socialiste. În „Era socialistă”, nr. 11/1975.

⁸⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Editura politică, București, 1975, pag. 62.

⁹⁾ Nicolae Ceaușescu. Interviu acordat revistei „Business Week”, din S.U.A., 19 nov. 1973, în România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate. Vol. 9, Editura politică, București 1974, pag. 574.

¹⁰⁾ K. Marx-Fr. Engels, Opere, vol. 3, București, Editura politică, 1958, p. 21-22.

¹¹⁾ Programul Partidului Comunist Român de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Editura politică, București, 1975, pag. 144.

¹²⁾ Ibidem, pag. 146.

¹³⁾ V. I. Lenin, Opere complete, Editura politică, București, 1966, pag. 77.

¹⁴⁾ Nicolae Ceaușescu. Cuvîntarea consacrată aniversării Academiei „Ștefan Gheorghiu”, Editura politică, București, 1975, pag. 22.

¹⁵⁾ V. I. Lenin, Opere complete, vol. 30, Editura politică, 1961, pag. 21.

Nicolae Kretzulescu — luptător pentru unitatea națională și progresul poporului român

NICOLAE Kretzulescu face parte din pleiada de intelectuali patrioți români care și-a adus o contribuție de seamă la propășirea națională și socială a poporului nostru.

Născut la București în 1812 Nicolae Kretzulescu descinde dintr-o familie cunoscută în Țara Românească atât prin participarea sa activă la viața publică, cât și prin receptivitatea ei la ideile înnoitoare ale timpului. Și-a început învățătura în casa părintească, unde a avut printre dascăli pe cunoscutul francez filoromân J. G. Vaillant. Și-a desăvârșit-o în străinătate, la Paris, unde între 1834—1839 urmează cursurile Facultății de medicină; înfăptuirile sale pe acest tărâm au fost remarcabile. Numele dr. Nicolae Kretzulescu — membru al Academiei Române din 1871 — ocupă un loc de cinste în istoria medicinei moderne românești.

Frecvența cercurile politice și cunoștea îndepăroape pe mulți promotori ai progresului social din țara noastră. Era apropiat și cu militanți ca utopistul socialist Teodor Diamant. Evenimentele anului revoluționar 1848 îl atrag cu înțeleală în mijlocul lor.

Unul din frații săi — Dumitru — a făcut parte din grupul de tineri implicat direct în atentatul asupra domnitorului Gh. Bibescu. Nicolae Kretzulescu ia parte activă, împreună cu N. Bălcescu, Ion Ghica și alții la pregătirea revoluției în Țara Românească. La izbucnirea ei el este trimis, în numele conducătorilor revoluției românești, în străinătate pentru sprijin. În schimb îl găsim în calitate de „Revizor pentru administrația din Valahia Mare”. După înăbușirea revoluției emigrează la Paris și apoi la Constantinopol. Revine în țară în 1850 și începe să desfășoare o activă viață publică fiind alături de forțele sociale care militau pentru progres social. Evenimentele legate de Unirea Principatelor îl aduc în prim planul scenei politice. Pentru Unire militase și în ea crezuse. „Unirea Valahiei și a Moldovei într-un singur stat a fost totdeauna dorința unanimă a moldovenilor și muntenilor” — spune el. La trei luni de la proclamarea acestui istoric act Alex. I. Cuza îndreptăzându-l guvernul Țării Românești fraților Kretzulescu: Constantin e numit prim-ministru, iar Nicolae șef al „Departamentului Interneor”. Guvernarea lor n-a ținut decît pînă în toamna aceluiași an. Dar a fost — după aprecierea istoricilor — deosebit de fructuoasă.

Sub conducerea lui Nicolae Kretzulescu a fost desființată o instituție a vechiului regim ca Eforia drumurilor și atribuțiile ei trecute în sarcina unei Direcții nou înființate în cadrul

Ministerului său. Mai tirziu din această direcție avea să ia ființă Departamentul Lucrărilor Publice al României. Tot, în acest timp datorită intervenției sale directe, ia ființă Serviciul Central de Statistică al Țării Românești, avînd în frunte pe cunoscutul Dionisie Pop Marțian. Sub ministeriatul lui Nicolae Kretzulescu încep lucrările primului recensămint modern al populației în țara noastră. În septembrie același an ajunge prim-ministru. Peste o lună demisionează însă. Alex. I. Cuza îl numește, nu după mult timp, Președinte la înalta Curte de Casație. Dar la începutul lunii iunie 1862 el primește de la Domnitor o scrisoare în care, între altele, se spune: „avînd nevoie de dv., vă rog să veniți la mine în cel mai scurt timp cu putință. Ultimele evenimente au adus o asemenea confuzie în capetele oamenilor, încît chiar cele mai simple adevăruri sociale au dispărut din judecata publică. Acestea citeva cuvinte vă arată că vă chem la o convorbire gravă și că astăzi, mai mult ca oricînd, am nevoie de sprijinul oamenilor sinceri și devotați țării, deoarece a venit timpul ca principiile despre care adesea am vorbit împreună să-și găsească în sfîrșit o serioasă aplicare”.

Evenimentele de care vorbea Alex. I. Cuza în scrisoare erau legate de atentatul săvîrșit asupra lui Barbu Catargiu, prim-ministru de atunci al Țării Românești, iar întîlnirea solicitată avea drept scop numirea lui Nicolae Kretzulescu în fruntea guvernului. Problemele centrale care stăteau la ordinea zilei erau unificarea administrativă și legislativă a celor două Principate. Soluționarea lor a reclamat eforturi deosebite. Între măsurile luate de menționat: unificarea vămilor, a cursurilor monedelor, centralizarea administrației postale, unificarea serviciilor centrale de statistică, ș.a. Sub guvernarea lui Nicolae Kretzulescu, din acești ani, s-au întreprins primele acțiuni de bază ale secularizării averilor mănăstirești. La sfîrșitul anului 1863 împrejurările îl silesc să demisioneze. Rămîne în continuare un sprijin apropiat al lui Alex. I. Cuza. După lovitură de stat din 1864 Nicolae Kretzulescu este desemnat de domnitor Comisar domnesc, iar apoi Ministru al Justiției și al Instrucțiunii Publice într-un guvern condus de M. Kogălniceanu. Din această perioadă datează organizarea învățămîntului de stat modern în țara noastră edificată pe baza „Legii instrucțiunii publice” și pregătită de Nicolae Kretzulescu. Ultimul an de domnie al lui Alex. I. Cuza îl readuce iar în fruntea guvernului. După înlăturarea domnitorului de către „monstruoasa coaliție” Nicolae Kretzulescu avea să fie unul dintre puținii demnitari ai lui Alex. I. Cuza care se va ridica și va apăra pe domnitor și va încerca, în condiții extrem de dificile și sinuoase. să-i ducă opera mai departe. Într-o pledoarie rămasă celebră, asupra domniei lui Alex. I. Cuza, el declara: „Am luat parte activă la afacerile țării mele, am participat la toate actele care au avut de scop a o reorganiza și a o face să se urce acolo unde o chiamă poziția și năzuințele ei; am lucrat la emanciparea claselor inferioare și am contribuit a face ca țara să reintre în o parte însemnată a bunurilor ei, care erau deținute de călugării greci. Am crezut de datoria mea a respinge calomniile aruncate cu atîta silnicie pe o administrație semănată cu atîtea greutăți...”

Anii care au urmat nu i-au curmat hotărîrea de a milita activ în viața publică. Dar posibilitățile create i-au fost simțitor reduse.

La 26 iunie anul acesta s-au împlinit 75 de ani de la moartea lui Nicolae Kretzulescu. El reprezintă o personalitate de prestigiu în cultura și știința românească și un patriot înflăcărat, luptător pentru unirea și modernizarea statului național român.

dr. Gheorghe DOBRE

TOTUL SE SCHIMBĂ în lumea actuală cu viteze nemaipomenite. Schimbările cunoscute de capitalism în forma sa actuală de existență, cea a capitalismului monopolist de stat, n-au rămas fără urme în importanta problemă a repartitei valorii nou create între clasele fundamentale ale societății. Implicații sînt pe multiple planuri și domenii.

Ideologiile claselor interesate în menținerea capitalismului au creat veritabile baraje teoretice în calea înțelegerii științifice a celor petrecute în evoluțiile cunoscute de repartizarea valorii nou create. Utilizarea în chip impropriu a noilor fenomene din acest domeniu de către ideologii burghezi a servit la construirea variatelor mituri despre „revoluția în venituri” care ar apropia veniturile muncitorilor de cele ale capitaliștilor, despre „partenerismul social” care i-ar pune pe capitaliști, tehnocrați și muncitori în aceeași condiție socială, care ar asigura fiecărui membru al societății ceea ce i se cuvine în spirit de echitate.

La barajul teoretic amintit se poate răspunde direct, printr-un contrabaraaj conceptual. Și replici radicale, marxist-leniniste pe această linie sînt numeroase. Se poate însă răspunde și indirect, printr-o analiză pertinentă a datelor care să pună în lumină modul de funcționare a mecanismelor exploatareii capitaliste actuale. L. Stroja — cunoscut critic al teoriilor burgheze și analist al realităților capitalismului — adoptă în lucrarea sa de doctorat cea de-a doua cale. Ea este fructuoasă și rezultatele la care a ajuns autorul pot fi apreciate drept contribuții la investigarea unui gîngăș și controversat domeniu al realităților social-economice din capitalismul contemporan.

Nu i se poate reproșa autorului că n-a

RECENZII Costul și valoarea forței de muncă în capitalismul contemporan

lărgit investigația la întregul ansamblu de mijloace, măsuri și pirghii prin care se realizează exploatarea capitalistă azi. El a ales un element fundamental: cit revine clasei muncitoare și cit își aproprie capitaliștii din valoarea nou creată. După unii autori burghezi partea muncitorilor ar fi crescut atât de mult încît astăzi nu s-ar mai putea vorbi de exploatarea muncitorilor de către capitaliști, ci invers. L. Stroja își întemeiază răspunsul la problema pusă, chiar pe datele statisticii burgheze, pe care le supune unei temeinice analize, fapt care-l și conduce la concluzii de mare rigoare științifică.

Delimitările și precizările conceptual-metodologice făcute de autor în cap. II al lucrării sînt ele însele contribuții la o investigație științifică a problemelor condiției salariale în capitalismul actual. El arată nu numai inconvenientele, dar și implicațiile (sau mai bine zis punerea premiselor pentru judecățile) apologetice ale categoriilor burgheze de „cost unitar al mîinii de lucru” și „salariu global”. „Indicii de tipul pe care l-am denumit al costului unitar al mîinii de lucru — precizează autorul — așa cum se calculează în mod curent în țările capitaliste, suferă de același viciu de fond ca și indicii de tipul salariului global: ei presupun un

prof. dr. Ivanciu NICOLAE VĂLEANU

(Continuare în pag. 32)

1) L. Stroja, Costul forței de muncă în capitalism, București, Editura politică.

DE MAI BINE de un sfert de secol, problemele economice, politice și sociale ale țărilor subdezvoltate, figurează pe ordinea de zi a numeroase conferințe internaționale inclusiv a Organizației Națiunilor Unite, care a proclamat și formulat, obiectivele și sarcinile celui de-al doilea deceniu al dezvoltării aflat în curs de îndeplinire. În contextul problematicii actuale, extrem de complexe, pe care o ridică dezvoltarea țărilor „lumii a treia”, Ignacy Sachs, profesor la Școala de studii superioare din Paris, director al grupului de cercetări privind strategiile dezvoltării, autor a numeroase lucrări referitoare la problemele „lumii a treia” și consultant, cu diverse prilejuri, al Națiunilor Unite, al U.N.E.S.C.O., al C.N.U.C.E.D., al O.N.U.D.I. și al Organizației Statelor Americane își propune în studiul său¹⁾ să definească cadrul conceptual care să îndemne țărilor dezvoltate să „reflekteze asupra problemelor urgente ale lumii a treia”.

Subliniind că aproape toate statele sînt de acord, cel puțin în teorie, să proclame necesitatea eliminării grăbnice din fața lumii moderne a mizeriei celei mai abjecte (unele făcînd-o de teama unei explozii sociale sau, chiar, a pericolului unei confrăcării mondiale, iar altele – mai puțin la număr – din convingeri morale), Ignacy Sachs reliefează confuzia totală care domină, în momentul de față printre economiști, cu privire la modalitățile posibile de soluționare a problemelor „lumii a treia”. Pentru unii, subdezvoltarea se reduce, în realitate, la nedezvoltarea forțelor de producție. Toată problema este, în opinia lor, temporală și constă în așteptarea

Cadrul conceptual al problemelor subdezvoltării

tregerii unui număr de ani pentru a se putea parcurge exact același drum pe care l-au parcurs țările azi dezvoltate și a se lichida decalajele care le despart. Cel puțin – arată Ignacy Sachs –, acesta este punctul de vedere al filozofiei lui W. W. Rostow, expusă în lucrarea *The stages of economic growth*, și a lui H.A. Lewis prezentată în *Théorie de la croissance économique*. Deoarece, spun ei, „istoria se desfășoară într-un mod uniliniar, ceea ce adevărată a progresului, esențială, unică este indicată de limitele în care se înscriu nivelurile succesive ale venitului pe locuitor de care depind stadiile dezvoltării și structurile care-i corespund”. Conform teoriilor lor, dezvoltarea nu este decît o chestiune de răbdare; este suficient de a lua ca model țările bogate și de a reface calea parcursă de acestea incluzînd în arsenalul țărilor subdezvoltate tehnologiile puse la punct

în America și în Europa. Șansa ultimilor veniți ar consta în facultatea de a transfera cunoștințele și tehnicile țărilor dezvoltate și a trece astfel, cu timpul, peste etape. În sprijinul argumentelor lor, ei afirmă că „este suficient să privești cîteva orașe ale „lumii a treia” pentru a observa că ele sînt, încă de pe acum, enclave ale timpurilor moderne și au un stil de viață cu totul comparabil celui al societății de consum din țările bogate”. Este adevărat, se afirmă mai departe, că „aceste enclave sînt înconjurată de un ocean de mizerie, însă viitorul se va concretiza în lărgirea progresivă a sectorului modern în dauna sectorului tradițional”. Această optică de gîndire este aspru contestată de alte școli, mai radicale, care conceptualizează subdezvoltarea, începînd de la analiza dinamică a macrostructurilor economice și sociale. Pentru aceste școli, ai căror adepți sînt G. Frank (*Le développement du sous-développement: l'Amérique latine*), S. Amin (*L'accumulation à l'échelle mondiale*), F.A. Cardoso (*Politique et développement dans les sociétés dépendantes*), C. Furtado (*Théorie du développement économique*), O. Sunkel, P. Paz (*El Subdesarrollo latinoamericano y la teoría del desarrollo*) etc., subdezvoltarea nu s-ar putea lichida fără o intervenție „globală” la nivel planetar, intrucît „ea este rezultatul unui proces istoric bine determinat – aventura colonială – care a transmis un sistem de raporturi inegale între centrul și periferia lumii capitaliste... Subdezvoltarea apare astfel ca rezultat al dezvoltării sistemului capitalist și condițiile pe care el le creează se reproduc continuu”. Aceste stări de fapte oglîndesc intrutotul analiza și a-

precierile cuprinse în documentele Congresului al XI-lea al partidului nostru care arată că „Partidul Comunist Român consideră că starea de subdezvoltare a unor state este rezultatul ne mijlocit al politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste de dominație și aspirare a popoarelor, de jefuire a bogățiilor lor naționale, consecința relațiilor economice inechitabile. Lichidarea decalajelor existente impune o politică nouă în relațiile internaționale” și că „prin eforturile unite ale popoarelor, următorul sfert de veac trebuie să ducă la lichidarea marilor decalaje dintre nivelurile de dezvoltare ale statelor, la realizarea unui progres rapid al fiecărei țări²⁾. Adepții școlii de gîndire mai radicală privind lichidarea subdezvoltării subliniază că „alături de constrîngerile clasice, ca stăpînirea de către capitalurile străine a bogățiilor și preponderența lor comercială, trebuie menționate încă, cel puțin prin intensitatea lor, ca fenomene noi, dependența tehnologică și interiorizarea de către o elită cosmopolită autohtonă a unui sistem de valori și a unui stil de viață importat, brutal, artificial, care... face pe plan social veritabile enclave ale societății dominante”. Reliefind tezele adepților noii școli a dezvoltării, Ignacy Sachs e de părere că dezvoltarea țărilor subdezvoltate „nu s-ar putea face, în consecință, fără o schimbare drastică în raporturile sociale din interiorul țărilor respective”. și arată că „unii economiști nu-și pot încă închipui că în dublul context al unei revoluții mondiale și al revoluțiilor naționale iese la iveală un sistem cu totul nou bazat pe raporturi internaționale și sociale noi”. Cu alte cuvinte, în

(București, 1975, 271 p.) este un studiu al aspectelor principale ale organizării și disciplinei muncii, în temeiul normelor legale aflate în vigoare și în lumina documentelor de partid și de stat, a finalității social-economice a instituțiilor socialiste, a practicii judiciare și a literaturii juridice de specialitate, căutînd să desprindă soluția ce se impune în variatele probleme pe care le ridică domeniul cercetat.

Autorii s-au străduit să redacteze lucrarea în așa fel încît să fie accesibilă nu numai specialiștilor în domeniul dreptului, ci și unor colective mai largi de oameni ai muncii din unitățile socialiste.

Spre forme superioare de cooperare

● Revista TRZIȘTE. NOVAC, KAPITAL (Piață. Bani. Capital) a Institutului iugoslav de cercetări de comerț exterior publică în nr. 2/1975 articolul Područja saradnje jugoslovenske privrede sa svetom (Direcțiile cooperării internaționale a economiei iugos-

lave), de dr. Milan Aleksic și dr. Miljko Trifunović. Cooperarea economiei iugoslave cu țările străine – arată autorii – se realizează: a) prin import sau export de produse; b) cooperare în producție; c) transfer de factori productivi; d) producția progresivă de către economia iugoslavă de întreprinderi complete pentru țările subdezvoltate și pentru cele dezvoltate din punct de vedere industrial, socialiste sau capitaliste – formă avantajoasă în special în cazurile cînd serviciile respective nu sînt suficient solicitate în interior, cum este cazul construcțiilor; e) investiții reciproce. Utilizarea capitalului străin obținut pe calea creditului – spun M.A. și M.T. – nu asigură de cele mai multe ori o alocare optimă a resurselor; obținerea tehnologiei de vîrf și exportul produselor noilor obiective construite. Investițiile de capital străin (care nu pot depăși 49% din capitalul utilizat) sînt orientate cu prioritate în industrie, transport (exclusiv cel local), muncă de cercetare și turism. Nu sînt admise investițiile străine în comerț, activități

bancare, municipale și servicii sociale. În perspectivă – se spune în articol – se va da prioritate formelor celor mai moderne de colaborare și în special aranjamentelor pe termen lung.

● Constantin Herbst și Ion Letea oferă în lucrarea lor, apărută în Editura Științifică (88 pag.) un tablou al surselor de energie primară disponibile și al repartiției lor geografice pe glob. Con-

concepțiile multor economiști occidentali este vorba de atitudinea „totul sau nimic”, atitudine care afișează pe termen mai lung un optimism doctrinar, însă care neagă orice posibilitate imediată de ameliorare a situației țărilor din „lumea a treia”, datorită faptului că în condițiile actuale creșterea capitalistă nu poate (și acest lucru ei îl recunosc) decît să agraveze subdezvoltarea. Ignacy Sachs însuși consideră că „cel mult este de conceput să se lase pe o cale de dezvoltare autonomă și autarhică o țară care a efectuat revoluția socială „să-și rezolve singură toate problemele, permițându-și să se lipsească de orice aport exterior (orientare foarte riscantă pentru țările mici)”. În fond, dezvoltarea țărilor „lumii a treia” trebuie să fie, după părerea noastră, rezultatul concertat al tuturor factorilor interni, care trebuie să joace rolul hotărîtor, cit și externi, iar ajutorul acordat țărilor în curs de dezvoltare trebuie să fie, așa cum se precizează în documentele partidului nostru, eficient, dezinteresat, fără discriminări politice și economice și o obligație a tuturor națiunilor dezvoltate.

Referindu-se la ritmurile de creștere și venitul pe locuitor, Ignacy Sachs subliniază că, în ciuda datelor statisticii internaționale, a uzanțelor organismelor mondiale care grupează țările după venitul pe locuitor și evaluează performanțele lor după ritmurile de creștere a veniturilor, acestea nu mai pot fi suficiente pentru a dovedi dezvoltarea, deoarece în fiecare țară din „lumea a treia” sînt inegalități enorme care opun bogății săracilor, unele regiuni altora, fapt care face ca ele să nu fie oglindite în dinamica dezvoltării și mecanismele de creștere. De

aceea, el consideră că în prezent trebuie căutată o nouă metodologie. Arătînd că și Wassily Leontief sugerează ca țările să fie grupate (în dezvoltate sau mai puțin dezvoltate) nu după venitul lor mediu pe locuitor, ci după nivelul de consum al celei mai defavorizate, Ignacy Sachs consideră că singurul mod de înțelegere a problemelor cu care sînt confruntate țările „lumii a treia” constă în a lua repartiția venitului numai ca punct de plecare și de a analiza apoi eficacitatea politicilor de dezvoltare în funcție de modificările pe care ele le aduc în acest domeniu și în acela, strîns legat de el, al folosirii forței de muncă.

În analiza dezvoltării autorul citat este de părere că „ar prezenta interes să se păstreze cele două concepte de «nedevelopare» a forțelor productive și de «subdezvoltare», deoarece ele fac să intervină un ansamblu de considerațiuni politice, economice și sociale. Efectiv — axa «nedevelopare — dezvoltare» poate să fie definită cu ajutorul opozițiilor rigiditate-flexibilitate sau necesitate-libertate de alegere”. Eficacitatea în realizarea obiectivelor sociale nu depinde esențial numai de nivelul forțelor productive și nici de tehnologiile disponibile, ci este înainte de toate o funcție a organizării sociale.

Ignacy Sachs consideră că, atît o țară bogată, cit și o țară săracă, pot fi subdezvoltate din moment ce se constată prezența simultană sau separată a următoarelor trei simptome: a) o structură de producție inadecvată care pune accentul doar pe producția bunurilor de consum de lux și neglijează complet industria bunurilor de echipament;

b) incapacitatea de a alcătui un proiect de civilizație dorit și a-l pune în aplicare ca urmare a subdezvoltării politice, instituționale și administrative; c) „interiorizarea” de către elitele de la putere a unui sistem de valori impus din afară și care justifică, de fapt, condițiile de dependență (în special acceptarea unui model de dezvoltare prin imitația țărilor bogate și, sau a structurii de consum a societății așazise „îmbelșugate” ca un ideal ce merită să fie copiat și extins la o minoritate mai mult sau mai puțin largă în detrimentul mării majorității).

În concepția sa, potențialul de dezvoltare, a cărui punere în aplicare constituie, efectiv, primul obiectiv al dezvoltării comportă, de asemenea, trei elemente: 1) o structură de producție suficient de flexibilă pentru asigurarea reproducției largite, capabilă să imbine producția echipamentelor necesare cu producția unor bunuri de export care să asigure resursele valutare necesare pentru cumpărările din străinătate; 2) o structură politică și administrativă capabilă să ia decizii autonome, de mare eficacitate și să instaureze o planificare recunoscută ca un proces social indispensabil; 3) structuri intelectuale capabile să alimenteze structurile productive și politico-administrative cu un curent continuu de inovații. Autorul nu omite rolul resurselor naturale în dezvoltare, însă face abstracție de ele pentru a semnala că acestea nu au un rol hotărîtor și pentru a reliefa că subdezvoltarea este esențialmente un fenomen istoric și social.

Ocupîndu-se pe larg de tipologia dezvoltării, Ignacy Sachs subliniază că ea trebuie să cuprindă cinci domenii de interven-

ție prioritară și simultană și anume: a) redistribuirea venitului de o așa manieră încît să ducă, pe de o parte, la mărirea acumulărilor și la canalizarea lor în scopuri utile, iar pe de altă parte, la ridicarea continuă a nivelului de trai, în special, al maselor sărace; b) transformarea structurilor agricole sclerозate, care nu permit ridicarea nivelului de trai al țărănimii și contracararea în acest fel a exodului rural; c) gestiunea eficientă a comerțului exterior în vederea disciplinării în folosirea deciziilor și tragerii celor mai bune foloase din creditele și ajutoarele primite; d) recurgerea la tehnologii adecvate, ceea ce presupune un program de cercetare și de pregătire corespunzătoare a cadrelor; e) o politică demografică capabilă să ofere forță de muncă și să permită atragerea în producție a întregii populații apte de muncă.

Deși în studiul lui Ignacy Sachs sînt cuprinse și multe teze lipsite de precizie științifică sau care merită încă serioase reflecții, considerăm, totuși, că, în ansamblu, el prezintă un deosebit interes pentru economiștii și cercetătorii care se ocupă cu problemele dezvoltării și creșterii economice.

dr. Constantin BICHI

¹⁾ Ignacy Sachs, *Le Tiers Monde*, în: „Les Sciences de l'Action” en 16 volumes, Le volume: *L'economie mondiale*, Paris, Hachette Littérature, 1973 p. 452.

²⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Editura politică, București 1975.

fruntată cu „foamea de energie”, arată autorii, structura energiei mondiale trebuie să fie adaptată astfel, încît să asigure acoperirea unui consum care, cu toate măsurile de economisire și de raționalizare, va crește continuu. C.H. și I.L. apreciază că energia solară și cea atomonucleară pe bază de hidrogen vor putea rezolva, într-un viitor nu prea îndepărtat, în condițiile unei tehnologii adecvate, toate cerințele energetice ale omenirii. Lucrarea cuprinde tabele, hărți și o anexă cu marile hidrocentrale ale lumii în 1973 (Porțile de Fier — a șasea hidrocentrală din lume ca putere instalată).

„Criza lumii capitaliste”

● LE MONDE (8, 9, 10 iunie 1975) publică la „Puncte de vedere” un articol al lui Jean Fabre, membru al C.C. al P.C.F., șeful secției economice a C.C., intitulat *La crise de la société française et du monde capitaliste (Criza societății franceze și a lumii capitaliste)*. Autorul consideră că în momentul de față

nu este vorba în țările capitaliste de o simplă criză ciclică și nici măcar de o criză analogă celei din anii 30, ci de o criză a capitalismului monopolist de stat. Aceasta deoarece astăzi sînt puse sub semnul întrebării — spune J.F. — tocmai structurile care au fost elaborate, cu sprijinul statului, pentru a ieși din marea depresiune care a început în 1929. Mijloace ca exportul masiv de capital, intervenția masivă a finanțării publice se dovedesc insuficiente pentru a stimula capitalurile acumulate. Supraacumularea capitalului agravează toate dezechilibrele și distorsiunile sistemului, împiedică punerea în acțiune a vastului potențial științific și tehnic existent. Intervenția statală în baza economică nu mai reușește să facă față dificultăților, dimpotrivă — le agravează. Criza este „permanentă și globală”, „politică, economică, socială, culturală, morală”; ea nu duce în mod automat la prăbușirea sistemului, dar nici nu mai poate fi depășită prin reparații parțiale.

Aspecte ale controlului monopolist

● În LE MONDE din 20 mai 1975, Jacqueline Grapin prezintă, sub titlul *Quand l'université examine le capitalisme français (Cînd universitatea analizează capitalismul francez)* esențialul din lucrarea lui François Morin „La structure financière du capitalisme français”, apărută recent. Spre deosebire de situația din S.U.A., unde — după cum rezultă dintr-un raport senatorial-cvasi-totalitatei celor mai mari societăți este controlată de opt „instituții financiare” (private interne), în Franța se constată o puternică implementarea a capitalurilor străine și o acapărare a „mediului industrial” de către capitalurile cu caracter public. Ar exista patru categorii de control: familial, tehnocratic, statal și străin. Datele statistice dezvoltă faptul că „situațiile de control majoritar absolut (controlul unui singur acționar) sînt cele mai numeroase”. Primul tip de control e în decădere, „capitalismul familial” exercitînd în prezent o influență secundară. F.M. obser-

vă că „monopolul industrial” încheie o alianță cu „fracțiunea modernistă a monopolismului bancar”.

Simpozionul „Probleme ale conducerii și organizării producției și a muncii”

● La sfîrșitul săptămîinii trecute, la Craiova, au luat sfîrșit lucrările simpozionului menționat, aflat, deja, la cea de a patra sa sesiune.

În acest an, simpozionul a fost organizat de Facultatea de Științe economice, din cadrul Universității din Craiova, și Cabinetul județean Dolj, pentru probleme de organizare a producției și a muncii — sub genericul „1750 Peler-dava-Craiova 500”, reușind să reunească, în cadrul celor două secții, în care au avut loc dezbaterile, aproape 60 de comunicări științifice, de profil, cu o largă arie de cuprindere de specialitate: conducere, informatică, organizare și ergonomie. Lucrările prezentate au abordat tematici de interes imediat și de perspectivă.

**ECONOMIE
MONDIALA**

Argumente pentru o nouă ordine economică internațională COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ ȘI VALORIFICAREA POTENȚIALULUI AGRICOL ÎN ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE

1 Necesitatea accelerării dezvoltării producției agricole în țările în curs de dezvoltare constituie una din problemele cele mai stringente ale lumii contemporane. Spunem „una din cele mai stringente”, pentru că din starea producției agricole în aceste țări derivă actuala criză alimentară — chiar dacă originile ei sînt mai adînci —, criză caracterizată, nu fără temei, drept „cea mai dramatică și mai lungă pe care lumea a cunoscut-o după anii '40”.¹⁾

2 Nu ne propunem să abordăm aici cauzele, evoluția și formele acestui fenomen. Ele sînt descrise în numeroase lucrări, dintre care unele elaborate de specialiști de notorietate internațională. Concluzia lor generală este că problema crizei alimentare nu poate fi separată de analiza stării de subdezvoltare a unor state, fenomen care, după cum se arată în Programul partidului nostru, „este rezultatul nemijlocit al politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste de dominație și asupra popoarelor, de jefuire a bogățiilor lor naționale, consecința relațiilor economice inechitabile”.²⁾

Criza alimentară, așadar, nu este deloc un fenomen conjunctural sau izolat, legat cumva, așa cum uneori se încearcă să se sugereze, de instabilitatea prețurilor la produsele alimentare și de condițiile naturale vitrege pe care le-a cunoscut în ultimii ani agricultura unor țări în curs de dezvoltare. Asemenea împrejurări pot influența, chiar foarte puternic, criza alimentară, adăugîndu-i noi ascuțiri. Dar în nici un caz ele nu au creat această criză. Manifestată prin foamete și malnutriție, ea este un fenomen cronic, un însoțitor caracteristic al subdezvoltării, al vechii ordini economice internaționale. Ea face parte din suita decalajelor social-economice care separă lumea săracă, agrară, de cea bogată, industrializată.

3 Este adevărat că situația precară a producției agricole și fenomenul crizei alimentare legat de aceasta se manifestă diferit în diferitele țări. Pretutindeni însă consecințele sale sînt dramatice. Și ceea ce este și mai neliniștitor este faptul că evoluțiile din ultimul timp invederează nu diminuarea amplitudinii sale ci, dimpotrivă, agravarea ei. Studiile de prognoză arată că dacă nu se iau măsuri eficiente, care să ridice ritmul de creștere a producției agricole de la 2,6% în medie anual, cît s-a realizat în ultimii 12 ani, la 3,6% pînă în 1985, deficitele anuale de produse alimentare ar putea ajunge la 85—100 mil. tone. De aceea, lichidarea subdezvoltării și, în acest cadru, a decalajelor alimentare este o problemă de prezent și viitor nu numai pentru popoarele care-i trăiesc nemijlocit tragedia, ci pentru întreaga comunitate mondială. Recunoașterea acestui adevăr cere în mod logic recunoașterea și a concluziilor pe care le impune, mai ales sub aspectul necesității reflectării sale în politicile economice externe ale țărilor.

4 România, țară socialistă în curs de dezvoltare și angajată cu întreaga ei ființă la lichidarea sechelelor slabei dezvoltări economice moștenite, împărtășește intru totul neliniștea popoarelor din țările în curs de dezvoltare în fața agravării situației alimentare și în general a decalajelor economice și sprijină, pe toate căile posibile preocuparea lor pentru învingerea subdezvoltării. Este o poziție care, definită în documentele-program ale partidului și statului nostru, va călăuzi politica economică externă a României și în viitor. În concepția țării noastre, lichidarea subdezvoltării înseamnă și lichidarea rămîinerii în urmă a agriculturii țărilor în curs de dezvoltare cu toate consecințele sale, inclusiv foametea și malnutriția, ceea ce trebuie să-și găsească soluții corespunzătoare ca parte integrantă a creării structurilor noii ordini economice internaționale. „În cadrul noii ordini economice și politice internaționale — se arată în Programul P.C.R. — se cere acordată o atenție deosebită pro-

blemei alimentației. Sînt necesare măsuri hotărîte în vederea creșterii mai rapide a producției agricole, punerii în valoare a unor noi resurse, îndeosebi în țările în curs de dezvoltare...”.³⁾

5 În rezolvarea problemei alimentare și dezvoltarea agriculturii, fiecare țară acumulează o experiență proprie, corespunzătoare condițiilor sale specifice interne și internaționale. Dincolo însă de aceste deosebiri, evoluția istorică evidențiază o serie de elemente comune, cu valoare de cerințe sau principii general-valabile; ele pot servi și în elaborarea și aplicarea strategiilor de dezvoltare ale țărilor în curs de dezvoltare. Avem în vedere faptul că astăzi :

a. în vederea făuririi unei economii moderne și a unei vieți prospere a popoarelor este indispensabilă și modernizarea structurală a agriculturii. Dar pentru a putea contribui la dezvoltarea economiei naționale și a folosi ea însăși roadele acestei dezvoltări, agricultura are nevoie de un cadru social-organizatoric adecvat ;

b. pentru a fi rezolvate judicios, problemele de politică agrară trebuie analizate și soluționate în legătura lor strînsă cu progresul celorlalte ramuri ale economiei naționale, în special cu progresul industriei ;

c. dezvoltarea agriculturii ca parte a economiei și învingerea rămîinerii în urmă moștenite constituie responsabilitatea indivizibilă a popoarelor care-și propun o asemenea sarcină. Îndeplinirea acestei responsabilități presupune mobilizarea la maximum a factorilor potențiali proprii și orientarea lor pe baza unor strategii-program, fundamentate științific, spre țelurile dezirabile, a căror realizare condiționează întregul progres al țării ;

d. în același timp cu mobilizarea factorilor interni și în vederea completării și potențării lor, țările au nevoie și de aportul factorilor externi, respectiv de colaborarea economică și tehnico-științifică internațională, inclusiv pentru dezvoltarea agriculturii. Nevoia este generală, însă ea se manifestă cu atît mai puternic cu cît țara este mai slab dezvoltată.

6 Datorită unor împrejurări istorice cunoscute, ilustrînd diviziunea internațională a muncii generată de imperialism, țările în curs de dezvoltare continuă să fie țări preponderent agrare. Aceasta însă nu înseamnă deloc că ele ar dispune de o agricultură modernă, de înaltă productivitate. Dimpotrivă, starea precară a agriculturii din țările în curs de dezvoltare, cu toate deosebirile sensibile dintre ele, reprezintă de fapt unul din elementele definitorii ale subdezvoltării.

a. Lipsa cronică de capitaluri ; cunoștințe tehnice insuficiente ; lipsa creditelor pentru procurarea factorilor de producție ; penuria de mînă de lucru calificată, necesară conducerii proceselor de producție și asigurării asistenței fito și zoosanitare ; obstacole în expansiunea producțiilor pentru export din cauza practicării protecționismului de către țările dezvoltate — toate acestea continuă să reprezinte semnamente caracteristice ale agriculturii lumii în curs de dezvoltare.

b. Realitățile ne înfățișează tabloul unei agriculturi dominate de structuri social-economice și tehnice arhaice, depășite. În cadrul lor găsim de fapt întreaga gamă de structuri agrare presocialiste cunoscute de omenire — de la cele de tip tribal pînă la cele de tip capitalist. Asimilarea binefacierilor pe care le oferă astăzi revoluția în tehnică și știință necesită modernizarea acestor structuri ceea ce constituie o problemă de înaltă prioritate pentru factorii de decizie interni. Este necesar însă ca și factorii externi, în speță cooperarea economică și tehnico-științifică internațională, să-și aducă o contribuție mai mare decît pînă acum în soluționarea acestei probleme complexe. Se știe că pe această linie sînt prevăzute o serie de programe, cu participare multilaterală și bilaterală, din care o parte se rea-

hizează sub egida FAO sau a altor organisme internaționale. În realizarea acestor programe și a altora similare, inclusiv în mecanismul cooperării internaționale, pot fi folosite diverse forme și modalități de acțiune. Asupra unora din acestea dorim să reținem atenția, cu convingerea că folosirea lor poate aduce un plus de eficiență în opera de ridicare economică a țărilor cu resurse agrare.

II

7 Nutrim convingerea, bazată pe experiența proprie și pe cea internațională, că țările rămase în urmă au dreptul să beneficieze de un ajutor mai substanțial din partea țărilor dezvoltate economic. Avem în vedere înainte de toate satisfacerea nevoilor din domeniul investițiilor. Modernizarea agriculturii, ca dealtfel a oricărei alte ramuri, solicită un însemnat efort investițional, cu atât mai mare cu cât țara este mai rămasă în urmă. Sursele externe de investiții se pot alătura celor interne, mai ales sub forma creditelor de dezvoltare. Acordate la dobînda pieței, pe principii economice, asemenea credite, cu tot caracterul lor util, nu pot fi considerate ajutor. Ele devin realmente o formă de ajutor atunci cînd sînt acordate țărilor în curs de dezvoltare cu dobîndă mică, fără dobîndă sau cu titlu nerambursabil.

Intensificarea fluxului de credite pentru dezvoltare, inclusiv sub formă de ajutor, trebuie să devină unul din elementele constitutive principale ale strategiei cooperării internaționale pentru punerea în valoare a potențialului agricol în țările în curs de dezvoltare. Conform planului indicativ mondial FAO, în noua sa estimare pentru anii 1975—1985, volumul investițiilor necesare progresului agriculturii se ridică la 120 miliarde dolari SUA (calculate la prețurile anului 1972), revenind în medie anual circa 11 miliarde dolari. Ridicarea însă a ratei mediilor anuale de creștere a producției agricole de la 2,6% la 3,6%, cerută ca o condiție necesară pentru bararea tendinței de agravare a crizei alimentare în „lumea a treia”, impune ridicarea volumului de investiții totale anuale de la 8—10 miliarde acum, la 16—18 miliarde în anii ce urmează. Or, ajutorul oficial pentru dezvoltare destinat proiectelor agricole este acum de 1,5 miliarde dolari (fără ajutorul țărilor socialiste) și se apreciază necesitatea sporirii lor de peste 3 ori, respectiv la 5 miliarde dolari. În lumina acestor date, care chiar în forma lor sporită credem că nu reflectă integral nevoile de investiții ale țărilor în curs de dezvoltare, apar clar dimensiunile cerinței acute a sporirii surselor externe de investiții, la acoperirea cărora țările capitaliste dezvoltate pot aduce o contribuție mai substanțială.

8 În legătură cu diversele surse externe de investiții, ca și cu alte contribuții externe atrase prin intermediul cooperării internaționale în sfera agriculturii, se pune problema atât a formelor instituțional-organizatorice, cât și a domeniilor concrete în care urmează a fi folosite acestea. Statele cu economie în curs de dezvoltare au dreptul suveran să acționeze în această privință în mod liber, fără nici un fel de presiuni din afară.

9 O formă instituțional-organizatorică la nivelul cooperării internaționale o constituie crearea *Consiliului Mondial al Alimentației* al Națiunilor Unite, hotărîtă cu prilejul Conferinței Mondiale a Alimentației (noiembrie 1974). Consiliul are menirea de a examina problemele producției alimentare în țările în curs de dezvoltare și modalitățile de ajutorare financiară a regiunilor afectate de foamete în mod deosebit. Se preconizează crearea prin contribuții voluntare a unui *Fond internațional de dezvoltare agricolă* în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, în valoare de 1,25 miliarde dolari. Se examinează, de asemenea, necesitățile pe termen scurt ale țărilor afectate de foamete, pornindu-se de la nevoile lor de import de produse alimentare pe următorul an și de la costurile necesare acoperirii acestor importuri, ceea ce va solicita, după aprecierile FAO, 1,6 miliarde dolari.

10 O altă formă instituțional-organizatorică în care poate fi folosită eficient cooperarea internațională în sfera agriculturii este aceea a creării în țările în curs de dezvoltare a unor *institute centrale guvernamentale cu caracter productiv*. Avînd ca scop valorificarea resurselor naturale și umane din agricultură, ele ar urma să dispună de un buget special, precum și de programe proprii de cercetare aplicativă și de producție.

De exemplu, acestor institute li s-ar putea încredința valorificarea unor suprafețe mai mari de teren, încă neatruse în circuitul economic agricol sau slab valorificate. În acest scop ele urmează să facă studiile necesare pentru: identificarea și sortarea fertilității solurilor; organizarea lucrărilor de irigații și de alte îmbunătățiri funciare; stabilirea sistemului de mașini agricole necesare; organizarea unor exploatații agricole în sis-

tem individual sau pe baze cooperatiste; aprovizionarea tehnicomaterială a acestor exploatații; organizarea producției și a muncii; organizarea unor activități de prelucrare primară sau industrială a produselor agricole și desfacerea acestora; organizarea de laboratoare de cercetări în domeniul selecției semîntelor și reproducătorilor de rasă etc. Crearea unor asemenea institute centrale, cu o activitate atât de complexă, oferă un cîmp larg de cooperare internațională permanentă în domeniul producției agricole, avantajoasă pentru toți partenerii.

11 În cadrul preocupărilor pentru modernizarea structurilor productive este necesar să se aibă în vedere că legitățile obiective ale dezvoltării agriculturii contemporane cer crearea unor structuri viabile, bazate nu pe pulverizarea activităților, ci pe concentrarea optimă a acestora, sub forma marii întreprinderi agricole. Factorii moderni ai producției (mecanizare, îngrășăminte, irigații, semînte selecționate și animale de rasă etc.) acționează într-o unitate indivizibilă și pot fi asimilate cu rezultate eficiente numai în cadrul marii întreprinderi. Ținînd seama de acestea, un rol important poate reveni și cooperării internaționale orientate spre crearea în țările în curs de dezvoltare a unor unități agricole model. Concepte, acolo unde condițiile o permit, ca întreprinderi de stat, aceste unități model urmează să desfășoare o activitate complexă: ca centre de organizare a producției vegetale și animale și de mecanizare a lucrărilor agricole, ca depozite de îngrășăminte chimice și de păstrare și conservare a produselor agricole, ca centre de încurajare a cooperativizării și promovării unei agriculturi moderne etc. Nutrim convingerea că marea întreprindere agricolă de stat sau cooperativistă se recomandă prin eficiența sa istoricește verificată ca putînd juca un rol cheie în modernizarea structurilor agrare din țările în curs de dezvoltare și ca putînd contribui, așa cum o dovedește experiența internațională, la propulsarea progresului general al agriculturii.

12 Mecanizarea agriculturii reprezintă de asemenea un important teren fertil pentru cooperarea internațională. Pînă în prezent mecanizarea lucrărilor agricole, atât de necesară pentru sporirea randamentelor la hectar, este în marea majoritate a țărilor în curs de dezvoltare extrem de redusă. Vom lăsa de o parte, ca neacceptibile, părerile acelor teoreticieni, după care mecanizarea agriculturii în țările în curs de dezvoltare n-ar fi o problemă actuală, pentru că tărănimea acestor țări n-ar fi depășit încă nici stadiul tracțiunii atelate, premergător etapei mecanizării. Experiența multor țări demonstrează că, sub presiunea nevoii și cu ajutorul statului, producătorii agricoli pot grăbi considerabil asimilarea tehnicii mecanice de prelucrare a solului. Or, nevoia creșterii rapide a producției agricole pentru acoperirea deficitului de produse alimentare, generator de malnutriție și chiar de foamete cronică, mai ales în țările cel mai slab dezvoltate, este un argument suficient de convingător în favoarea trecerii cît mai rapide posibil la treapta mecanizării agriculturii.

În domeniul mecanizării cooperarea internațională ar putea aduce importante servicii în unificarea și sporirea echipamentului agricol, în asigurarea cadrelor de mecanizatori etc. Ținînd seama, pe de o parte, de investițiile mari pe care le presupune procurarea mașinilor și a tractoarelor agricole, iar pe de altă parte de veniturile reduse ale producătorilor agricoli, țările în curs de dezvoltare ar putea lua în considerare ca, prin cooperare cu alte țări, să creeze o serie de *centre sau stațiuni de mecanizare, proprietatea statului*, care să permită tărănimii să închirieze la prețuri stimulative echipamentul de mecanizare necesar.

13 Chimizarea agriculturii se înscrie printre factorii cei mai importanți ai creșterii producției alimentare în țările în curs de dezvoltare. Viitorul acestei producții pare amenințat în prezent de insuficiența îngrășămintelor, resimțită mai ales în țările care importă asemenea produse. Pe de altă parte, prețurile actuale ridicate plasează de multe ori îngrășămintele în zona inaccesibilității, fapt care agravează și mai mult perspectivele producției alimentare în amintitele țări.

Se estimează că necesarul de îngrășăminte al țărilor în curs de dezvoltare va crește pînă în 1980-81 cu 11% în medie anual, ceea ce înseamnă o dublare a lui — de la 10 milioane tone în 1972-73 la 22,6 mil. tone în 1980-81. În aceeași perioadă capacitățile naționale vor asigura creșterea producției respective de la 4,8 mil. tone la 10,4 mil. tone. Se prevede deci o creștere a deficitului de la 5,2 mil. tone la 12,2 mil. tone. Or, studiile de prognoză prevăd că țările dezvoltate, deși își vor spori capacitățile de producție, nu-și vor putea asigura integral la nivelul anilor 1980-81 nici nevoile proprii. Pe fondul acestei situații, apare de urgență maximă necesitatea stabilirii unei strategii a producției de îngrășăminte, care să ducă la crearea de noi capacități de producție în țările în curs de dezvoltare cu ma-

terii prime abundente sau în general cu condiții care permit o producție eficientă pe plan local. În acest scop, este necesară sporirea surselor externe de investiții.

O formă de cooperare în domeniul producției de îngrășăminte o poate constitui crearea de întreprinderi comune, pe bază de aporturi în materie de investiții, materii prime, competențe tehnice, gestiune și asigurarea debușurilor. La finanțarea acestor întreprinderi pot participa de exemplu asemenea instituții ca BIRD, SFI sau băncile regionale de dezvoltare. Reunirea partenerilor în cadrul unei asemenea întreprinderi poate îmbrăca diverse forme ca: întreprindere mixtă, conlucrare pe bază de contract pe termen lung, investiții paralele etc.

Comunitatea internațională poate facilita crearea acestor întreprinderi, atât prin sistemul de instituții bancare specializate, cât și prin intermediul unor țări care dispun de condiții favorabile. Astfel, de pildă, cantitățile importante de gaz natural care actualmente se pierd în procesul exploatarei constituie o imensă resursă care, valorificată prin chimizare, ar permite să se producă o cantitate de îngrășăminte azotoase de 5 ori mai mare decât consumul proiectat pentru anul 1980-81 în țările în curs de dezvoltare. Nu trebuie alte argumente deosebite pentru a demonstra că mobilizarea acestei resurse ar putea contribui în mod substanțial la soluționarea problemei alimentare în țările în curs de dezvoltare.

14 Dezvoltarea irigațiilor și a altor lucrări de îmbunătățiri funciare capătă o semnificație majoră în numeroase țări în curs de dezvoltare în lupta lor pentru dezvoltarea resurselor de sol și apă. Țările amintite dispun în prezent de circa 93 mil. ha amenajate pentru irigații, din care aproape jumătate (46 mil. ha) funcționează cu un randament de numai 50% din cauză de gestiune necorespunzătoare sau din lipsa personalului calificat de specialitate. Reinnoirea și ameliorarea sistemelor de irigații pe aceste suprafețe reprezintă un prim domeniu de urgență în care cooperarea internațională poate aduce o contribuție esențială sub diverse forme. Se estimează că acest obiectiv solicită nu mai puțin de 21 miliarde dolari SUA. Este necesară, de asemenea, crearea de noi sisteme de irigații prin folosirea apelor subterane sau a celor de suprafață, pe o întindere de 23 mil. ha, în valoare de 38 miliarde de dolari.

În soluționarea acestor probleme, cooperarea internațională își poate aduce contribuția în diferitele faze ale lucrărilor sub forme ca: acordarea de credite; asistență tehnică pentru studii și proiectare; execuția proiectelor; exploatarea sistemelor; pregătirea de specialiști etc. Și în acest caz, crearea de întreprinderi comune sau angajarea părților interesate pe bază de contract se dovedesc eficiente în rețeaua cooperării internaționale.

15 Producția de semințe selecționate, material săditor și reproducători de rasă, asistența fito-sanitară și veterinară pot constitui fiecare obiectul unor importante programe ale cooperării internaționale. Și în aceste domenii, poate fi folosită o gamă largă de forme și acțiuni de cooperare, de la simpla livrare de diferite utilaje și echipamente pe credit, urmate de proiecte și asistență tehnico-științifică, până la crearea de obiective comune sub formă de institute, întreprinderi, laboratoare, stațiuni experimentale etc.

16 Este cunoscută situația precară în care se află țările în curs de dezvoltare în domeniul formării cadrelor de specialiști, inclusiv pentru agricultură. De aceea, în completarea și multiplicarea eforturilor interne, cooperarea internațională poate juca un rol considerabil. Până în prezent această cooperare îmbracă forme ca: pregătirea unor cadre cu studii superioare în străinătate, cursuri de perfecționare și de reciclare organizate tot în străinătate; prezența în țările în curs de dezvoltare a unor specialiști din învățământ din alte țări etc. În general însă, fără a se renunța la formele actuale de cooperare, se impune ca centrul de greutate al acestor acțiuni să se mute în țările în care cadrele respective urmează să-și desfășoare activitatea practică. În plus, este necesar să se țină seamă de nevoia multiplicării și diversificării întregii activități de formare profesională, astfel încât ea să cuprindă toate verigile procesului formativ.

Pe această linie, cooperarea internațională ar putea avea ca obiect fie crearea unor centre de învățământ agricol superior, în țările în curs de dezvoltare, fie organizarea mai ales pe lângă marile unități agricole productive a unor școli profesionale pentru pregătirea unor cadre medii de specialitate. Partenerii externi ar putea contribui cu experiență organizatorică și cadre de specialitate, cu bază tehnică, planuri și programe de învățământ necesare procesului de învățământ etc. Aceste școli cu caracter permanent urmează să elibereze certificate de studii

medii agricole în specialitățile corespunzătoare nevoilor locale. În afară de facultăți și școli, cooperarea internațională poate avea în vedere, de asemenea, organizarea pe plan local a unor cursuri profesionale pe durate mai scurte pentru îmbogățirea și îmbogățirea cunoștințelor profesorilor din școlile agricole și ale altor cadre de specialitate, chemate să difuzeze în producție tehnologiile agricole avansate.

III

17 România, angajată într-un mare efort de edificare a unei economii avansate, moderne și de creare, în acest cadru, a unei agriculturi eficiente și de înaltă productivitate, înțelege să sprijine activ, corespunzător experienței și posibilităților sale în creștere continuă, eforturile susținute ale popoarelor din țările în curs de dezvoltare, orientate spre dezvoltarea și modernizarea activităților agricole. Considerentele expuse mai sus în legătură cu promovarea unor noi forme și acțiuni de cooperare internațională în acest domeniu reprezintă, în convingerea noastră, nu numai o încercare de a schița elemente de strategie pentru punerea în valoare a potențialului agricol din țările în curs de dezvoltare, ci, totodată, și un mănunchi de posibilități de cooperare a României cu aceste țări.

Țara noastră se află angajată mai demult, într-o serie de astfel de acțiuni de cooperare.

Spre exemplu, în domeniul pregătirii cadrelor România asigură în universitățile și institutele sale de învățământ tehnic și economic superior pregătirea anuală a sute de tineri din țări în curs de dezvoltare, mulți dintre ei fiind bursieri ai statului nostru. De asemenea, numeroase cadre didactice și specialiști cu pregătire superioară desfășoară diverse activități în țările în curs de dezvoltare. În afară de acestea, țara noastră participă la crearea unor institute agro-veterinare și de geniu rural cu mai multe facultăți fiecare.

Irigațiile sînt un alt domeniu mai important al cooperării României cu țările în curs de dezvoltare. Un acord de cooperare cu Siria prevede amenajarea pentru irigații a unui perimetru care în final va cuprinde 127 000 ha. În cadrul unui credit acordat pentru un complex de lucrări specializate români vor lucra atât în faza de proiect cât și în cea de execuție. În Iran, un acord de cooperare prevede amenajarea pentru irigații și desecări a 10 000 ha, în care scop a fost creată o întreprindere specială mixtă. Un alt acord prevede crearea unui complex hidrotehnic și hidroameliorativ. Se va amenaja pentru irigații și desecări o suprafață de 20 000 ha, construindu-se totodată și un baraj pentru 300 milioane m.c. de apă. Investiția se recuperează în termen de 8 ani. Costul asistenței tehnice se ridică doar la 25 dolari pe hectar. Pe baza acestui proiect sînt readuse în circuitul agricol cele 20 000 hectare pe care se aflau 80 de sate, părăsite din lipsă de apă. Zona va căpăta o dezvoltare agro-industrială. Se vor cultiva mai ales grâu, porumb, bumbac, masă furajeră etc., ceea ce va atinge după sine o reimplantare a unei bune părți din populația care părăsise aceste terenuri. La avantajele economice se adaugă, în mod evident, și o serie de avantaje cu caracter social, mai ales pe linia ocupării forței de muncă, a creșterii veniturilor etc.

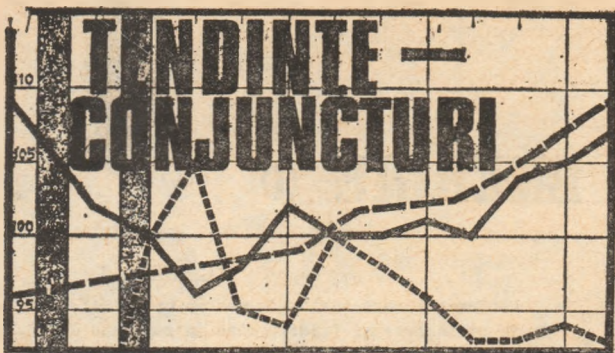
18 Pentru rezolvarea mai grabnică a problemelor legate de lichidarea gravelor decalaje care persistă în lumea contemporană, inclusiv în domeniul agriculturii și al alimentației, este nevoie de participarea activă a tuturor statelor, într-un spirit de dreptate și echitate, cu respectarea riguroasă a intereselor fiecărui stat, ale fiecărei națiuni, creîndu-se condiții ca fiecare popor să poată beneficia neîngrădit de cuceririle științei și tehnicii, ale civilizației moderne. Va trebui de asemenea să crească rolul Organizației Națiunilor Unite, al altor organisme economice internaționale, în soluționarea acestor probleme. Aplicarea unor asemenea principii, pe care țara noastră le promovează cu consecvență pe plan internațional, este de natură să accelereze valorificarea potențialului agricol al țărilor în curs de dezvoltare, să concretizeze conținutul noii ordini economice internaționale în această sferă de activitate.

prof. dr. N. Belli

1) Nations Unies, Conférence Mondiale de l'Alimentation, Rome, Novembre 1974. Le Probleme Alimentaire Mondial... E'CONF. 65/4, pag. 1.

2) Programul Partidului Comunist Român, Editura politică, 1975, pag. 179.

3) Programul Partidului Comunist Român, pag. 183.

Țările O.C.D.E. în semestrul II

PRODUSUL național brut al statelor din O.C.D.E. (organizație care grupează principalele țări capitaliste dezvoltate) va fi probabil cu 2% mai scăzut în acest an decât în anul precedent, iar comerțul lor internațional se va reduce cu 10%, indică un raport al Secretariatului O.C.D.E. discutat la recenta reuniune de la Paris a Comitetului de politică economică al organizației. Din discuții a reieșit că recesiunea a trecut de punctul său maxim, rămânând totuși încă neclar ce efect va avea acest fapt asupra inflației.

Potrivit declarației făcute la reuniune de Paul Macaroy, membru al Consiliului consilierilor economici al președintelui Ford, în S.U.A. ar urma să se realizeze în semestrul II a.c. o creștere a P.N.B. de 6% ca rată anuală (Internațional Herald Tribune 17 iunie). O accelerare a înviorării, paralel cu o sporire a cererii de importuri se așteaptă și în Japonia, ca urmare a deciziei guvernului de a aloca 180 miliarde de yen (6 miliarde de dolari) pentru investiții în economie.

Proгноza O.C.D.E. indică o anumită încetinire a infla-

ției, creșterea așteptată a prețurilor în 1975 pe ansamblul zonei fiind de 9%, față de 14,5% în 1974. R.F.G. ar urma să continue să înregistreze cea mai scăzută rată a inflației dintre țările O.C.D.E., iar Anglia — rata cea mai ridicată.

Cam în același timp (The Economist, 14 iunie) au fost date publicității previziunile Institutului de cercetări economice și sociale din Anglia, relative la țările O.C.D.E. Potrivit acestor previziuni, P.I.B. al țărilor O.C.D.E. în termeni reali ar urma să fie în 1975 cel puțin cu 1,5% sub nivelul celui din 1974, dar va crește apoi cu circa 6% în 1976, în continuarea fazei de avânt care pare să se contureze în prezent. Potrivit aceleiași surse, volumul comerțului mondial ar urma să scadă pe ansamblul anului în curs cu 6-7%, pentru ca să revină în 1976 la nivelul din 1974. Balanțele comerciale ale celor mai mari șapte țări din O.C.D.E. au înregistrat în primul trimestru a.c. un excident, „cu totul neașteptat”, spune „The Economist”, de 2,7 miliarde D.S.T., față de un deficit de 8,6 miliarde D.S.T. în trimestrul II 1974 și de 1,9 miliarde în ultimul trimestru al anului trecut.

siunea și apoi declinul amintit, prețurile produselor industriale au crescut continuu (cu 20% numai în 1974). Din acest motiv, circa o cincime din îmbunătățirea raportului de schimb al țărilor exportatoare de produse de bază realizată în perioada de boom 1972-1973 a fost deja anihilată.

După cum rezultă din grafic, exportatorii a cinci din cele opt mărfuri analizate, înregistrează un raport de schimb defavorabil față de cel din anii '60.

Monedă comună a unor țări arabe

CU OCAZIA reuniunii din Abu Dhabi a guvernatorilor băncilor centrale din Kuweit, Qatar, Bahrein și Emiratele Arabe Unite, aceștia au căzut de acord în principiu asupra creării unei monede comune a țărilor arabe din zona Golfului, la care ar putea adera ulterior Arabia Saudită și Oman, cu ocazia unei noi reuniuni prevăzute pentru luna octombrie în Kuweit.

Noua monedă ar urma să nu fie legată de lira sterlină sau dolar, ci de un „coș” de monede (fie cel utilizat în cazul drepturilor speciale de tragere, fie un „coș” propriu, ca în cazul Kuweitului) și poate și de prețul petrolului brut.

Perspectivile cererii de oțel pe piața occidentală

CERCURILE de afaceri vest-europene care operează în domeniul oțelului nu scontează pe o creștere vizibilă a cererii în acest an. În 11 țări vest-europene, vânzările de oțel au scăzut cu 20%-40% în primele patru luni ale anului în comparație cu aceeași perioadă a anului 1974.

Opiniile diferă în legătură cu data când va interveni o schimbare în privința cererii de oțel în diferite țări. Cercurile de afaceri vest-germane afirmă că punctul critic a trecut, în timp ce în industria siderurgică britanică se așteaptă ca nivelul redus al cererii să se mențină până la sfârșitul anului 1975. Industriile siderurgice din S.U.A. și Canada contează pe o schimbare a situației la începutul anului 1976.

Schimburi comerciale

Piața Comună — S.U.A.

BALANȚA schimburilor comerciale dintre S.U.A. și C.E.E. înclină tot mai mult în favoarea celor dintii. Potrivit ultimelor statistici publicate la Washington de către Departamentul comerțului, excedentul comercial al S.U.A. în schimburile cu C.E.E. a

sporit substanțial în primul trimestru al acestui an față de perioada corespunzătoare din 1974 (1759 milioane dolari, față de 1035 milioane pe primele trei luni ale anului trecut). Exporturile americane în țările Pieței Comune au totalizat 6422 milioane dolari, în timp ce importurile au atins 4663 milioane dolari.

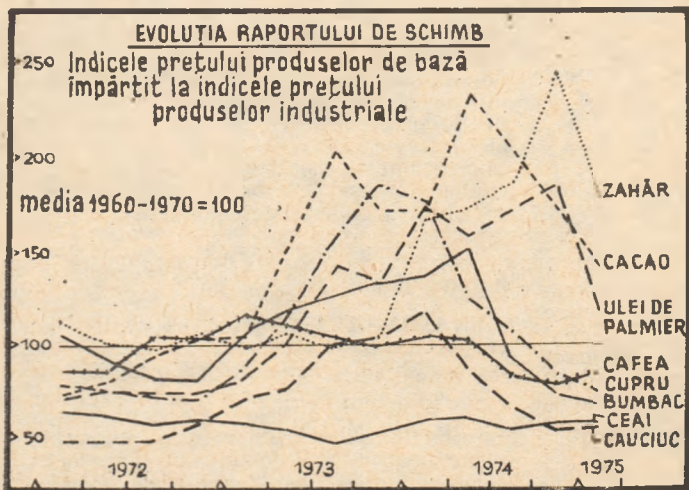
Economia Olandei în 1975.

ASPECTUL economiei olandeze de până acum este determinat în mare parte de încetinirea conjuncturală din restul lumii occidentale, rezultată din ultimul raport al Biroului central de planificare de la Haga. Deși ca urmare a influenței măsurilor de stimulare adoptate la nivel național și a înviorării așteptate a economiei unor țări partenere comerciale, spre sfârșitul acestui an ritmul creșterii economice se va accelera iar numărul șomerilor va începe să scadă, pe ansamblul anului creșterea scontată a P.N.B. nu va depăși 1% (față de 2% în 1974 și 4,5% în 1973), în vreme ce numărul șomerilor va fi de circa 185 000 (față de 143 000 în 1974 și 117 000 în 1973). Balanța de plăți curente își va majora anul acesta excedentul la 5 miliarde de guldeni (2,5% din venitul național), ca urmare a îmbunătățirii raportului de schimb, datorită scăderii prețurilor la materiile prime importate și unei creșteri a prețurilor la exportul de gaze naturale. În felul acesta, deteriorarea puternică a raportului de schimb înregistrată anul trecut va fi practic anihilată în acest an.

O nouă mare exportatoare de soia — Brazilia

CONTINUTUL bogat în proteine (ajungând la 30%, față de numai 10% în cazul porumbului) face ca soia să fie un furaj tot mai utilizat în zootehnia modernă și în consecință foarte cerut pe piața mondială. Principala exportatoare mondială este acum S.U.A., dar un nou mare producător și-a făcut apariția pe piața mondială — Brazilia. Dacă cu zece ani în urmă ea nici nu producea soia, anul acesta recolta sa a fost de cel puțin 9 milioane de tone (față de 35 milioane tone în S.U.A.), Brazilia putând acoperi astfel 15% din cererea de pe piața mondială, în special din partea Japoniei și a Europei occidentale.

În intenția de a-și spori ponderea în exportul mondial de soia, guvernul brazilian garantează fermierilor un preț minim de rînzare, căutînd în același timp să încheie acorduri de livrare pe termen lung cu guvernele țărilor consumatoare.

Tendințe descendente pe piața produselor de bază

DACĂ la 1 mai 1974 prețurile mondiale ale produselor de bază în dolari, măsurate prin indicele The Economist

(1970=100) atingeau nivelul record de 264, șase luni mai târziu ele coboriseră la 240, iar în prezent se situează la circa 200 (vezi graficul) previziunile indicînd o scădere lentă în continuare. În timp ce prețurile produselor de bază au înregistrat ascen-

CREȘTEREA ECONOMICĂ ȘI TENDINȚELE CONSUMULUI DE ENERGIE (I)

U NA dintre problemele de dimensiuni mondiale, suscitată de criza petrolului, poate fi exprimată sub forma întrebării cât de reală este perspectiva unei penurii crescînde de energie în lume, cu tot cortegiul inevitabil de consecințe asupra ritmului creșterii economice, asupra condițiilor de viață ale populației. Dilema: încetinirea — sau chiar înghețarea — creșterii economice ori epuizarea într-un interval de timp nu prea îndelungat a resurselor de energie disponibile pe glob a fost formulată nu o dată în anii recentți și a determinat efectuarea a numeroase studii fie cu caracter preponderent tehnic în domeniul energetic, fie cu caracter de prognoză economică. O seamă de concluzii la care s-a ajuns pînă în prezent au o tentă relativ optimistă, afirmînd că omenirea nu este pusă în fața alternativei „stagnare economică sau epuizare energetică”, ci în fața necesității de a-și mobiliza capacitatea creatoare și spiritul de economie pentru a realiza o nouă structură a consumului de energie și o mai mare eficiență în gospodărirea energiei pe glob, care să asigure continuitatea mersului înainte al societății.

Căile reducerii dependenței

IN ACEST cadru se înscrie un studiu recent elaborat sub egida Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa (C.E.E./O.N.U.) și dezbătut la cea de-a XXX-a sesiune a Comisiei (Geneva, 15—23 aprilie). La sfîrșitul amplei analize pe care o efectuează, autorii studiului conchid că „ritmul creșterii economice nu trebuie să depindă neapărat de o sporire echivalentă a consumului de energie. Adoptarea unor măsuri de economisire a energiei și de ridicare a productivității sale prin structurarea consumului... poate contribui la reducerea necesarului de energie pentru asigurarea creșterii economice” (pag. 94).

Această opinie este fundamentată înainte de toate pe faptul că — după cum se demonstrează cu datele statistice citate în studiu —, creșterea economică devine mai puțin tributară energiei pe măsură ce țara respectivă înaintează pe calea dezvoltării economiei sale. Se apreciază că, în prezent, în țările cu cel mai ridicat nivel de industrializare din cadrul C.E.E./O.N.U., raportul dintre ritmul creșterii economice și cel al majorării consumului de energie este de circa 1. Problema fundamentală, se arată în studiu, este de a determina în ce măsură acest raport poate fi îmbunătățit, respectiv cum poate fi redus coeficientul consumului de energie pe un procent de creștere a P.N.B. Principalele căi care conduc spre acest rezultat sînt:

a) deplasarea treptată a cererii de la produsele care înglobează multă energie sau care comportă un consum specific de energie comparativ ridicat, către bunuri care „absorb” mai puțină energie. Se apreciază că o asemenea deplasare se poate efectua printr-o politică diferențiată a prețurilor, care — dacă este eşalonată în timp — nu prejudiciază creșterea economică;

b) accelerarea transformărilor tehnice, permițînd economisirea energiei în indus-

trie sau în funcționarea bunurilor de consum de lungă durată, perfecționare:

c) substituirea de forță de muncă utilajelor mari consumatoare de energie, acolo unde există mină de lucru disponibilă și unde majorarea costului energiei justifică acest lucru.

Pe de altă parte, se cere examinată evoluția indicatorului „productivitatea energiei”. În domeniul industriei, de pildă, el este definit a fi „ceea ce utilizează unei unități de energie permite să se producă”, eficiența economică a îmbunătățirii acestui indicator fiind similară cu cea rezultată din ridicarea productivității muncii. Or, problema respectivă a constituit pînă în prezent obiectul unor preocupări mai mult sau mai puțin constante doar în ramurile în care costul energiei reprezintă un element important al prețului de cost al producției sau al serviciilor furnizate. Creșterea costului energiei — relevă autorii studiului — ar putea să transforme eficienta productivității sale într-o problemă crucială și să justifice intensificarea cercetării în acest domeniu, precum și elaborarea unor programe de gospodărire a energiei în cadrul întreprinderilor. Principalii candidați pentru asemenea programe ar fi metalurgia de bază, comerțul, transporturile și activitatea de depozitare, precum și sectorul energiei însăși. Se constată de pe acum că scumpirea energiei accentuează interesul pentru căile și metodele de ridicare a productivității în utilizarea sa, determinînd totodată o lărgire a cîmpului investigațiilor, o stimulare a progresului tehnic în acest domeniu.

Pe ansamblul Pieței comune vest-europene productivitatea energiei a sporit în industrie cu 19% în perioada 1960—1971, iar în S.U.A. consumul de energie pe unitatea de produs s-a redus — în medie anuală — cu 1,6% în perioada 1954—1967. Productivitatea generală a energiei în industrie a crescut în majoritatea țărilor din zona C.E.E./O.N.U., dar într-un ritm sensibil diferențiat — menționează autorii studiului. În plus, evoluția n-a fost continuă și poate fi corelată cu ciclul economic în țările cu economie de piață. Se apreciază, însă, că în perspectivă ritmul de creștere a productivității energiei se va accelera.

Pierderi...

PRINTRE ramurile industriale sau sectoarele de activitate mari consumatoare de energie, studiu evidențiază în primul rînd însăși producția de energie, produs a cărui obținere necesită în majoritatea țărilor din zonă cel mai mare consum comparativ de energie. Ca atare, fiecărei unități de energie economisite de un consumator final îi corespunde o economie sporită de energie pe planul economiei naționale. De aceea, autorii studiului se pronunță pentru o politică la nivel guvernamental care să influențeze cererea finală de energie, în sensul reducerii acesteia tocmai în sectoarele care oferă un potențial substanțial de economii.

Dimensiunile posibilităților de economisire a energiei prin reducerea pierderilor înregistrate pe parcursul producție-consum rezultă, sinoptic, din graficul nr. 1.

Tabelul nr. 2

Rendamente caracteristice pentru operațiile de prelucrare și transformare în regiunea C.E.E./O.N.U.

Procedeele	Rendamentul (în %)		
	actual	practic posibil în pre- gul ani- lor '90	maxim posibil în pre- gul ani- lor '90
Prepararea cărbunelui	90	90	92
Transformarea cărbunelui în cocs și gaz de cocserie, în aglomerat de hullă, în brichete sau cocs de lignit	90	90	92
Transformarea cărbunelui în gaz și lichide sintetice	60-70	60-70	65-7
Refinarea țiteiului	88-94	90	94
Prelucrarea șisturilor bituminose	85	97	99
Prelucrarea gazului naturii	96-97	97	97
Transformarea energiei primare în electricitate			
- în centralele clasice, folosind combustibili fosili	30-35	38	50-6
- în centralele atomice (fără reactoare nucleare)	32	36	45-5
Transformarea formelor primare de energie în electricitate și căldură	70-80	70-80	70-8
Îmbogățirea minereului de uraniu	60	70-80	70-8
Medii ponderată pentru regiunea C.E.E./O.N.U.	78	70	76

Sursa: C.E.E./O.N.U., Doc. E/RCW/883, pag. 38.

Aici, pe exemplul țărilor Europei occidentale este urmărit fluxul total de energie din anul 1972, care înglobează toți purtătorii de energie (din producția internă și din import) și repartitia lor pe principalele sectoare de consum. În partea dreaptă, graficul sintetizează pierderile de energie, care reprezintă două treimi din energia emisă, în ansamblu. Pe sectoarele destinate cele mai mari pierderi apar în transporturi (aproape patru cincimi din cantitatea de energie furnizată) ridicîndu-se la aproape trei cincimi în domeniul utilizărilor casnice (inclusiv alți consumatori), iar în industrie la aproximativ lot atîta. Unele diferențieri existente pe țări sau regiuni ale continentului european se explică, în esență, prin deosebirile de structură a balanței lor energetice.

și recuperări...

EXAMINAREA situației existente pe etapele fluxului de energie, a căilor de economisire a energiei, a posibilităților de sporire a randamentelor energetice²⁾, relevă că reducerea utilizării energiei în etapa cererii finale pentru aceasta din urmă poate determina economii substanțiale în celelalte verigi ale fluxului de energie. Or, cererea finală poate fi influențată de politica prețurilor, de anumite reglementări, de modificarea tehnicilor folosite etc. Soluțiile preconizate pentru ridicarea randamentelor energetice trebuie însă corelate — înainte de a fi adoptate — cu analiza costului aplicării lor, adică a eficienței lor economice comparative.

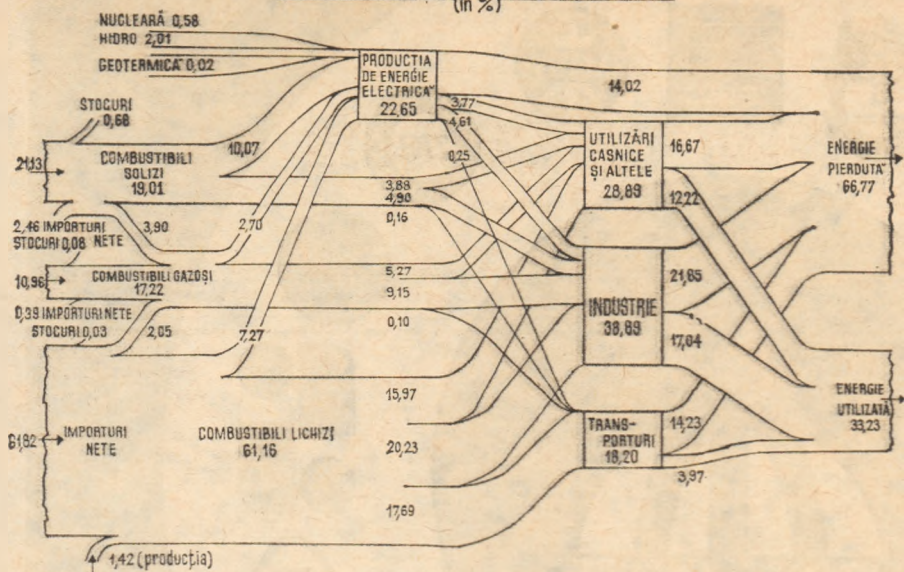
În etapa inițială — cea a extracției energiei — rata de recuperare variază de la

Tabelul nr. 1

Forme de energie primară, nere- înnoibilă	Rata de recuperare (în %)		
	actual	practic posibil în pre- gul ani- lor '90	maxim posibil în pre- gul ani- lor '90
Petrol	35	45	60
Cărbune (exploatare modernă)	60-80	62-82	65-85
Gaze naturale	60-80	80	85-90
Medii ponderată (inclusiv energie hidroelectrică)	46	59	71

Sursa: C.E.E./O.N.U., Doc. E/RCW/883, pag. 33.

FLUXUL DE ENERGIE ÎN EUROPA OCCIDENTALĂ - 1972
(în %)

Graficul nr. 1

un purtător de energie la altul, fără ca factorii geologici și tehnica utilizată în prezent sau în perspectiva apropiată să permită atingerea plafonului de 100%. În cazul cărbunelui, în majoritatea țărilor producătoare din zona C.E.E./O.N.U. rata medie de recuperare este de 80—90% în exploatarea la zi, de 60—80% în miniera subterană cu proces tehnologic modern și doar de 35% în cele exploatare după metode tradiționale.

Se apreciază că randamentul mediu maxim ce poate fi obținut (în teorie și în practică) până în pragul ultimului deceniu al secolului nu va depăși decât cu puțin randamentul actual, ținându-se seama de nivelul relativ înalt al acestuia din urmă, de existența unor zăcăminte bogate, neexploatate încă, de faptul că deschiderea de noi exploatarea la zi este limitată, iar extinderea mecanizării și automatizării în subteran este posibilă numai în anumite condiții geologice favorabile. După estimarea experților randamentul la extracția hulei ar putea spori în țările zonei C.E.E./O.N.U. cu circa 2%.

În ceea ce privește petrolul, randamentul mediu al extracției sale este mult mai scăzut, respectiv de circa 35% (ajungând la 40% pentru extracția submarină). Prin extinderea metodei secundare de extracție (injectarea de apă în zăcămint, fracturarea hidrolică ș.a.) rata de recuperare s-ar majora la 40% (respectiv la 50% în cazul extracției submarine), iar utilizarea așa-ziselor tehnici terțiare (de pildă, combustia țiteiului în zăcămint) ar putea să mai „salte” randamentul cu 5—10%, uneori chiar mai mult.

O frână în această direcție o constituie costul ridicat al aplicării metodelor secundare și terțiare, încât în unele cazuri apare economic mai avantajos să se dea în exploatare zăcăminte noi de țitei ori să se treacă la valorificarea sisturilor bituminoase și a nisipurilor asfaltice. Ca urmare, se apreciază că în pragul anilor '90 randamentul global de recuperare nu va depăși 45% (fiind ceva mai ridicat în U.R.S.S.).

Rata medie de recuperare a zăcămintelor de gaze naturale din zona C.E.E. se situează în prezent la 60—80%, existând posibilități ca aceasta să fie mărită la 85—95% în următoarele două decenii.

Potențialul hidroelectric este încă relativ puțin exploatat — în proporție de 25% (la sfârșitul anului 1971) pe întreaga Europă. Majorarea acestei rate la 30% ar furniza o cantitate de energie corespunzătoare cu 35—40 milioane de tone echivalent cărbune; chiar dacă este vorba de o cifră puțin semnificativă pe ansamblul zonei, se estimează că creșterea va privi îndeosebi țările în care contribuția energiei hidroelectrice la satisfacerea nevoilor globale de energie a fost pînă în prezent redusă. În fine, în cazul uraniului randamentul de recuperare a minereului (U₃O₈) este ridicat — 95% în S.U.A. —, ceea ce nu lasă decât o foarte redusă marjă de ameliorare.

În concluzie, autorii studiului consideră drept plauzibilă sporirea randamentului mediu de extracție al resurselor de energie de la circa 46% în prezent (atît în Europa cit și în America de Nord) la circa 59%, respectiv cu mai mult de un sfert; aceasta ar permite să se obțină — în cursul ultimului deceniu al secolului nostru — o cantitate suplimentară de energie, echivalentă cu consumul zonei C.E.E./O.N.U. la nivelul anului 1971 pe 65 de ani la cărbune, pe 7 ani la petrol și pe 9 ani la gaze naturale. Perspectivele creșterii ratei de recuperare din zăcămint a celor trei purtători fosili de energie sînt redată în tabelul nr. 1.

Declinul randamentului de transformare

ÎNAINTE de a ajunge la consumator energia trece — în proporție de 90% — prin faza „prelucrării”, de la cea mai simplă cum este epurarea cărbunelui de steril și separarea lui pe calități, trecînd prin rafinarea țiteiului și ajungînd la transformarea energiei primare în forme secundare (cocs, electricitate, abur, gaz natural lichid etc.). Aproximativ 30% din energia primară se transformă astfel.

După cum se poate urmări în tabelul nr. 2, randamentul de transformare este foarte diferențiat pe diverse procedee, oscilînd între circa 32% în cazul centralelor atomo-electrice și 96—97% în lichefierea gazelor naturale. După cum se subliniază în studiul citat randamentul mediu este scăzut, respectiv de 40—45%, dar nu tre-

buie omis că procedeele cu randament redus de transformare oferă alte avantaje pentru anumite utilizări. Corelînd randamentele diferitelor stadii succesive de prelucrare și transformare, legate între ele, rezultă în final o cifră medie de circa 78%, ceea ce înseamnă că 22% din energia disponibilă în pragul fazei de prelucrare și transformare este absorbită pentru a pregăti materia primă energetică în raport cu cerințele consumului.

Tabelul nr. 2 ilustrează un lucru aparent paradoxal și anume că — în ciuda perfecționării continue a tehnicilor de prelucrare și transformare a energiei — se așteaptă o scădere a randamentului global, îndeosebi sub efectul majorării în perspectivă a ponderii electricității în balanța energetică (concomitent cu creșterea ponderii centralelor atomice în producția de energie electrică). Autorii studiului atrag atenția că, dacă în următorul deceniu și jumătate nu se vor depune eforturi considerabile pentru îmbunătățirea randamentului de transformare, extinderea utilizării energiei electrice pe seama unor forme primare de energie va determina, ea singură, scăderea randamentului global de la 78% la 68% în pragul ultimului deceniu al secolului³⁾. Această tendință se va menține în regiunea C.E.E./O.N.U. pînă cînd reactoarele bazate pe neutroni rapizi și pe fuziunea atomilor, care folosesc într-un grad mult mai înalt energia nucleară, vor căpăta, treptat, un rol predominant în producția de energie electrică. Același rol l-ar putea avea aplicarea industrială a altor mijloace tehnice noi de producere a energiei electrice, cum sînt: generatoarele magneto-hidrodinamice, turbinele cu gaze ș.a., care ar permite — într-o perspectivă mai îndepărtată — ridicarea randamentului de conversiune în acest domeniu de la 35% la 50% și chiar 60%.

Printre măsurile imediat aplicabile pe scară largă, se menționează producerea combinată (în centralele clasice și cele nucleare) de electricitate și energie termică. Prin folosirea căldurii reziduale — care actualmente se pierde — pentru termoficarea cartierelor de locuit, a instituțiilor etc., pentru nevoile unor tehnologii în industria chimică (de pildă gazeificarea cărbunelui), randamentul global ar putea urca la 70%, față de 40% cit este în prezent în centralele moderne care nu dispun de instalații de utilizare a căldurii. Se prevede că această utilizare combinată a energiei primare se va extinde într-un ritm mai rapid în viitor într-un mare număr de țări din zona C.E.E./O.N.U.

N POPOV

¹⁾ Mesures qui ont été prises ou qui pourraient être prises dans la région de la C.E.E. pour économiser davantage l'énergie et rendre plus efficaces son extraction, sa conversion, son transport et son utilisation, E/ECE/883.

²⁾ Această expresie se referă la gradul (rata) de recuperare — în procesul extracției — a rezervelor existente într-un zăcămint; la raportul dintre cantitatea de energie supusă prelucrării și cea rezultată, în procesul de conversiune a unei forme de energie în alta; la diferența dintre cantitatea de energie lansată în transport și distribuție și cea primită efectiv de destinatarul-consumator.

³⁾ Se estimează că, în 1970, uzinele electrice — clasice și nucleare — din regiunea C.E.E./O.N.U. au consumat 23% din energia primară de care au dispus. Pentru anul 1985 se prevede un consum de 30%, iar către anul 2000 proporția energiei primare transformate în electricitate va atinge, probabil, 45—50%.

OMNIA

BRATISLAVA

APARATE ȘI ECHIPAMENTE MENAJERE

- Frigidere cu compresor
- Mașini de spălat
- Mașini de spălat veselă
- Robinetărie pentru apartamente
- Căzi emailate
- Aparat pentru încălzit

- Mașini de tricatat și de cusut
- Radio-receptoare
- Televizoare
- Magnetofone-dictafone
- Lanterne de buzunar și corpuri de iluminat
- Articole de camping

APARATE PENTRU MANIPULARE ȘI RIDICARE, RULMENȚI ȘI LAGĂRE NETEDE.

OMNIA, 899 32 Bratislava
 Dunajská 4
 R.S. Cehoslovacă
 Telex : 92226, 92527

PUBLICOM

PIATA MONETARA INTERNATIONALA

Cursuri

Cursul Curs la 23 VI 27 VI cen- 28 XII 1975 1975 tral 1973	Abateră in % a cursului valute- lor in ziua de 27 VI 1975 față de: Cursul nivelului din central 28 XII 1973		Abateră in % a cursului dolarului față de diversele valute in perioada 28 XII 1971 -27 VI 1974				
	Marca vest-germană	2,66904	2,6990	2,3420	2,3475	+13,69	+14,97
Francul elvețian	3,2855	3,2500	2,4950	2,4988	+35,48	+30,06	-23,11
Francul francez	4,60414	4,7025	3,9960	4,0270	+14,33	+16,76	-14,36
Yenul japonez	308,0	280,2	296,50	296,0	+ 4,05	- 3,34	+ 5,64
Florinul olandez	2,78117	2,8260	2,4180	2,4300	+15,02	+10,29	-14,01
Francul belgian	40,334	41,10	34,99	35,07	+15,01	+17,19	-14,67
Lira italiană	523,50	607,0	626,60	628,50	-10,70	- 3,34	+ 3,54
Lira sterlină ²⁾	2,8932	2,3250	2,2710	2,2340	-22,83	- 3,91	+ 4,07
Prețul aurului la Londra ³⁾	103,87	162,50	164,25				

1) + revalorizare (apreciere de fapt); - devalorizare (depreciere de fapt);
2) dolari pentru 1 liră sterlină; 3) prețul aurului în dolari/uncie, prețul fizic.

MENTINEREA tendinței de scădere a cursului lirei sterline față de majoritatea valutele occidentale precum și o ușoară întărire a cursului dolarului au constituit trăsătura principală a evoluției situației pe piețele valutare internaționale în săptămâna 23-27 iunie a.c.

În perioada analizată **lira sterlină** a continuat să fie supusă unor puternice atacuri speculative „à la baisse”, nivelul său de depreciere față de principalele valute occidentale, în raport cu paritățile stabilite în decembrie 1971, situându-se la finele săptămânii la circa 27,3%. Efectele favorabile asupra cursului lirei sterline ale anunțării reducerii deficitului comercial al Angliei la numai 16 milioane lire în luna mai a.c. a fost de scurtă durată, întrucât acest lucru nu reflectă o îmbunătățire a competitivității produselor engleze pe piețele externe, ci doar faptul că importurile engleze au fost reduse datorită recesiunii pe care o traversează economia.

Deprecierea lirei sterline pe piețele valutare este consecința atât a dificultăților economice și sociale cu care este confruntată Anglia, cât și a incertitudinilor în legătură cu posibilitatea ca guvernul englez să ia unele măsuri care să asigure reinvierea economiei și

reducerea ratei inflației care în prezent depășește 25% — cel mai ridicat nivel din țările capitaliste dezvoltate.

De menționat că în cercurile bancare occidentale se fac aprecieri în sensul că deprecierea lirei sterline ar putea să continue până când relația de curs liră sterlină/dolar s-ar situa în jurul nivelului de 2.18 dolari = 1 liră, fapt ce ar permite guvernului englez să ia măsuri mult mai serioase în vederea redresării situației economice inclusiv măsuri de control al importurilor.

Dolarul S.U.A. în perioada analizată a înregistrat o ușoară tendință de întărire față de majoritatea valutele occidentale, ca urmare a acțiunii mai multor factori printre care creșterea dobinzilor pe piața eurodolarilor și chiar pe piața monetară americană în ultimul timp, ceea ce face mult mai atractive plasamentele în dolari.

Anunțarea faptului că balanța comercială, precum și balanța de plăți a S.U.A. au înregistrat, în trimestrul I a.c. o îmbunătățire deosebită comparativ cu situația din anul 1974 a influențat de asemenea, favorabil poziția dolarului pe piețele valutare internaționale. În trimestrul I a.c. balanța comercială a S.U.A. a înregistrat un excedent de 1841 milioane dolari față de un deficit de 1450 milioane do-

VALUTA	Termen	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10%
DOLARUL S.U.A.	1LUNA				5,975				6,9375		
	3LUNI				6,25				7,0625		
	6LUNI				7,125				7,875		
FRANCUL ELVEȚIAN	1LUNA	3,0125			3,75						
	3LUNI		3,625		4,25						
	6LUNI			4,75		5,125					
MARCA R.F.G.	1LUNA				4,75				5,1875		
	3LUNI				4,75				5,375		
	6LUNI				5,00				5,625		

Nivelul orientativ al dobinzilor pe piața eurovalutele în perioada 23 — 27 iunie 1975 (nivel minim și maxim)

lari în trimestrul IV 1974. În aceeași perioadă deficitul plăților curente ale S.U.A. a fost doar de 475 milioane dolari față de circa 6,5 miliarde în aceeași perioadă a anului trecut.

Francul francez continuă să aibă o poziție deosebit de bună pe piețele valutare, cursul său față de principalele valute situându-se la nivelele cele mai ridicate, situație datorată mai multor factori printre care nivelul mult mai ridicat al dobinzilor pe piața monetară franceză, fapt ce mărește atractivitatea plasamentelor în franci, vânzării importante de dolari — obținuți din împrumuturile contractate în străinătate de către firmele franceze — contra franci, precum și evoluția favorabilă a balanței comerciale. În luna mai a.c. exce-

Taxa oficială a scontului în unele țări capitaliste la data de 27 iunie 1975

Anglia ^{x)}	10,0 %	Italia	7,0 %
Austria	6,0 %	Japonia	8,0 %
Belgia	6,50%	Luxemburg	6,50%
Canada	8,25%	Norvegia	5,50%
Danemarca	8,0 %	Olanda	6,0 %
Elveția	4,50%	Suedia	7,0 %
Finlanda	9,25%	S.U.A.	6,0 %
Franța	9,50%	x) Dobinda minimă	
R.F.G.	4,50%	de împrumut (Mini-	
Israel	6,0 %	mum Lending Rate)	

dentul comercial al Franței s-a ridicat la 1796 milioane franci, ceea ce ridică excedentul comercial al acestei țări pe primele cinci luni ale anului la peste cinci miliarde franci.

Apropiata reîntregire a francului francez, după o absență de peste 18 luni, în așa-zisul „șarpe monetar vest-european” (sistemul fluctuării în comun a unor valute vest-europene) influențează, de asemenea, favorabil poziția monedei franceze pe piețele valutare internaționale.

Teodor GIURGIU

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

Dinamica productivității muncii

ÎN CADRUL unui studiu de analiză a evoluției economiei franceze în perioada 1965-1975, printre indicatorii examinați se numără și „valoarea adăugată, pe un loc de muncă”. Se apreciază că pe ansamblul economiei nivelul acestui indicator, care ilustrează creșterea productivității muncii, s-a ridicat în de-

curs de un deceniu cu 42,7%. Pe diverse domenii de activitate, dinamica productivității apare mult diferențiată. Astfel, cel mai mare spor de valoare adăugată îl înregistrează agricultura franceză unde nivelul productivității muncii era, însă mult mai scăzut decât — de pildă — în industrie sau construcții (vezi tabelul alăturat). Creșteri apreciabile ale productivității muncii au avut loc, de asemenea, în comerț și în sectorul prestărilor de servicii, în timp ce în industrie dinamica valorii adăugate (pe un loc de muncă) a fost mult mai lentă.

Ramura	Valoarea adăugată, pe un loc de muncă		
	1965	1975	creșterea în franci din 1975 (în %)
Agricultura	20000	41000	105,0
Construcțiile	45500	63000	38,5
Industria	50500	62500	23,8
Comerțul	58000	96000	65,5
Prestările de servicii	29000	47000	62,0
Transporturile	19700	28000	42,1
Administrația	25200	29000	15,0
In medie, per total	37500	53500	42,7

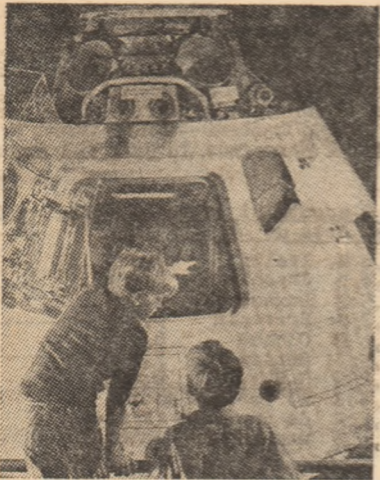
Sursa: "Direction et gestion des entreprises" nr.4/1974.

Chicago:

Un muzeu al geniului uman

NOTIUNEA tradițională de muzeu nu se verifică la Muzeul științei și industriei din Chicago, unul dintre cele 20 de muzee americane consacrate popularizării realizărilor științei contemporane și aplicațiilor ei în industrie și în viața socială în general. Multe din piesele expuse sînt cu atît mai valoroase cu cît sînt mai noi (un calculator Univac 9400, fotografii în trei dimensiuni prin care vizitatorul este inițiat în tainele holografiei, cabina unui Boeing 747, o navă Apollo, un videotelefon (conectat cu Disneyland, în California) sau, în machetă, ultimul tip de cuptor utilizat în siderurgie.

Spre deosebire de muzeele clasice, omniprezentul aviz „nu atingeți obiectele“ nu există aici. Din contra, vizitatorii (în număr de peste 3,3 milioane anual) sînt îndemnați să apese pe butoane, să învîrte manivele, să comande instalațiile, care funcționează adîncă celor reale, ce-și dezvăluie în felul acesta tainele. Legile fizicii sau ale chimiei încetează de a mai fi abstracțiuni, ele se vîd în acțiune, se aud și se simt. Chiar și matematica își are standul său, și nu dintre cele mai puțin atractive, deși concurează cu un submarin, cu o mină (cu ascensoare, vagoane și haveuze autentice) de cărbuni (reali și ei, aduși din Illinois) sau cu un incubator cu pereți de sticlă, care-i inițiază pe copii în misterele vieții.

Muzeul — care are un buget de 6 milioane de dolari anual, fără a primi subvenții guvernamentale, și peste 300 de salariați permanenți — nu se rezumă la „a face știința pe înțelesul tuturor“, ci exercită și un important rol educativ, prezentînd convingător efectele nefaste ale consumului de droguri, cauzele și implicațiile poluării mediului, sursele de energie ale viitorului sau consecințele dăunătoare pentru organism ale cariei dentare sau ale fumatului.

Exponatele sînt realizate în colaborare cu institute de învățămînt superior, centre de cercetare și mari firme industriale, ritmul înnoirii lor ilustrînd el însuși amploa-

rea pătrunderii științei în viața economică și de fiecare zi.

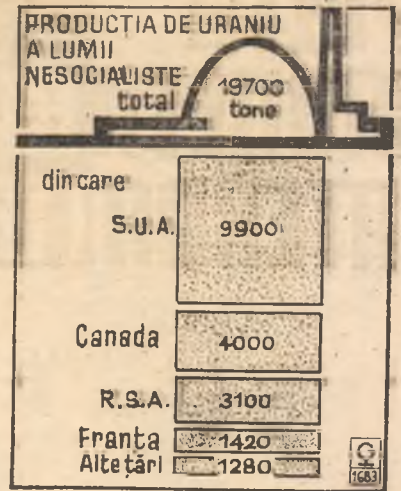
Cursa împotriva foametei

SE SPUNE CĂ parcurgînd drumul de la aeroport pînă în centrul orașului Bombay, pe un traseu de 15 km, trecînd printr-o succesiune de „bidonville-uri“, apoi pe partea litoralului denumit „Colierul regiunii“ — domeniu al familiilor cu bogății fabuloase, al companiilor bancare, al firmelor multinaționale, al hotelurilor de lux, — se trece de fapt în timp de 40 de minute de la evul mediu în anul 2000, de la mizerie la opulență, de la o Indie la alta net diferite, apropiate însă prin contrastul lor violent.

Problema care și-o pun economiștii cei mai de vază ai Indiei este de a elabora un „model indian al dezvoltării“, pe baze planificate, care să asigure industrializarea țării și produsele agricole pentru autosatisfacerea necesităților crescînde. Oamenii de știință doresc însă să fie satisfăcuți în primul rînd necesitățile masei celor peste 600 milioane de locuitori ai țării și totodată să se realizeze o mai mare densitate și o amplasare mai echilibrată în profil teritorial a activităților economice care pot conduce cel mai repede la acest obiectiv.

Concentrarea uraniului

DUPĂ ULTIMELE date disponibile, numărul țărilor care produc uraniu în lumea capitalistă în cantități notabile continuă să fie foarte redus. Gradul înalt de concentrare geografică în acest domeniu rezultă din faptul că S.U.A. dau peste jumătate din totalul producției lumii occidentale, Canada alți 20%, Republica Sud-Africană peste 15%. După cum relatează însă săptămînalul „V.D.I.—Nachrichten“ din R.F.G., prospecțiunile pentru găsirea de noi zăcăminte de uraniu se desfășoară cu intensitate sporită de cînd asigurarea pe termen mediu cu acest produs prezintă unele incertitudini și de cînd prețurile au înregistrat o substanțială ridicare.

Ungaria: expansiunea societăților mixte

RECENT în Ungaria au fost adoptate măsuri economico-financiare (în domeniul acordării creditelor, al prelevărilor din beneficii etc.), menite să stimuleze întreprinderile naționale pentru crearea de societăți mixte în străinătate. În primăvara acestui an, în diferite țări funcționau 63 de societăți mixte cu participare ungară și se apreciază că numărul acestora va spori sensibil în viitor. Dintre ele, 41 societăți au un profil comercial, 8 au un caracter productiv, iar 14 se încadrează în sectorul prestărilor de servicii. Din punct de vedere geografic, 46 de societăți funcționează în țări europene, 7 în Asia și cîte 5 în Africa și America Latină.

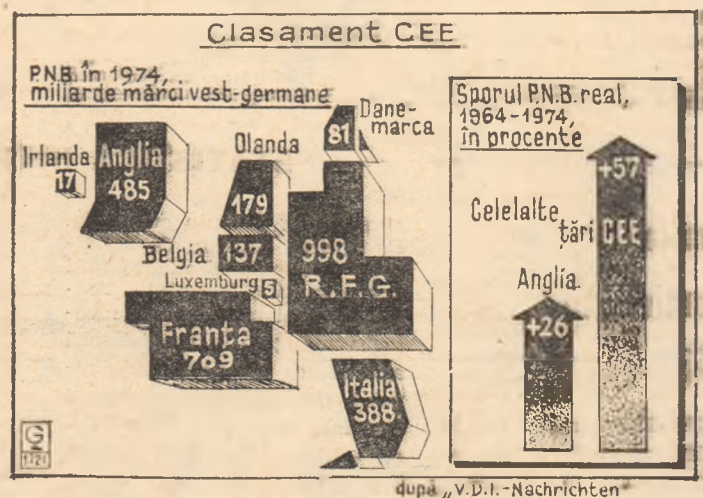
Despre eficacitatea acestor societăți vorbește de pildă, faptul că anul trecut mai mult de jumătate din exporturile în valută convertibilă ale întreprinderii pentru comerț exterior Hungarotex (în sumă totală de 140 milioane de dolari) s-au efectuat prin intermediul celor 8 societăți mixte, create de ea în străinătate.

P. N. B.

în mărci

și în

dolari

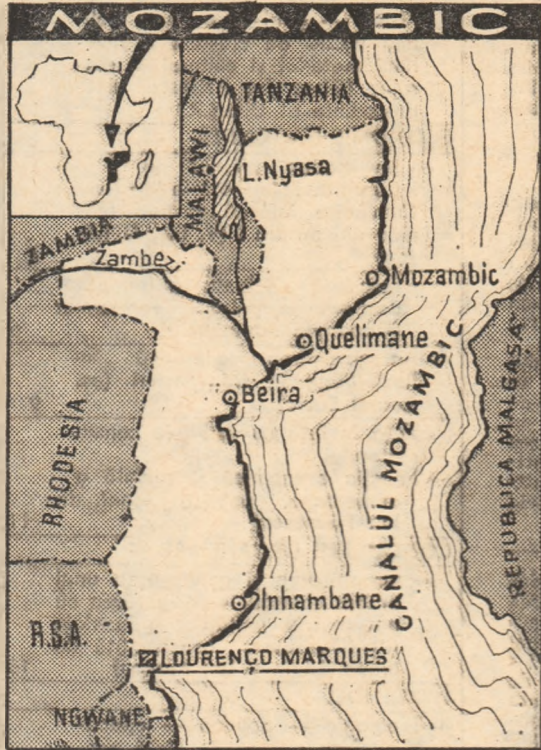

PRODUSUL național brut însumat al țărilor Pieței Comune vest-europene s-a cifrat anul trecut la circa 3.000 miliarde de mărci vest-germane. Deși recalcularea în dolari nu se poate face în prezent decît cu o marjă mare de eroare, este probabil ca acest P.N.B. însumat să reprezinte circa 1.200 miliarde de dolari (în prețuri curente în ambele cazuri). Aceasta înseamnă

că pe ansamblu C.E.E. s-a apropiat de S.U.A. pînă la o „distanță“ exprimată în circa 200 miliarde dolari sau puțin mai mult. Graficul arată componența pe țări a produsului național brut al C.E.E. și diferența însemnată dintre ritmul de creștere economică al Angliei din ultimii 10 ani și al partenerilor ei din Piața Comună.

MOZAMBIC

Ilie Cojocaru, București — Suprafața Republicii Populare a Mozambicului, a cărei independență a fost proclamată solemn la 25 iunie a.c., este de 799 380 km², iar populația — de 8 820 000 locuitori, din care 200 000 albi, în majoritate portughezi. Capitala: Lourenco Marques. Savana, stepa și pădurile ocupă trei pătrimi din teritoriul Mozambicului. În nord-vest pădurile sînt mai compacte și formate din esențe valoroase, între care cedru și abanos.

În zonele de cîmpie se cultivă porumb, griu, orez, sorg, trestie de zahăr, bumbac, tutun, arahide și citrice. Resurse minerale: uleiul, cositor, bauxită, aur, uraniu, azbest, mică și sare. Există și o industrie extractivă, mici întreprinderi de industrie alimentară, de ciment, de prelucrare a lemnului, de crenare a bumbacului, rafinării de petrol cu o capacitate de 800 000 tone. Barajul Cabora Bassa de pe Zambezi, dat în funcțiune la 5 septembrie 1974, va asigura energia electrică necesară exploatarea bogățiilor miniere.

pentru mai multe state membre și ale căror dimensiuni întrec posibilitățile interne de finanțare ale acestor state. Capitalul B.E.I., instituție nelucrătoare, este format în parte din contribuțiile țărilor membre, dar principala contribuție provine de la acțiunile emise pe piețele de capital din țările membre ale C.E.E. ca și în afara acestora.

Anul trecut, principalul beneficiar al împrumuturilor B.E.I. a fost Italia: 347,5 milioane dolari, respectiv 28% din total, pentru 22 proiecte aflate în majoritate în Mezzogiorno, Sicilia și Sardinia; urmează Franța (cu 19,4%), Anglia (cu 15%) etc.

Potrivit ultimului raport al B.E.I. în viitor cele două direcții principale de finanțare vor fi dezvoltarea regională și dezvoltarea de noi surse energetice, în special prin construirea de centrale nucleare electrice.

Cele mai utilizate limbi

Maria Ionache, Constanța — S-au făcut asemenea ierarhizări. Încercînd să facă un fel de inventar al limbilor de largă circulație în lume, revista franceză *L'Esprit Nouvelle*, de exemplu, trece în revistă circa 140 de țări și teritorii fără a ține seama de mărimea populației lor, ajungînd la concluzia că limba „comercială” cea mai răspîndită în lume este engleza. Se apreciază că în 47 de țări și teritorii din lume (S.U.A., Anglia, țările membre ale Comunității Economice Europene și a.s.) engleza constituie limba oficială sau principala limbă străină vorbită, într-un alt număr de țări figurînd ca limbă străină secundară. Pe locul doi se situează franceza (circa 40 de țări și teritorii, deosebi cele care au făcut parte din fostul imperiu colonial francez), apoi spaniola (circa 20 de țări), germana (18 țări), rusa, portugheza, italiana, olandeza ș.a. Trebuie menționată, de asemenea, araba — limbă vorbită într-un număr apreciabil de țări din Orientul Apropiat și Mijlociu, precum și din Africa de Nord.

Desigur că dacă clasificarea în cauză ar ține seama de numărul locuitorilor fiecărei țări, ordinea prezentată ar suferi modificări.

Economie și ecologie

Mihai Mirescu, București — Seminarul internațional consacrat aspectelor ecologice ale planificării dezvoltării economice a avut loc la Rot-

terdam, între 7 și 11 aprilie a.c., sub egida C.E.E./O.N.U., reunind specialiști din 22 de țări și 8 organizații internaționale. Ca președinte al seminarului a fost ales cunoscutul economist olandez Jan Tinbergen, laureat al Premiului Nobel. Una dintre concluziile seminarului a fost evidențierea necesității tratării mediului înconjurător ca una din dimensiunile importante ale dezvoltării social-economice. În legătură cu aceasta a fost subliniată utilitatea concepției de către economiști a unui sistem de analiză costuri-avantaje care să țină pe deplin seama de considerentele ecologice și să servească la luarea deciziilor de investiții. Una dintre temele de discuție a vizat elaborarea unui „limbaj comun” care să permită incorporarea considerentelor ecologice în modelele economice.

Turism

Gh. Dobrescu, Fieni — 1) — Prima Adunare Generală a Organizației Mondiale de Turism (rezultată din transformarea Uniunii Internaționale a Organismelor Oficiale de Turism — U.I.O.O.T.) a avut loc în primăvara aceasta la Madrid, în prezența a 500 de delegați din peste 80 de țări. 2) În 1974 au călătorit în afara granițelor țării lor peste 200 milioane de oameni din întreaga lume, cheltuiind în acest scop mai mult de 40 miliarde de dolari. De aceea, după cum se aprecia la Adunare, a doua jumătate a secolului nostru va rămîne în istorie și ca „eră a turismului”. În ce privește țara gazdă a Adunării, în ultimii 15 ani numărul turistilor care au vizitat-o a sporit de la 15 la 30 milioane, iar veniturile de pe urma lor — de la 150 la 3 200 milioane de dolari.

„Facilități petroliere”

Ștefan Rusu, București — Pînă în prezent băncile centrale din 11 țări au încheiat sau sînt pe cale de a încheia acorduri cu F.M.I. pentru finanțarea așa-numitelor „facilități petroliere” pentru 1975, destinate ajutorării, în anumite condiții, a țărilor cu deficite ale balanțelor lor de plăți. Cele 11 țări finanțatoare sînt Arabia Saudită, Austria, Belgia, Elveția, R.F.G., Iran, Kuwait, Nigeria, Norvegia, Olanda și Venezuela, care vor ține la dispoziția F.M.I. în total 2,86 miliarde D.S.T., în monedele lor naționale sau, în unele cazuri, în dolari S.U.A. F.M.I. se află în contact și cu alte țări exportatoare de petrol sau cu exce-

dente mari în balanța de plăți care ar putea contribui la acest fond, prevăzut să atingă în final 5 miliarde D.S.T. Pe baza lui, F.M.I. va putea acorda împrumuturi pe 7 ani, cu o dobîndă de 7% la sută pe an, față de 7 la sută pe an în 1974.

E. S. A.

Adriana Popescu, Pitești — Agenția spațială europeană (E.S.A.), creată recent pentru dirijarea și înlăturarea programelor spațiale vest-europene, numără 12 țări și a nume: Anglia, Belgia, Danemarca, Elveția, Franța, R.F.G., Irlanda, Italia, Norvegia, Olanda, Spania și Suedia. Principalele programe prevăzute într-o primă etapă sînt: lansarea rachetei Ariane (realizator principal Franța), a laboratorului spațial Spacelab (realizator principal R.F.G.), a satelitului pentru navigația maritimă (realizator principal Anglia) și a altor citorva sateliți în scopuri aplicative.

„Numărătoarea” peștelui

Marilena Fortunescu, Craiova — Specialiștii din U.R.S.S. aplică metoda stereofotogrametriei cu tralul pentru a determina cantitatea exactă de pește dintr-un metru cub de apă, iar apoi — pe baza hidroacusticii și matematicii — efectului de pești dintr-un strat de apă, dintr-o porțiune a mării. Datele obținute sînt indispensabile pentru planificarea pescuitului, deoarece — din cauza pescuitului intensiv — „septelul” unor specii de pești s-a redus considerabil, fiind necesar să se știe precis cit pește poate fi prins fără a se compromite refacerea efectivelor prin reproducerea naturală.

Suplimentul „R.E.”

Un grup de economiști din Brașov — Suplimentul „Revistei economice” se difuzează săptămînal, împreună cu revista, numai abonaților (persoane fizice sau juridice) în cadrul aceluiași preț. Aceasta este explicația situației pe care ne-o semnalăți în scrisoarea dv., că revistele difuzate prin chioscurile P.T.T.R. nu conțin acest supliment. Prin urmare, numai abonarea la revistă vă poate asigura și primirea suplimentului publicitar și economic-legislativ. În ce privește lucrările cu caracter juridico-economic publicate de revista noastră, ele pot fi procurate adresînd solicitarea dv. redacției care vi le va expedia prin poștă.

Organisme O. N. U.

Ion Vișinescu, elev, Buzeni — Faptul avut în vedere în interviul directorului Centrului de informare al O.N.U. la București, S. A. Chedid, cu ocazia aniversării a 30 de ani de la semnarea Cartei Națiunilor Unite și publicat în nr. 26 al revistei noastre, este următorul: o serie de organisme ale O.N.U. care se ocupă în mod specific de probleme economice au fost înființate cu mult după adoptarea Cartei Națiunilor Unite. Astfel, Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD) și-a inaugurat lucrările în 1964, Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (ONUDI) datează din 1967, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) funcționează, în forma sa actuală, din 1965, în timp ce Fon-

du Mediul Înconjurător, ca și cel pentru Populație sînt creații recente.

Banca Europeană de Investiții

Gheorghe Ștefan, Ploiești — Banca Europeană de Investiții (B.E.I.) a fost înființată în baza Tratatului de la Roma din 1957, de creare a Pieței Comune. Banca, al cărei sediu se află la Luxemburg, acordă împrumuturi sectorului public și privat din țările membre ale C.E.E. pentru proiecte de dezvoltare în regiunile rămase în urmă din punct de vedere economic, pentru proiecte de modernizare a industriei care nu pot fi finanțate integral într-un stat membru sau pentru proiecte de interes comun

Retribuția absolvenților

ANTON RUS, Tg. Mureș. — Prevederile art. 35 lit. c din legea nr. 57/1954, se referă exclusiv la absolvenții învățământului superior, cu examen de diplomă sau licență, care au o vechime de cel puțin patru ani ca muncitori, măistri sau în funcții medii, în specialitate corespunzătoare studiilor absolvite. Întrucât dv. ați absolvit facultatea de studii economice, iar anterior ați fost muncitor, studiile absolvite nefiind, deci, în specialitatea în care ați lucrat, în cazul dv. nu se aplică prevederile susmenționate.

Litigiu de muncă

ILIE STĂNCULESCU, București — Art. 175 din Codul Muncii, precizează, limitativ, cazurile cind — prin derogare de la prevederile art. 173 din Cod care instituie competența generală a comisiilor de judecată de a fi sesizate cu toate litigiile de muncă, — organele administrative au competența să judece litigiile de muncă. Enumerarea acestor cazuri nu cuprinde și aceea a unor pretenții bănești determinate de stabilirea cronată a unor retribuții prevăzute de dispozițiile normative în vigoare.

Menționăm că prevederile art. 175 lit. d se referă exclusiv la contestațiile privind aprecierea conducerii unității cu privire la acordarea treptelor de retribuție și a gradatiilor, organele de jurisdicție neavind posibilitatea să cenzureze o asemenea apreciere. Atunci cind o dispoziție expresă a legii prevede însă obligația acordării unui număr de trepte de retribuție sau gradatii, competența de judecare a eventualelor litigii revine instanțelor jurisdicționale de muncă.

Menționăm că potrivit art. 174 din Codul Muncii și art. 58 din legea 59/1968, cu privire

la comisiile de judecată, litigiile de muncă, a căror valoare depășește 5 000 lei, sînt de competența instanțelor judecătorești.

Reîncadrarea în funcție

KAROLY MOLDOVAN, Sovata — Din scrisoarea dv. rezultă că, în aplicarea Decretului nr. 162/1973 ați fost trecut la un alt loc de muncă, prin transfer în interesul serviciului, în perioada de trei luni, prevăzută de decretul susmenționat.

În această situație, este posibil ca, în ipoteza creării unui post vacant, să fiți reîncadrat în funcția deținută anterior, sau într-una echivalentă, fiind retribuit la clasa avută anterior aplicării Decretului 162/1973.

Reîncadrarea în funcție se poate face numai prin examen sau concurs, în condițiile prevăzute de Legea nr. 12/1971, privind încadrarea și promovarea în muncă a personalului.

Promovarea

IOANA MELINTE, Galați — Școlile tehnice veterinare la care vă referiți sînt considerate școli medii de specialitate. În consecință, tehnicienii veterinari avînd cel puțin cinci ani în funcții tehnice, pot fi promovați în funcția de tehnician principal, așa cum prevede pct. 67 lit. c și pct. 66 din anexa II-a la legea nr. 12/1971.

Menționăm că, promovarea personalului în condițiile prevăzute de reglementările în vigoare, din funcția de tehnician în aceea de tehnician principal, se poate face numai cu respectarea prevederilor art. 34 din legea nr. 57/1964, privind retribuția după cantitatea și calitatea muncii, în limita normativului aprobat în acest scop de organele competente.

Costul forței de muncă

(Urmare din pag. 19)

raport de indiferență între cheltuielile pentru producția forței de muncă și repartiția venitului nou creat. De aici derivă că ei nu sînt în seama de toți factorii care determină mărirea și micșorarea reală a acestor cheltuieli și, în consecință, nu dau și nu pot da un răspuns credibil la întrebarea dacă forța de muncă se scumpește sau se ieftinește pentru capital (p. 15). Formulind propria categorie, cea de „cost al forței de muncă”, L. Stroja o delimitează de „valoarea forței de muncă”, dar nu o desparte de ea. Cuplarea acestor două categorii delimitate potențează mult cercetarea și permite răspunsuri mai aproape de adevăr la problema tendinței — de creștere sau scădere — a valorii forței de muncă drept bază obiectivă a veniturilor salariale. Căci capitalismul — cu toate modificările survenite în sistemul său de exploatare — împarte valoarea nou creată, pe de o parte, în funcție de valoarea forței de muncă iar, pe de altă parte, în funcție de capital. Toate celelalte elemente, forme și mijloace folosite de capitalismul monopolist de stat funcționează drept „complemente” sau „corective” ale criteriului amintit.

Miezul lucrării îl constituie, după părerea noastră, cap. III — despre factorii de formare și de mișcare a costului forței de muncă în capitalism. Fiindcă ceea ce urmează în celelalte capitole reprezintă o urmărire cantitativă a factorilor în industrie și alte ramuri ale ansamblului economiei, terminată cu câteva concluzii. Analiza factorilor de formare și de mișcare a costului forței de muncă — dinamica trebuințelor, corectivele aduse pe piață, nexul productivitate-repartiție, incidente structurale — se încheie cu următoarea apreciere: „Acțiunea factorilor de formare și de mișcare a costului forței de muncă... se întretaie și se întrepătrunde în numeroase feluri și locuri. Despre nici unul dintre factorii principali examinăți nu se poate spune că ar avea o acțiune exclusivă și într-un singur sens. Dacă încercăm totuși să desprindem niște dominante ale influenței lor asupra rezultatului valoric final, vom spune, în primul rînd, că dinamica trebuințelor istorice și socialmente condiționate tinde să urce costul forței de muncă. I se opun mecanismele pieței muncii, care împiedică sau întîrzie satisfacerea unor trebuințe și, în general, deprimă costul ca expresie a ratei nelimitate de plus-

valoare a capitalului” (p. 77). Iar mai departe autorul continuă: „De la creșterea productivității muncii emană principala acțiune de comprimare a ponderii retribuției salariaților în valoarea nou creată. Dar ei se opun efectele neconținutelor modificării de structură a miinii de lucru ocupate, derivate ele înseși din creșterea productivității și potențînd-o, la rîndul lor, în continuare” (p. 78). Rezultanta unor acțiuni atît de variate este surprinsă de autor, în expresie cantitativă, în capitolul următor. De aici rezultă că principalul factor de sporire a ponderii salariilor în valoarea nou creată (echivalentă aproximativ cu „valoarea adăugată” din statisticele și analizele burgheze) este sporirea ponderii „nemuncitorilor” în totalitatea miinii de lucru salariate. Ca principal factor care acționează direct în sensul reducerii costului forței de muncă este reținută tendința de reducere a părții din sporul de productivitate repartizat sub formă de salariu (vezi p. 154). Tendința istorică sesizabilă a costului forței de muncă în țările capitaliste dezvoltate, conchide autorul, este de scădere. Această tendință se realizează în cadrul unor limite pe care le pun, în capitalism, trei factori principali: reproducția normală a forței de muncă, necesitățile de acumulare și cele de realizare ale capitalului. Ea ar putea fi numită legea tendinței de scădere a costului forței de muncă.

Miscarea costurilor forței de muncă nu este secundată întotdeauna imediat și în aceeași direcție de dinamica valorii forței de muncă care și ea are tendința istorică de scădere. Analiza comparată a evoluției celor două categorii oferă autorului prilejul de considerații importante cu privire la obiectivele luptei clasei muncitoare pentru revendicări salariale sau privitoare la reducerea timpului de lucru. După L. Stroja, scăderea valorii forței de muncă trebuie considerată ca o tendință în sens istoric de lungă durată și nu ca o acțiune în fragmente mici de timp.

Lucrarea lui L. Stroja nu se citește ușor. Ea trebuie studiată cu notes-ul în față și cu creionul în mînă. Pentru că este o lucrare densă, structurată pe analize logice profunde ale unui fenomen major din capitalismul actual. Ea mustește de idei și truda studiului este recompensată cu vîrf și îndesat de îmbogățirea cunoștințelor și a propriilor judecăți ale cititorului. La o viitoare reeditare a acestei lucrări includerea aspectului confruntărilor nemijlocite ale marxismului cu variațiile teorii burgheze pe problema repartizării valorii nou create în capitalism i-ar aduce un plus de combativitate și o iargire a ariei cititorilor.

**revista
economica**

editată de

CONSILIUL SUPREM
AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE
ȘI SOCIALE

Institutul Central de Cercetări
Economice

Sumarul numărului 27 din 4 iulie 1975

- Documentele Congresului al XI-lea — ghid în acțiune. Politica P.C.R. de creștere a nivelului material și cultural al maselor (Gheorghe Petrescu, vicepreședinte al U.G.S.R.) 1
- ECONOMIE NAȚIONALĂ**
- Investigație „R. E.” în 15 întreprinderi industriale pe tema: Cum este folosită zestrea tehnică din dotare? (V. Ilie, L. Tintea) 4
- Folosirea eficientă a fondurilor destinate organizării șantierelor (Gheorghe Popescu) 6
- Aprovizionarea operativă = flexibilitate în transporturi (ec. Cornel Suciu) 9
- Față în față cu cerințele consumatorului
- Funcția economică și socială a alimentației publice (conf. dr. Ion Păunescu) 11

CONDUCERÉ ORGANIZARE

- Organizarea și conducerea unui proces complex — asigurarea cu personal a unităților industriale (II) (Dezbatere consemnată de Iulian Bădin și Ion Manea) 13

TEORII IDEI

- Ideologie — politică — educație: Comunitatea de viață economică a națiunii socialiste — condiție hotărîtoare a progresului multilateral (lector univ. dr. Alexe Andriș) 16
- File de istorie: Nicolae Kretzulescu — luptător pentru unitatea națională și progresul poporului român (dr. Gheorghe Dobre)
- Recenzie: Costul și valoarea forței de muncă în capitalismul contemporan (prof. dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu) 19
- Școli — curente — economiști: Cadrul conceptual al problemelor subdezvoltării (dr. Constantin Bichi) 20

ECONOMIE MONDIALĂ

- Argumente pentru o nouă ordine economică internațională. Cooperarea internațională și valorificarea potențialului agricol în țările în curs de dezvoltare (prof. dr. N. Belli) 22
- Tendințe — conjuncturi 25
- Documentar „R. E.” Creșterea economică și tendințele consumului de energie (I) (N. Popov) 26
- Piața monetară internațională 29
- Mondorama 30
- Curier 31—32

COLEGIUL DE REDACȚIE :

Virgiliu Anghelescu (secretar general de redacție), Stere Gioga, Ionita Olteanu (redactor șef adjunct), Maria D. Popescu, Ilie Șalapa (redactor șef).

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—23, București 22, Sectorul 1, telefon 12 13 69
Cont. I.S.T.A.P. nr. 64.03.01.53 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

In orice colț pitoresc al țării, un popas
confortabil și reconfortant

într-un
CORT CAMPING TIP „ALPIN“

- de 2 persoane 900 lei
- de 3 persoane 1 151 lei
- de 4 persoane 1 509 lei

confeționat din pînă de diferite culori pastel, rezistentă la intemperii ; prevăzut cu verandă, fereastră pentru aerisire, ușă cu fermoar, țevi metalice pentru ancorare.

CORT TIP „LITORAL“

izoterm, de 3 persoane, are 33 kg și costă 3094 lei

CORT TIP „DACIA“

de 4 persoane, greutatea cortului 10 kg. Prețul : 1445 lei.

In magazinele și raioanele de specialitate vă mai puteți procura :

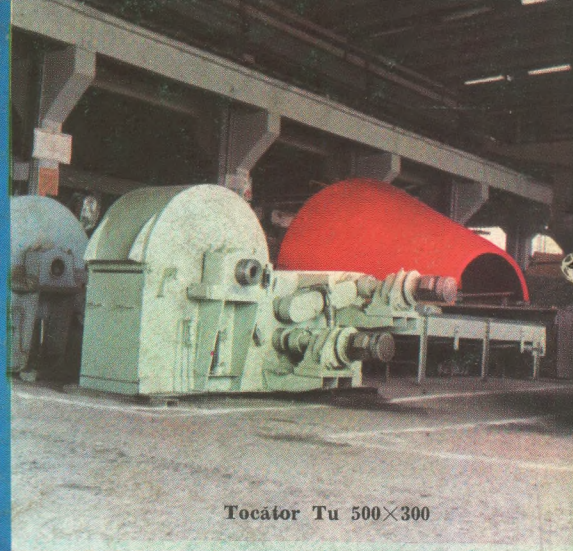
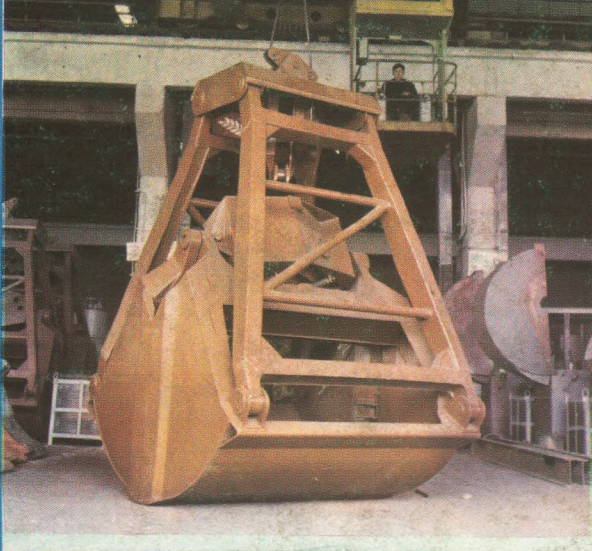
- mobilier camping (scaune, mese, paturi pliante)
- lămpiče camping cu baterii și 2 becuri (alb și roșu)
- aragaz tip „TURIST“ cu gabarit redus (funcționează cu gaz petrolier lichefiat)
- spirtiere de voiaj (combustibil : spirt solid)
- cutii turistice, din aluminiu, pentru alimente

Important !

Corturile din producția internă se vînd și cu plata în rate lunare, cu un aconto minim de 20% și într-un număr maxim de 10 rate.

Greifer 1 ; 1,6 ; 2 ;
2,4 ; 2,6 ; 3 ; 4,2 m³

Tocător Tu 500×300

O firmă:
ÎNTEPRINDEREA
DE UTILAJE
ȘI PIESE
DE SCHIMB —
SUCEAVA —

o adresă:
CALEA UNIRII NR. 28

un telefon:

10898

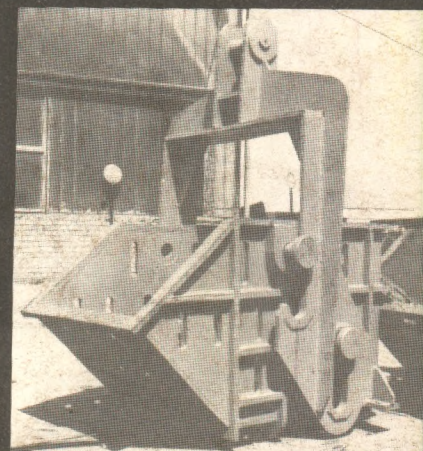
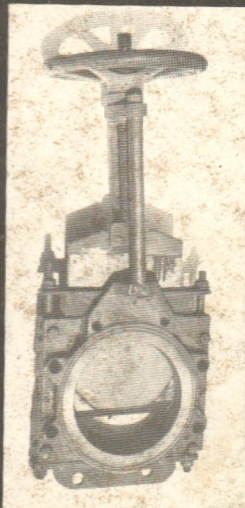
un telex:

023223

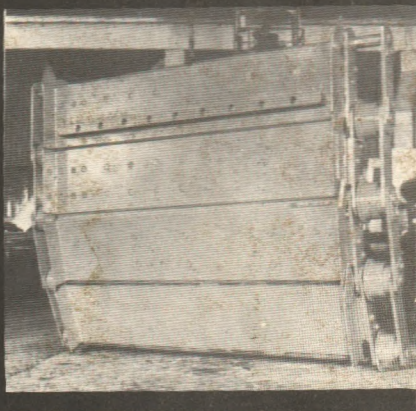

Chible pentru jutaje

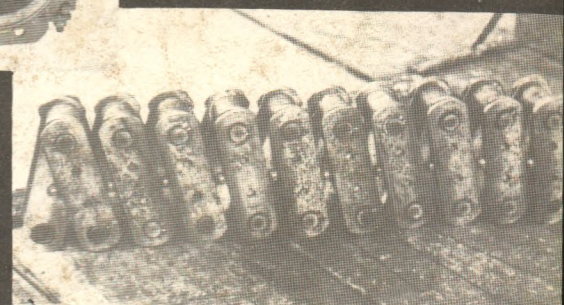
Robineți inox
Ø 50-Ø 400 mm

Cupe excavator 0,5 ; 0,6 m³.

Bandă
metalică
pentru
transport
de materiale.

Lanț elevator — toată gama

Rețineți aceste date în agenda întreprinderii dv., dacă doriți să comandați :

— piese din oțel inoxidabil și refractar (blindaje, robineteți inox, vane hidraulice etc.) ;

— virole tablă (uscătoare tambur etc.) — pînă la diametru maxim de 6 000 mm și grosimea tablei pînă la 30 mm ;

— filtre cu saci — între 30 și 300 saci ;
— acționări mecanice diverse pentru utilaje și instalații, cu raport de transformare pînă la 1/240 și putere maximă 50kW.

Produse de cea mai bună calitate.